

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Huned. Devj
SALA DE LECTURA

**În întâmpinarea Congresului
consiliilor oamenilor muncii**

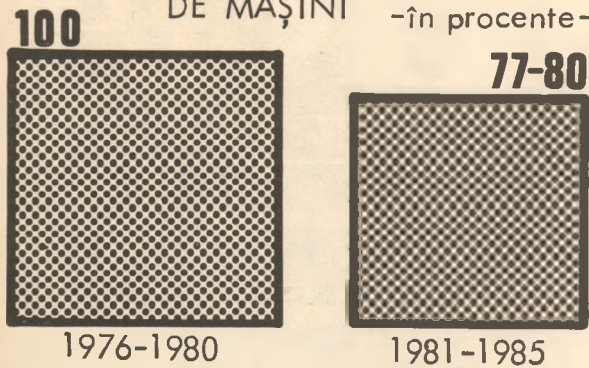
MOBILIZARE · ORGANIZARE · EFICIENȚĂ

Biblioteca Jud. Huned. Devj
SALA DE LECTURA

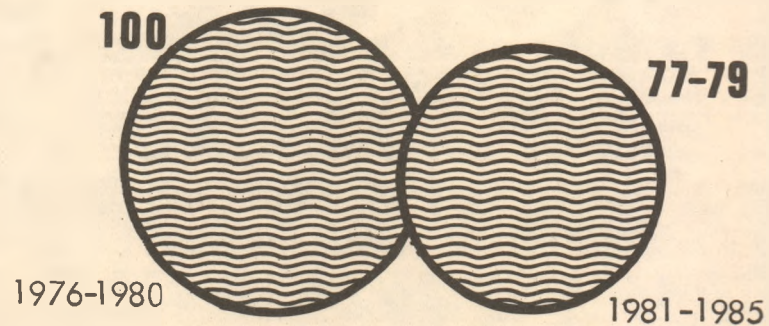
Numărul 25 ● Vineri 19 iunie 1981

Diminuarea consumurilor și valorificarea superioară a resurselor materiale

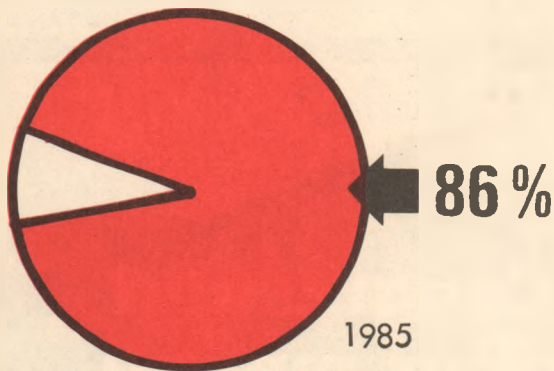
REDUCEREA CONSUMURILOR NORMATE DE METAL ÎN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI -în procente-

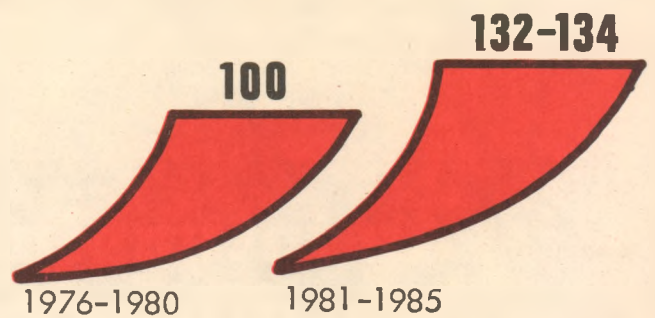
REDUCEREA INDICELUI DE CONSUM DE ENERGIE PRIMARĂ ÎN INDUSTRIE -în procente-

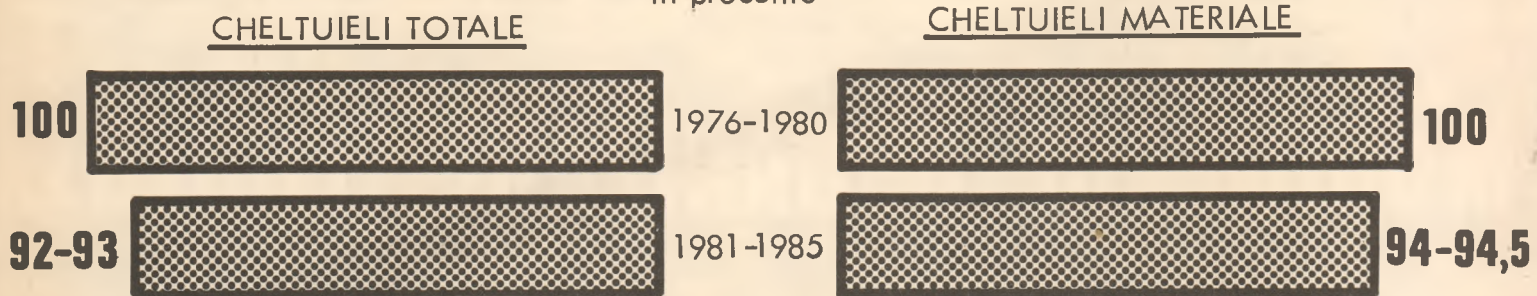
CREȘTEREA COEFICIENTULUI DE SCOATERE A METALULUI ÎN PRODUCȚIA DE LAMINATE

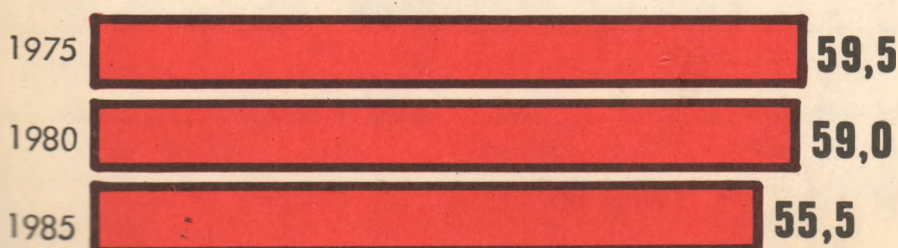
SPORIREA GRADULUI DE VALORIFICARE A MATERIILOR PRIME DE BAZĂ ȘI ENERGIEI -în procente-

REDUCEREA CHELTUIELILOR LA 1000 LEI PRODUCȚIE MĂRFĂ INDUSTRIALĂ -în procente-

REDUCEREA GREUTĂȚII SPECIFICE A CHELTUIELILOR MATERIALE ÎN PRODUSUL SOCIAL -în procente-

o În cincinalul 1981-1985, venitul național va spori într-un ritm mediu anual de 6,7 - 7,4 %, depășind ritmul produsului social, care va fi de 6,0-6,6 %.

LA INVITAȚIA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A PREȘEDINTELUI REPUBLICII DEMOCRATICE SOMALIA, MOHAMED SIAD BARRE

Expresie
a dorinței
comune
de extindere
a raporturilor
româno-somaleze,
în interesul
cauzei
independenței,
destinderii
și păcii
în lume

UN EVENIMENT DE MARE ÎNSEMNĂTATE ÎN VIAȚA SOCIETĂȚII NOASTRE SOCIALISTE, ÎN DEZVOLTAREA DEMOCRAȚIEI MUNCITOREȘTI

SAPTĂMÎNA VIITOARE își va inaugura lucrările cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe — remarcabil eveniment al vieții noastre politice, economice și sociale.

Caracterizat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu drept „un mare forum al democrației noastre muncitorești”, congresul va reuni peste 11.000 de reprezentanți ai muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din sectoarele principale ale economiei naționale, președinți ai consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale, activiști de partid, alte cadre cu muncă de răspundere și specialiști. Faptul că majoritatea delegaților vor fi muncitori și maeștri care lucrează direct în producție — ponderea acestora mărindu-se considerabil față de primul congres, — subliniază rolul hotărâtor al clasei muncitoare, care își îndeplinește în mod organizat și permanent rolul de forță conducătoare a întregii noastre societăți pe calea socialismului și comunismului, sub gloriosul stindard de luptă al partidului.

Unitatea dialectică dintre dezvoltare și democrație

PERIOADA ce a trecut de la precedentul congres a fost marcată de importante succese în dezvoltarea și consolidarea unei economii socialiste moderne. A crescut în ritmuri înalte industria, forța capabilă să propulseze progresul în întreaga economie, să schimbe radical caracterul muncii în toate ramurile, să accelereze ridicarea calității vieții poporului. Hotărârile Congresului al XII-lea al P.C.R., a căror înlăturare mobilizează intens energia și capacitatea creatoare a oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de pe cuprinsul patriei, promovează cu aceeași consecvență și în actualul cincinal dezvoltarea armonioasă și eficientă a industriei în fiecare județ, ca o garanție a creșterii avuției naționale, a venitului național și, prin aceasta, a bunăstării și civilizației pentru toți locuitorii țării.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, dezvoltarea economică și înflorirea democrației socialiste constituie două fațete ale unuia și aceluiași proces unitar de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, între ele existind o legătură logică de îngemănare și intercondiționare. Avântul producției materiale, asimilarea celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane înlesnesc și impun perfecționarea continuă a relațiilor de producție; se creează astfel terenul favorabil și necesar pentru participarea tot mai largă a oamenilor muncii, a maselor populare la organizarea și conducerea vieții economico-sociale, iar această participare conștientă și activă a proprietarilor-producători-beneficiari constituie un important factor dinamizator al dezvoltării producției.

În proiectul Tezelor Consiliului Național al Oamenilor Muncii, cuprinzător document programatic pregătit al congresului, se subliniază:

„Unitatea organică dintre socialism și democrație se dovedește a fi una din trăsăturile definitorii ale gândirii și experienței politice românești, afirmată strălucit cu deosebire în ultimul deceniu și jumătate.

Promotorul consecvent al acestei orientări în teorie și practică, comunistul care a adus contribuția hotărâtoare la elaborarea unei viziuni originale, armonioase despre afirmarea principiilor democrației socialiste, la conturarea formelor concrete

care dau conținut sistemului democrației noastre, așa cum a fost el edificat în ultimii 15 ani, în strânsă legătură cu cerințele și problemele care au apărut în fiecare etapă a construcției socialiste, este secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Convingerea neșrămutată că socialismul îi este inerentă o largă democrație pentru cei ce muncesc a inspirat și inspiră întreaga gândire și acțiune politică desfășurată pe acest tărâm de conducătorul partidului și statului nostru.”

În concordanță cu experiența acumulată, cu cerințele apărute și cu condițiile create, democrația muncitorească, suport trainic pentru manifestarea largă a întregului sistem al democrației noastre socialiste, și-a adâncit și multiplicat trăsăturile definitorii. Consiliile oamenilor muncii din întreprinderi, centrale și alte unități socialiste de stat — a căror înființare a marcat momentul de esență al înlocuirii principiului conducerii unice cu cel al conducerii colective — și-au largit competențele, și-au îmbunătățit continuu conținutul muncii, pentru îndeplinirea sarcinilor concrete ce le-au fost conferite prin lege. În componența acestor organisme s-a mărit ponderea muncitorilor și maeștrilor, implicarea lor nemijlocită în problemele activității productive conferind deciziilor și acțiunilor un sensibil plus de realism și oportunitate, o garanție majoră a înlăturării.

A crescut rolul adunărilor generale, foruri supreme de conducere colectivă, prin care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod organizat la conducerea activității economico-sociale, la dezbateră și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială. Promovarea, în ultimii ani, a noului mecanism economico-financiar a dat autoconducerii muncitorești suportul firesc al autogestunii economico-financiare, care impune întreprinderilor obligația de a-și acoperi cheltuielile de producție și de circulație, de a obține beneficii din care să restituie fondurile primite de la societate, să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie la dezvoltarea generală a societății, să creeze resursele pentru participarea oamenilor muncii la beneficii, precum și pentru acoperirea cheltuielilor necesare satisfacerii unor nevoi social-culturale în cadrul programului general de creștere a nivelului de trai al celor ce muncesc, stabilit de partid.

Reglementarea formelor de conducere colectivă — expresie a democratismului consecvent al orânduirii noastre — la toate nivelele și în toate structurile, de la unități economice și instituții până la ministere, alte organe centrale, organe locale ale administrației de stat — a situat conducerea colectivă la rangul unui principiu general al întregului cadru instituțional al statului nostru socialist.

„Disponind de acest cadru, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să acționăm continuu pentru perfecționarea conducerii și planificării întregii activități economico-sociale, pentru o mai bună organizare, pentru un control mai eficient, sporind răspunderea tuturor organelor de conducere în realizarea sarcinilor încredințate.”

O problemă de mare interes și actualitate

ACESTEI CERINȚE îi corespunde pe deplin problematica pe care al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii și-o va înscrie pe ordinea de zi.

Pornind de la analiza activității desfășurate de Consiliul Național, de consiliile de conducere ale ministerelor, centralelor, întreprinderilor din industrie, construcții, transporturi, comerțul interior și exterior, din sectorul aprovizionării tehnico-materiale, gospodării fondurilor fixe, recuperării și valorificării materialelor refolosibile, din turism, din sistemul financiar-bancar, de consiliile de conducere din cooperarea meșteșugărească și cea de consum, cei peste 11 000 de delegați vor dezbate prevederile proiectului planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1981-1985, căile pentru îndeplinirea acestora în condițiile unei eficiențe maxime, astfel încât să se asigure, în conformitate cu hotărârile Congresului al XII-lea al P.C.R., progresul neîntrerupt al economiei și al bunăstării poporului.

Pentru a oferi concluzii valabile, realiste, operaționale, analiza va avea în vedere atât succesele înregistrate cât și neajunsurile care s-au mai manifestat, cauzele ce au determinat unele rămăneri în urmă, astfel încât să se poată degaja clar direcțiile în care să se orienteze în continuare eforturile. Proporțiile ritmurilor aria de cuprindere a procesului de trecere a României de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la acela de țară socialistă mediu dezvoltată sînt atât de ample, orientarea lor științifică de către partid este atât de solidă, încît greutățile și deficiențele ivite într-un moment sau altul, într-un domeniu sau altul sînt întotdeauna depășite. Așa cum, pe bună dreptate, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Slatina, de la începutul acestei luni, „au fost și neajunsuri și lipsuri, s-au comis și o serie de greșeli: „puteam lucra cu rezultate mai bune. Dar, criticînd ceea ce este negativ, acționînd pentru lichidarea acestor stări de lucruri, trebuie să spunem că, pe ansamblu, am demonstrat că muncitorimea română, sub conducerea comunistilor, știe să conducă mai bine decît au condus clasele burghezo-moșierești, și asigură înălțarea României pe culmi tot mai înalte, de progres și civilizație.”

Congresul urmează să dezbate, în plen și în cadrul secțiunilor pe ramuri de activitate și pe domenii de probleme, complexe de măsuri vizînd punerea optimă în valoare a unor asemenea factori de dezvoltare accelerată și eficientă, cum sînt: introducerea cuceririlor revoluției tehnico-științifice în toate ramurile economiei naționale, intensificarea progresului tehnic, modernizarea și înnoirea tehnologiilor de fabricație și a produselor; asigurarea bazei de materii prime, de combustibili și energetică, realizarea în țară a unor materii și materiale care în prezent se importă; creșterea mai accentuată a productivității muncii; reducerea cheltuielilor materiale și de producție, micșorarea consumurilor specifice, valorificarea resurselor secundare; pregătirea forței de muncă, ridicarea calificării profesionale și perfecționarea pregătirii cadrelor.

În mod firesc, o atenție aparte va fi acordată ridicării calității tuturor produselor, asigurării execuției lor ireproșabile, problemă de importanță primordială pentru progresul economiei naționale; dotarea tehnică modernă a întreprinderilor noastre, spiritul creator al muncitorilor, maistrilor, inginerilor și tehnicienilor, realizările cercetării autohtone sînt condiții care permit un salt important din acest punct de vedere, ceea ce va contribui la diminuarea drastică a importurilor și satisfacerea în măsură sporită a nevoilor de aprovizionare din resurse interne, la dezvoltarea producției industriale pentru export și sporirea aportului valutar al comerțului nostru exterior.

Aplicarea consecventă a noului mecanism economic, a autogestiei implică rezolvarea corelată a tuturor acestor coordonate ale unei reale eficiențe. La Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 4 iunie a.c., secretarul general al partidului a insistat asupra necesității de a se institui în toate întreprinderile și sectoarele economiei naționale **un regim rațional, de înaltă răspundere în consumul energiei și materiilor prime, în folosirea forței de muncă, în cheltuielile financiare, pe baza unor norme stricte**; în această direcție trebuie dezvoltate democrația muncitorească, autoconducerea și autogestiuinea, în acest fel trebuie aplicat noul mecanism economico-financiar în toate colectivele de oameni ai muncii.

În lumina aprecierilor făcute și sarcinilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta consfătuire, aspecte specifice ale acestor obiective au fost dezbătute cu spirit de răspundere în cadrul adunărilor generale din unități și al conferințelor județene ale reprezentanților oamenilor muncii, ce au avut loc în ultima perioadă, în vederea confirmării delegaților pentru congres și aprobării candidaților pentru Consiliul Național al Oamenilor Muncii. Cu acest prilej, analizîndu-se toate

problemele de care depinde îndeplinirea planului de stat, au fost stabilite măsuri pentru soluționarea lor, în cea mai mare parte, pînă la congres.

Calitatea muncii, determinantă a calității vieții

MARELE FORUM NAȚIONAL al oamenilor muncii va lua, de asemenea, în dezbateri căile concrete de materializare a programului stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R. privind ridicarea nivelului de trai, material și spiritual și creșterea continuă a calității vieții în cincinalul 1981—1985.

În îndeplinirea acestui scop fundamental al politicii partidului nostru, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate pe care poporul o edifică cu succes, sînt profund implicate sectoarele reprezentate la Congresul consiliilor oamenilor muncii: unitățile producătoare de bunuri de consum, cele prestatoare de servicii pentru populație, cele de construcții de locuințe și edificii social-culturale, cele comerciale, prin rezultatele directe, materiale ale activității lor; toate unitățile din economia noastră socialistă — prin contribuția la formarea venitului național, din care statul alocă resursele pentru consum; fiecare unitate în parte, prin fondurile — în directă relație cu volumul beneficiilor — pe care le constituie în propria lor gestiune pentru construcția de locuințe, pentru acțiuni social-culturale și pentru stimularea oamenilor muncii, prin măsurile vizînd îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai, prin crearea condițiilor pentru realizarea unei înalte productivități a muncii, deci a unor venituri sporite, pentru aplicarea săptămînii de lucru reduse.

Organelor de conducere colectivă le revin sarcini de cea mai mare răspundere în valorificarea tuturor acestor posibilități, în unirea și organizarea eforturilor oamenilor muncii pentru creșterea avuției naționale și a propriei lor bunăstări. În proiectul Tezelor pentru Congres este astfel sintetizat un adevăr profund, confirmat de realitățile de fiecare zi: „Nimic din ceea ce dă relief nivelului nostru de trai, aflat în continuă creștere, nu ne-a căzut din cer, nu ne-a venit de-a gata. Fiecare pas pe drumul bunăstării noastre l-am făcut numai biziindu-se pe munca fără preget a clasei muncitoare, a întregului nostru popor. Avem deplina convingere, confirmată de fapte, că numai muncind mai bine și mai spornic, vom putea avea o viață mai bună, mai luminoasă.”

Această convingere se manifestă ca un puternic factor dinamizator al întrecerii socialiste, al cărei debut energic în 1981 a dus la îndeplinirea și depășirea sarcinilor pe primele cinci luni, asigurînd premisele realizării în bune condiții a planului anual și creînd o bază trainică îndeplinirii noului cincinal. Prin bogata sa încărcătură de dăruire, inițiativă și responsabilitate, prin energiile pe care le pune în acțiune, întrecerea socialistă se constituie într-o elocventă manifestare a autoconducerii, demonstrînd că socialismul și comunismul se construiesc pentru oameni și cu oamenii, că nu este posibilă construcția socialismului fără clasa muncitoare, fără munca întregului popor.

Accentuarea continuă a autoconducerii

FORMA DEMOCRATICĂ de organizare a economiei și celorlalte sectoare ale societății socialiste românești, în care oamenii muncii participă direct la luarea deciziilor și la activitatea de îndeplinire a lor, reprezintă **un sistem unitar complex, bine structurat, un cadru minunat de conducere de către poporul însuși, în mod conștient, a destinului său**.

Se impune însă — așa cum a subliniat în repetate rînduri secretarul general al partidului — să se valorifice pe deplin valențele cadrului creat, să se asigure **buna funcționare a sistemului, inclusiv prin perfecționarea continuă a mecanismului său**, potrivit cerințelor fiecărei etape.

Al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii va avea ca un punct esențial al dezbaterilor sale, problematica tot mai complexă a muncii și conducerii colective, a adîncirii autoconducerii muncitorești, a atragerii maselor la rezolvarea obiectivelor economico-sociale, la întreaga activitate a întreprinderilor.

Consiliile de conducere ale unităților industriale și din celelalte sectoare, adunările generale, acționînd într-un spirit revoluționar, comunist, au adus o contribuție de mare însemnătate la toate realizările dobîndite în ultimul cincinal; s-a îm

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 19)

În întâmpinarea Congresului consiliilor oamenilor muncii

PRIORITATE CAPACITĂȚILOR CU TERMEN DE PUNERE ÎN FUNCȚIUNE ÎN 1981

PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE integrală și la termen a obiectivelor de investiții prevăzute pentru acest an constituie o cerință esențială a scurtării duratelor de imobilizare a unor importante mijloace materiale și financiare și creșterii eficienței acestora. Așa cum s-a subliniat de nenumărate ori în documentele de partid, terminarea execuției și darea în exploatare la termen a noilor capacități de producție industriale și agrozootehnice planificate pentru 1981 trebuie să reprezinte obiectivul central al tuturor factorilor investiționali, de la constructor și pînă la beneficiar.

Concentrarea forțelor pe obiectivele principale

ORIENTAREA PRIORITARĂ a planului de investiții din acest an, în special pe finalizarea obiectivelor aflate în curs de execuție din anii anteriori, așa încît acestea să poată fi puse în funcțiune într-un termen cît mai scurt și în condiții de eficiență economică, a făcut cu puțință ca pe primele 5 luni ale anului să fie conectate integral sau parțial la circuitul economic peste 100 capacități. Aceste rezultate s-au datorat mai multor factori, printre care:

— **concentrarea producției pe un număr restrîns de șantiere, în principal la obiectivele cu stadiu avansat de execuție și care a permis finalizarea în devans cu 1—7 luni a unor capacități de producție** (secția de cazane industriale de la întreprinderea „Vulcan” București, capacitatea de piese forjate de la întreprinderea mecanică Muscel, secția de mase plastice prelucrate de la întreprinderea de mase plastice Drăgășani etc.). Darea în exploatare cu 7 luni mai devreme a secției de mase plastice prelucrate, de pildă, a permis obținerea, pînă în prezent, a unei producții suplimentare de peste 1 000 t față de prevederile planului pe acest an;

— **colaborarea mai bună între constructor și beneficiar pe linia asigurării continuității lucrărilor de construcții-montaj.** Atunci cînd beneficiarii au ajutat efectiv constructorul, participînd cu forțe proprii la montarea utilajelor pe șantier (cazul capacității de conductori din oțel-aluminiu pentru linii electrice aeriene din cadrul C.I.C.M. Bistrița și capacității de utilaje de ridicat și transportat de la întreprinderea mecanică Topleț), nu au existat probleme în respectarea termenelor planificate de punere în funcțiune, asigurîndu-se tot-

odată și o eficiență ridicată pe tot parcursul execuției (cazul noilor capacități de producție de la întreprinderea metalurgică Aiud, C.U.G.-Cluj-Napoca, întreprinderea mecanică Nicolina-Iași etc.):

— **îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, în special cu materiale de construcții și cu prefabricate ușoare și ieftine, care, pe lângă importanțele economiei înregistrate la consumurile specifice și cheltuielile de producție, a asigurat ritmuri superioare în execuție, evitarea stagnărilor și intreruperilor pe șantierele de construcții (capacitatea de prefabricate pentru locuințe de la I.M.C. Doicești, capacitatea de la întreprinderea mecanică Topleț etc.).**

Desigur, mai sînt și alți factori care au contribuit la realizarea obiectivelor amintite, la termen sau înainte de acesta. Dar, ceea ce se cere reținut este faptul că atunci cînd se iau din vreme măsuri pentru pregătirea temeinică a investiției (documentațiile, notele de comandă, eliberarea terenurilor, deschiderea finanțării, contractarea utilajelor, organizarea șantiereilor, asigurarea forței de muncă necesare etc.), activitatea propriu-zisă de construcții-montaj se desfășoară bine și operativ, termenele de predare a obiectivelor fiind în general mult reduse. Din păcate, nu peste tot lucrurile se petrec așa. Din analiza efectuată a rezultat că în perioada celor 5 luni din 1981 au întârziat să fie puse în funcțiune peste 80 de capacități de producție. Ce factori au determinat această stare de lucruri?

De ce restanțe în executarea lucrărilor ?

MINUSURILE înregistrate pe primele 5 luni ale anului 1981 s-au datorat, în general, unor deficiențe în organizarea activității pe șantiere, neurmărirea atenței a încadrării execuției în graficele planificate, întârzierilor nejustificate ale constructorului în pregătirea fronturilor pentru montaj, în asigurarea utilajelor în ordinea necesară montajului etc. Analizate la nivelul unităților economice aceste deficiențe s-au concretizat, în principal, în:

● **Neasigurarea la timp a documentațiilor de execuție la unele obiective de investiții.** Cu toate că pentru volumul producției de construcții-montaj prevăzut în planul pe 1981, documentațiile de execuție trebuiau predate constructorului cu 6 luni înainte de începutul anului, acestea nu au fost asigurate integral de majoritatea ministerelor și

consiliilor populare. La 1 mai a.c. procentul de nerealizare a acestora de către unii beneficiari era de: 27,1% la M.I.C.M., 23,2% la M.E.F.M.C., 30,1% la Consiliul popular județean Covasna etc. Ținînd seama de importanța deosebită a pregătirii execuției lucrărilor, se impune luarea de către factorii interesați a celor mai urgente măsuri pentru întocmirea, avizarea și aprobarea notelor de comandă a tuturor capacităților de producție cu termen de predare pentru 1981, concomitent cu pregătirea condițiilor necesare fundamentării încă de pe acum a planului pentru anul viitor.

● **Restanțe în livrarea utilajelor tehnologice.** Depășirea duratelor planificate de execuție este determinată și de stagnările pe unele șantiere datorită neasigurării la vreme a utilajelor necesare, în conformitate cu prevederile din documentații. La începutul lunii mai a.c. furnizorii de utilaje, de exemplu, din cadrul industriei construcțiilor de mașini erau în restanță față de beneficiari cu 26,7% din cantitățile de utilaje tehnologice aferente obiectivelor cu termen de punere în funcțiune în acest an, inclusiv pentru investițiile din propriul sector (cazul întreprinderii de utilaj tehnologic Buzău, întreprinderii de armături industriale din fontă și oțel Zalău, întreprinderii de utilaj greu Craiova, întreprinderii „Unio” Satu Mare etc.). Utilajele lipsesc uneori de pe șantier și pentru că la unii beneficiari s-a încetățenit practica de a accepta termene de livrare care nu corespund întotdeauna cu data punerii în funcțiune a capacităților de producție sau chiar ulterioare termenelor de dare în exploatare. Totodată, ca o reacție inversă, se întîlnesc și situații în care unii beneficiari acceptă sau chiar solicită termene de livrare a utilajelor în devans, cu luni de zile, față de începerea montajului și care, pe lângă imobilizările nejustificate de fonduri și creșterea costurilor investițiilor (datorată cheltuielilor suplimentare pentru depozitarea utilajelor pe șantiere), lipsesc furnizorii de utilaje de posibilitatea executării unor comenzi pentru obiectivele cu termene mai apropiate de dare în funcțiune.

● **Ritmuri scăzute de execuție a lucrărilor de construcții-montaj.** Cu toate că prin plan s-a asigurat concentrarea forțelor pe un număr restrîns de șantiere, reducîndu-se dispersarea acestora, se înregistrează încă rămîneri în urmă și ritmuri scăzute în execuția lucrărilor de construcții, în special la unele obiective de investiții din cadrul M.E.E., M.E.F.M.C., M.T.Tc. etc. Față de volumul planificat al lucrărilor de construcții-montaj, în perioada I I—31 V a.c. realizările efective reprezintă doar 26% la întreprinderea de biosinteză Cătăfat, 35,5% la stația 220 KV Tg. Jiu Nord, 62,5% la hidrocentrala Bistra-Poiana Mărului etc.

Neasigurarea la timp, de către constructori, a frontului pentru montaj a făcut posibilă și formarea unor stocuri mari de utilaje pe șantiere, nepredate la montaj, multe din ele cu durata de staționare depășită (ponderea acestor utilaje a crescut de la începutul anului cu 13,3%), în special la unele obiective de investiții din cadrul M.E.E., M.I.U., M.I.M., M.I.C.M. etc. La aceasta

trebuie să mai adăugăm și imobilizarea de utilaje ca urmare a livrării acestora de către furnizori fără respectarea ordinii de montaj.

Valorificarea integrală a rezervelor interne

REZULTATELE OBTINUTE în acest an de organizațiile de construcții evidențiază existența încă a unor serioase rezerve de creștere și îmbunătățire calitativă a procesului de producție pe șantierele de construcții de valorificare eficientă a întregului potențial material și uman. Este necesară de aceea intensificarea eforturilor tuturor factorilor implicați în procesul investițional pentru atragerea cât mai rapidă a acestora în circuitul economic și concentrarea activității, în principal, spre următoarele direcții de acțiune:

● **adaptabilitate sporită din partea constructorului în dirijarea forțelor materiale și umane** pentru concentrarea acestora la obiectivele importante, care au asigurate toate condițiile de dăre în funcțiune la termen, precum și pentru executarea în termene cât mai scurte a lucrărilor de care depinde montarea utilajelor aflate în stoc;

● **extinderea mecanizării lucrărilor de construcții și utilizarea mai deplină a mijloacelor din dotare.** Este necesar, în acest sens, ca organizațiile de construcții să se ocupe mai mult de extinderea mecanizării lucrărilor atât **pe orizontală**, în cazul lucrărilor complexe, cu pondere mare (prepararea și turnarea betoanelor, săparea și transportul pământului etc.), cât și **pe verticală**, până la nivelul lucrărilor auxiliare (vopsitorii, zugrăveli și tencuieli, încărcarea și descărcarea materialelor de construcții și agregatelor etc.), și care ar asigura creșteri însemnate ale productivității muncii, scurtarea termenelor de execuție, calitatea sporită a lucrărilor de construcții. Paralel cu aceasta se

impune o utilizare mai bună a mașinilor și utilajelor mecanizate, prin creșterea gradului de încărcare și folosirea integrală a acestora pe toată durata zilei de muncă. Situațiile existente în prezent pe multe șantiere de construcții aparținând în special M.C.Ind., M.I.M., M.T.Tc., M.A.I.A., M.E.E. etc. demonstrează o folosire incompletă a întregului parc de utilaje, indicele de folosire a timpului de lucru nedepășind 50% (excavatoare 45—46%, buldozere 48—50%, încărcătoare 44—45%, automacarale și macarale mobile (45—46%). Dacă s-ar asigura creșterea, de exemplu, numai cu două procente a indicelui de folosire a utilajelor mecanizate, s-ar putea obține economii zilnice de circa 1—3 ore la nivelul organizațiilor de construcții;

● **asigurarea și pregătirea din vreme a forței de muncă necesare.** Este binecunoscut faptul că asigurarea forței de muncă la nivelul prevederilor de plan, precum și pregătirea, prin diverse forme, a acestora reprezintă una din direcțiile prioritare de acțiune care poate contribui, în mare măsură, la rezolvarea unora din multiplele probleme legate de respectarea termenelor de execuție planificate la obiectivele de investiții prevăzute pentru acest an. Aceasta cu atât mai mult cu cât experiența de până acum demonstrează faptul că 10—15% din nerealizări se datorește tocmai lipsei forței de muncă pe șantiere, în primul rând a forței de muncă calificate. Restanțele, de exemplu, în dărea în funcțiune a unor obiective de investiții (Fabrica de prefabricate din beton armat Zalău, Întreprinderea de fire artificiale Lupeni, Instalația de sulfat 3 de la Valea Călugărească etc.), se datoresc în bună măsură și lipsei parțiale sau totale a unor meseriași (zidari, lăcătuși, sudori, electricieni, macaragiști, excavatoriști etc.) la unele trusturi de construcții: T.C.Ind. Cluj, Craiova, Bacău, Ploiești etc. Asigurarea, din vreme, a acestora ar permite înlăturarea unor stagnări ale producției, continuitatea și ritmicitatea

execuției pe diferite șantiere, acoperirea vîrfurilor de lucrări, în condițiile creșterii corespunzătoare a calității producției. De aceea, se impune, cu prioritate extinderea cursurilor de calificare existente și, în primul rând, a acțiunilor de policalificare, în concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă ale activității de construcții;

● **livrarea cu prioritate pe șantiere de către unitățile producătoare a utilajelor restante**, precum și a utilajelor care condiționează dărea în exploatare a capacităților aflate în stadii avansate de execuție sau montarea utilajelor deja achiziționate. Aceasta impune și respectarea mai strictă de către furnizorii de utilaje a disciplinei contractuale, în sensul livrării utilajelor pe șantiere, în condiții de calitate corespunzătoare și în concordanță cu necesitățile tehnologice de montaj;

● **recepționarea și preluarea operativă de către beneficiarii de investiții a lucrărilor terminate** în vederea pregătirii din timp a tuturor condițiilor necesare pentru începerea și efectuarea probelor tehnologice. Totodată, este necesară creșterea exigenței în efectuarea recepțiilor, astfel încît la dărea în exploatare a noilor obiective de investiții să existe garanția realizării parametrilor proiectați în cadrul termenelor aprobate.

Punerea în valoare a tuturor acestor rezerve va asigura condițiile materiale necesare pentru încadrarea strictă în graficele de execuție, pentru gospodărirea și utilizarea rațională a bazei tehnico-materiale, calitatea superioară a lucrărilor de construcții-montaj și implicit realizarea integrală, până la sfîrșitul anului, a prevederilor planului de investiții.

Alexandru TACHE
Banca de investiții

NOTE

MOTOARE CARE MERG ÎN GOL DAR CONSUMĂ DIN... PLIN

TRACTAREA vagonetelor de mină în subteran la întreprinderile Combinatului minier Valea Jiului (ca și în alte exploatări miniere) se efectuează cu locomotive Diesel de mină de 45 cp — LDM 45. Pornirea motorului acestor locomotive se face, pentru a preveni aprinderea și explozia gazului și a prafului de cărbune, cu un mecanism propriu, de construcție specială, denumit demaror LDM 45. Acesta se livrează fie în dotarea locomotivelor, fie ca piese de schimb, de către unitățile specializate ale M.I.C.M.

Datorită unor factori cum ar fi frecvența mare de porniri, precum și mediul în care sînt utilizate, aceste demaroare au o durată de folosință mult mai scurtă decît a utilajelor pe care le deservesc. Neînlocuirea sau nerepararea lor la timp face ca un număr de peste 150 locomotive în exploatare la C.M. Valea Jiului să nu aibă astfel de auxiliare în funcțiune. În asemenea împrejurări pornirea motorului se face prin tragere-împingere cu alte locomotive sau trolii. În timpul de așteptare pentru încărcarea-descărcarea vagonetelor, formarea trenurilor etc. (cca 1/3 din timpul total disponibil din cele 24 de ore de lucru), motoarele locomotivelor care nu au demaroare în stare de funcțiune merg în gol: se consumă astfel inutil motorină, se grăbește uzura utilajului și, totodată, se poluează mediul cu gaze arse; în aceste condiții este necesară intensificarea aerajului care, la rîndu-i, solicită consum suplimentar de energie electrică.

Pentru evitarea acestor inconveniente este necesar ca toate locomotivele Diesel de mină de 45 CP din parcul combinatului minier Valea Jiului, ca și din alte celorlalte exploatări miniere în situații asemănătoare, să fie echipate cu demaroare în stare de funcționare. În acest scop se impune ca întreprinderile și combinatele miniere, împreună cu Centrala industrială de utilaj petrolier și minier să întocmească un program comun concret, cu termene certe de punere în practică a cîtorva obiective:

● stabilirea, prin inventarierea parcului LDM 45, a necesarului de demaroare și asigurarea lor fie prin fabricarea unora noi, fie prin repararea celor defecte;

● programarea unei întreprinderi de construcții de mașini, din cadrul Centralei industriale de utilaj petrolier și minier, care să organizeze producția, repararea și livrarea în timp util a demaroarelor (inclusiv rezerva), solicitate de combinatele miniere și aprobate;

● urmărirea, prin evidență operativă de către compartimentele mecano-energetice, a stării de funcționare a demaroarelor cu care sînt echipate LDM 45 și înlocuirea imediată a celor uzate, astfel ca motoarele să fie pornite în exclusivitate cu aceste mecanisme.

Prin aplicarea imediată a unor astfel de măsuri la parcul de LDM 45 care nu au în dotare demaroare se poate reduce consumul de motorină cu circa 2 000 t/an, numai la Combinatul minier Valea Jiului. Dar dacă se adaugă economia posibilă de realizat și la celelalte exploatări din toate combinatele miniere? Și aceasta cu atât mai mult cu cît, din calcule estimative, rezultă că prețul de achiziție al unui demaror se poate acoperi cu costul motorinei consumată în timpul mersului în gol la o singură locomotivă în aproximativ 45 zile.

C. Năstase-URSU

REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE

In intimpinarea Congresului consilierilor oamenilor muncii

ECONOMIE NAȚIONALĂ

de an și cincinal pentru realizarea integrată a producției și marea întrecere socialistă desfășurată în acest început pentru asigurarea unei dezvoltări dinamice și eficiente.

celui produs au condus la economii realizate reduse și eficiență ridicată, experiența multor unități din Capitala a confirmat faptul că economia de materiale se obține în primul rând acolo unde acțiunea de fundamentele este strins legată de reproiectări constructive și tehnologice, de marțea nivelului de utilizare a materialelor și tehnologiei, de creșterea gradului de inovare a produselor, direcții în care eforturile se cer în continuare amplificate în toate întreprinderile.

mașina de recolat și încărcat radaci- noase, mașina de decolată sțecia, s-au realizat economii de metal de 6,86 t; revizuirea planurilor de debitare la aceste produse au condus la economii de metal de 17,6 t, iar prin reducerea adaosului de prelucrare și înducuri de materiale la produsele CARP, mașina de închis cutii și mașina de decolată sțecia consumul de metal a fost diminuat cu 7,7 t. De asemenea, la aceeași întreprindere, prin organizarea centrală a debitării de table și laminare, s-a obținut pe primele 5 luni o economie suplimentară de metal de peste 13 t, iar prin modificarea grosimii electrozilor de sudură utilizați și a folosirii întregii a acestora se estimează la producția anului 1981 o economie de peste 15 000 kg electrozi.

Valoriificarea resurselor materiale
Utilizabile care sînt permanente în fabricate, sortate, depozitate, și valorificate în baza cotelor repartizate în acest domeniu, o contribuție însemnată la economisirea de materii prime și materiale, prin-o evidențiere, depozitare și valorificare exemplară au adus-o întreprinderile: ● I.C.M.F., unde prin colectarea și sortarea capetelor rezultate din procesul de producție (capete de conductori) și de livrare, s-au identificat și valorificat 260 km capete conductor și cabluri electrice; ● I.U.C. „Grivița Rosie”, la care, print-un-e special — de capete și margini de tablă, depozitate pe sortopodimensiuni, cantități de capete și margini din tablă mijlocie și grosă de peste 1 600 t.

Alături de aceste realizări bune se cere semnalat însă și faptul că există în întreprindere din Capitala și exemple de nereșpectare a normelor de consum, de depășire a consumurilor normale. Astfel, în primele 5 luni ale acestui an, normele de consum au fost depășite în special de unele unități ale M.I.C.M., în procent de circa 2 la sută față de consumurile normale aprobate. Principalele cauze ale nerealizării semnalate provin din:

● depozitari nerecunoscute ale diferitelor materiale, motiv pentru care

ACTIVITATEA desfășurată a avut permanent în vedere și faptul deosebit de important că consumuri materiale suplimentare pot apărea și datorită unei aprovizionări nerationale, a formării de stocuri supranormative și supraaprovizionării cu unele materiale.

Factor însemnat de economisire

Aprovizionarea rațională —

Alături de aceste realizări bune se cere semnalat însă și faptul că există în întreprindere din Capitala și exemple de nereșpectare a normelor de consum, de depășire a consumurilor normale. Astfel, în primele 5 luni ale acestui an, normele de consum au fost depășite în special de unele unități ale M.I.C.M., în procent de circa 2 la sută față de consumurile normale aprobate. Principalele cauze ale nerealizării semnalate provin din:

● depozitari nerecunoscute ale diferitelor materiale, motiv pentru care

Exigențe ale respectării normelor de consum

DESFAȘURIND întreaga sa activitate

în ideea că economisirea de materii prime reprezintă o sursă importantă de material, de asigurare a unui disponibil suplimentar de aprovizionare. Baza de aprovizionare tehnico-materială a municipiului București, în strînsă colaborare cu compartimentele de specialitate din întreprindere a întreprins ample acțiuni în vederea respectării normelor de consum, a diminuarii consumurilor. Pe aceasta bază într-un număr de 17 întreprinderi din Capitala au fost identificate și valorificate în acest an noi posibilități de măsorare a consumurilor de materii prime și materiale care au făcut disponibile următoarele cantități: material metalic — 3 620 t; conductor — 260 km; material polimeric și poliolenă — 25 t; material textile — 24 t. Aceste economii rezultate în urma reducerii normelor de consum au fost generate de aplicarea unui complex de măsuri tehnico-organizatorice vizînd:

Reproiectarea constructivă de re-

pare, subansamblu și ansamblu ale unor produse, cu prioritate la întreprinderile I.R.E.M.O.A.S., unde prin reproiectări constructive de capace, țim- plare metalică, minere etc. s-au obținut la unele produse reduceri ale unor norme de consum cu pînă la 32 la sută; I.M.U.A.B., unde prin reproiectarea unor repere de așezat și înțezat, frezele longitudinalate cu portal, mașinile de rectificat, au fost posibile reduceri ale normelor de consum cu pînse între 10—12 la sută, economisindu-se astfel cantitatea de 41,7 t, la- minate finite pline numai la producția realizată într-un trimestru.

Reproiectări de tehnologie, de pla-

nuți de croire, de debitare, de re- fete de fabricație, înlocuiri de materia- le energointensive. La întreprinderea mecanică a agriculturii și industriei alimentare, de pildă, prin revizuirea planurilor de croire la combina auto- propulsată pentru recolatat porumb,

fără mișcare. În vederea realizării unei aprovizionări raționale, capabilă să conducă la gospodărirea judicioasă a resurselor, eforturile au fost orientate spre **intocmirea exigentă a necesarului de aprovizionat**, prin fundamentarea tehnică exigentă, pe baza stocului existent a normelor de consum și corelarea lor permanentă cu noile modificări survenite ca urmare a re-proiectărilor constructive și tehnologice, utilizarea de materiale ce înglobează minimum de energie, de resurse interne sau existente pe plan local, respectarea cu strictețe a termenelor de livrare și a calității materialelor solicitate, precum și depozitarea corespunzătoare a acestora.

Mai mult decât atât: **deosebit de importantă la intocmirea necesarelor de aprovizionare este schimbarea radicală a mentalității conform căreia la dimensionarea necesarului se pornea de la ceea ce trebuie adus; de fapt baza de pornire în stabilirea necesarului trebuie să o constituie resursele de materiale refolosibile (fostele deșeuri) și nu mai față de acestea să se stabilească pe baza stocului existent și a normelor de consum permanent îmbunătățite. Cantitatea de materii prime și materiale ce trebuie aprovizionată. Nerespectarea acestor deziderate conduce în mod direct la dereglări în sistemul de aprovizionare, la consumuri suplimentare de materii prime, materiale și energie, imobilizări de importante stocuri de materiale și suprafețe de depozitare, la degradarea sau deprecierea acestora și în final la cheltuieli materiale suplimentare.**

Pentru a spori contribuția sistemului de aprovizionare în acțiunea de reducere a consumurilor, Baza de aprovizionare tehnico-materială a Municipiului București a acționat și acționează permanent pentru **identificarea și lichidarea stocurilor fără mișcare aflate în unitățile economice, readucerea acestora în circuitul economic, precum și pentru preintimpinarea formării de noi stocuri fără mișcare și supranormative.** Astfel, în perioada primelor

cinci luni a.c. au fost preluate de la unitățile de pe raza Municipiului București și reintroduse în circuitul economic peste 8 000 t metal, 1 100 kg cabluri și conductori electrici, 22 000 buc. lămpi electrice și corpuri de iluminat, 32 000 buc. aparate electrice de joasă tensiune, electrozi, organe de asamblare, scule așchietoare și abrazive în valoare totală de aproximativ 10 000 lei, piese de schimb, rulmenți, în valoare de peste 25 000 mii lei, material lemnos, materiale de protecție și produse de instalații de peste 5 000 mii lei, precum și produse chimice și anvelope de aproximativ 5 000 mii lei. Aceste importante stocuri de materiale, au fost readuse în circuitul economic, ele aflându-se peste stocul normat, unele fiind fără utilizare la întreprinderile: Vulcan, I.M.E.B., I.C.M.P., Semănătoarea, „23 August“, „Tehnometal“, „Ventilatoare“, „Autobuzul“, Mecanică fină și altele, valoarea totală a acestor prelucrări fiind de circa 200 000 mii lei.

Cu toate acțiunile întreprinse și rezultatele bune înregistrate trebuie relevat faptul că au rămas încă pe stoc, fără mișcare și fără posibilitatea imediată de prelucrare, materiale în valoare de aproximativ 140 000 mii lei, care prin intervențiile M.A.T.M.C.G.F.F. și Baza de aprovizionare tehnico-materială a Municipiului București vor fi distribuite cât mai rapid altor B.J.A.T.M.-uri, și că se manifestă totuși în continuare o anumită tendință de supraaprovizionare, de creare de stocuri supranormative în special la unele întreprinderi ca: Ventilatoare, „Vulcan“, I.M.E.B., I.C.M.P., I.U.P.S. (M.E.F.M.C.), „Tehnometal“, Mecanică Fină care depășesc cu regularitate stocurile normate de metal, cu cantități cuprinse între 150—2 800 t, ca „măsură de prevedere“ — dăunătoare și inutilă de altfel — pentru acoperirea unor schimbări ale prevederilor din planul fizic și contracte, pentru acoperirea lipsurilor generate de unele probleme tehnice și organizatorice nerezolvate. Cea mai bună dovadă că este așa o reprezintă faptul că după o analiză se-

veră efectuată de organele băncii și ale bazei de aprovizionare asupra cuantumului necesarului solicitat la anumite materiale, întreprinderile în cauză și-au diminuat pretențiile uneori și cu 15—20 la sută.

De asemenea, trebuie recunoscut că în unele cazuri, nici livrările de materiale de la B.A.T.M.M.B. către unitățile economice consumatoare de pe raza municipiului București, nu au fost prompte, neasigurându-se sortotipodimensiunile solicitate de procesul de producție, uneori fiind necesar a se efectua înlocuiri la dimensiuni și calități apropiate, ceea ce a influențat negativ consumurile normate, iar altelei a condus la formarea de stocuri supranormative. Desigur, în cadrul unității noastre se acționează energic pentru înlăturarea acestor neajunsuri, pentru asigurarea printr-un efort propriu organizatoric sporit a unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare. La preocupările noastre în acest sens este necesar însă a se adăuga un efort mai susținut, atât din partea unor furnizori, pe linia asigurării fondului de marfă repartizat, la termen și pe sortotipodimensiunile solicitate, cât și din partea unor consumatori, pe linia încadrării în consumurile normate, asigurării unei depozitări corespunzătoare și în mod special întocmirii unui plan de aprovizionare bine fundamentat, în concordanță cu planul fizic detaliat pe produse al producției marfă, ce trebuie cunoscut anterior întocmirii necesarului de aprovizionat. Satisfacerea tuturor acestor deziderate poate conduce direct la încadrarea în consumurile normate, evitarea formării stocurilor de materiale fără mișcare și a supra-normativelor, contribuind în mod substanțial la asigurarea operativă și gospodărirea judicioasă a bazei materiale a planului.

Aurel ORVAS,
directorul Bazei de aprovizionare
tehnico-materială
a Municipiului București

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Motoare hidrostatice lente cu pistoane radiale

FOTOGRAFIA alăturată înfățișează un utilaj folosit pe scară tot mai largă la transportarea materialelor în vrac (beton, cărămizi, pământ etc). Importanța și ineditul utilajului constau în faptul că are încorporat în structura lui un element — deși foarte mic ca dimensiune — de cel mai mare viitor: „roata motoare“ s.z.u. în limbaj tehnic „motorul hidrostatic lent cu pistoane radiale“. Este o invenție de mare răsunet pe plan mondial, pusă la punct de specialiștii brăileni din cadrul întreprinderii de utilaj greu „Progresul“. Motoarele cu pistoane radiale sunt destinate a servi ca elemente motrice în transmisiile complet hidrostatice pentru vehicule și utilaje. în special pentru acelea cu caracteristici de tracțiune impuse. Ele pot fi folo-

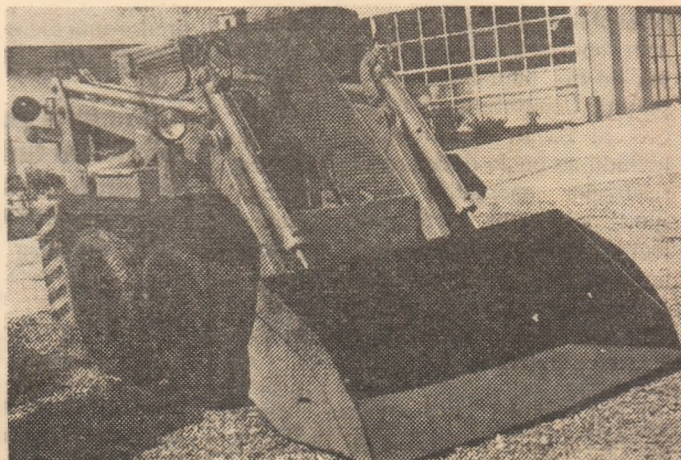
site la viteze maxime de 90 km/oră și la puteri de pină la 980 kW.

„Roțile motoare“ sînt unități cu pistoane radiale la care pistoanele, situate într-un corp central fix (stator) și alimentate cu ulei sub presiune, prin intermediul unui sistem de distribuție relativ, acționează prin capete de cruce cu role asupra a două came cu mai multe ondulații. Carcasa roții, rotativă, poartă camele și preia de la acestea momentul motor generat de apăsarea pistoanelor.

Cele două regimuri de funcționare se realizează prin utilizarea a două volume specifice (cite: unul pentru fiecare regim), astfel încît numărul de pistoane în funcțiune la fiecare din cele două regimuri este același. Trecerea de la regimul

de tracțiune la regimul rapid se realizează prin aplicarea unui semnal de presiune joasă la orificiul de comutare a roții. La dispariția acestui

semnal roata revine la regimul de tracțiune. Schimbările de regim pot fi efectuate, datorită acestei valoroase invenții, chiar sub sarcină.

În întâmpinarea Congresului consiliilor oamenilor muncii

Reducerea eforturilor țării

în domeniul

procurării materiilor prime

și energiei

Producerea energiei electrice și termice cu eficiență ridicată

UN OBIECTIV MAJOR în domeniul energetic îl constituie creșterea eficienței economice. În acest scop se cere acționat pentru reducerea investiției specifice și a consumurilor materiale necesare, în special a celor energetice, adoptând soluții tehnice care să permită creșterea randamentelor energetice și a fiabilității prin optimizări dimensionale, adoptarea de noi tehnologii, etc. Dealtfel, în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 10 martie a.c., relevându-se unele deficiențe în utilizarea resurselor energetice cu randament sporit s-a cerut perfecționarea tehnologiilor și modernizarea utilajelor existente în producerea energiei electrice și termice, urgentarea aplicării în practică a rezultatelor obținute în cercetarea științifică.

*) Vezi articolul „Rationalizarea consumului de combustibil în producerea energiei electrice și termice” publicat în R.E. nr. 21 din 22 mai 1981

COMPARAREA centralei termoelectrice de condensatie de la Ludus, cu cele trei centrale termoelectrice de termoficare din București*) (fiecare cu o capacitate de productie de circa 1/3 din cea a Ludusului), in ceea ce priveste consumul specific de combustibil, ne permite sa constatam ca si in ramura energiei electrice combinarea procesului tehnologic intern are un rol deosebit de important in determinarea eficientei economice. **Concentrarea productiei de energie electrica in mari centrale termoelectrice nu poate constitui o regula generala pentru obtinerea unei eficiente ridicate.** Ea are efecte economice pozitive mai ales in ceea ce priveste investitia specifica (lei/MWi) si productivitatea muncii (om/MWi). Odata cu concentrarea productiei de energie electrica in mari centrale electrice s-a impus insa construirea de linii si statii electrice de foarte inalta tensiune (220 si 400 KV) necesare transportului energiei electrice de la locul productiei spre zonele de consum. Acestea solicita, la rindul lor, pe de o parte, cheltuirea unor importante fonduri de investitii si, odata cu aceasta, consumuri insemnate de materiale energointensive (ciment, oțel, cupru, aluminiu, izolatori electrice).

Pe de alta parte, transportul energiei electrice prin aceste linii se realizeaza cu pierderi insemnate, respectiv circa 20% din pierderile totale de energie electrica. Am sublinia, totodata, ca pierderile de energie electrica din Sistemul energetic national in ultimii cinci ani sint de ordinul a 4 miliarde kWh/anual, valoare ce este foarte aproape de consumul casnic al intregii populatii din țara noastra. Dar in județele indepartate de sursele de energie electrica, pierderile in rețele ating cote de ordinul 16—17% din consumul lor total de energie electrica (16,4% in anul 1979 in județul Sibiu). Ni se pare astfel ca **soluția concentrării puterii in mari centrale electrice este discutabilă.** Aceasta cu atit mai mult cu cit, paralel cu constructia și exploatarea marilor centrale termoelectrice in condensatie, care utilizeaza combustibilul cu un randament de maximum 35%. o buna parte din industria noastra prelucratoare din marile municipii isi produce energia termica in centrale proprii. Din cauza dispersarii, ele functioneaza insa cu randamente mici și utilizeaza un personal numeros. După opinia noastra și aceasta este una din cauzele realizării unui randament mediu relativ mic pe ansamblul industriei.

Argumente pentru adoptarea soluției cu turbine de contrapresiune

TURBINA cu aburi in regim de contrapresiune este cunoscuta in practica industrială de mai multe decenii. In țara noastra o regasim insa doar pe cîteva mari platforme industriale (Brazi, Borzești, Ișalnița etc.) la capacitatea de 25 și 50 MW pentru producerea combinata de energie electrica și abur tehnologic industrial. Limitarea

instalării acestui tip de turbine in țara noastra cit și in alte state se datoreaza de fapt unor factori exteriori tehnologiei (in principal, costul redus al gazului metan in trecut, a făcut preferabila turbina de condensatie). Dificultățile privind aprovizionarea și restricțiile in utilizarea hidrocarburilor au condus insa la găsirea și introducerea unor tehnologii de ardere a combustibililor fără reziduri, a unor cicluri de productie cit mai inchise.

Aplicind aceste idei — in condițiile existentei unui sistem de termoficare dezvoltat — colectivul întreprinderii „Electrocentrale” — București a pus la punct modificările tehnice necesare, care au permis ca turbinele clasice de condensatie și priză să functioneze in timpul lunilor reci (octombrie — aprilie) in regim de contrapresiune. Acest regim de functionare permite ca in perioada celor șapte luni de iarnă să se obțină medii lunare la consumurile specifice brute cuprinse între 167—173 kgcc/MWh față de 221—237 kgcc/MWh cit se inregistra la functionarea in regim clasic, cu aceleasi instalatii, in același interval, in urmă cu 2—3 ani.

Acest „model” experimentat la scară industrială ne permite să considerăm că **trebuie dezvoltate cu precădere centralele termoelectrice de termoficare avind in dotare turbine cu abur in contrapresiune.** Impunerea acestor instalatii este motivată de următorii factori mai importanti :

a) **inlocuirea hidrocarburilor și folosirea cărbunelui** la producerea energiei termice (apă fierbinte pentru încălzirea locuințelor, a dotărilor social-economice, a halelor industriale etc., și abur tehnologic pentru productie);

b) **evitarea poluării marilor municipii ale țării** prin montarea de centrale termice pentru încălzire și scopuri tehnologice pe bază de cărbune, de capacitate relativ mică (5—20 Gcal/h) și renunțarea la construirea celor de capacitate mari, așa cum s-a procedat pînă in prezent ;

c) **randamentul net al centralei termoelectrice dotată cu turbine cu abur de contrapresiune** este mult mai ridicat față de soluțiile clasice ;

d) **transportarea pe cale ferată a unei cantități minime de cărbune** pentru satisfacerea integrală a cererilor enunțate la punctele a și b ;

e) **fiabilitatea sistemului energetic** impune asigurarea dispersării surselor de producere a energiei electrice încit, in caz de calamități naturale sau alte cauze, să se poată asigura functionarea locală — in insule — a producerii energiei electrice și consumul acesteia ;

f) **reducerea pierderilor de energie electrica** in rețelele de foarte mare tensiune ș.a.

Premisele care faciliteaza promovarea centralelor termoelectrice cu turbine de abur in regim de contrapresiune, sint in principal :

● **existența in țară a unei puternice industrii** care poate asigura instalatiile necesare, inclusiv a turbinelor cu abur de contrapresiune de mare capacitate ;

● **dezvoltarea industriei in zone industriale și mari platforme industriale,** precum și construirea unor mari an-

sambhuri (cartiere, cvartale) de locuințe se pretează la alimentarea centralizată cu energie termică sub formă de apă fierbinte și abur tehnologic.

În fața energieticii românești, în stadiul actual, se află deci o problemă rezultată din rațiuni economice, respectiv de economisire a energiei primare, de data aceasta la producerea energiei electrice și a energiei termice pentru marile municipii ale țării și siguranța în alimentarea cu energiei electrice a consumatorilor. Aceste deziderate se pot realiza prin modificarea concepției tehnologice de constituire și funcționare a Sistemului energetic național. În acest sens se impune descentralizarea parțială a producerii energiei pe plan național și centralizarea pe plan local (la nivelul marilor municipii și a zonelor limitrofe acestora) a producerii energiei termice, utilizând tehnologia adecvată unor centrale termoelectrice de puteri modeste — 150—400 MW — având în dotare câteva turbine cu aburi de contrapresiune de puteri mari (50—150 MW). Soluția se încadrează în orientările din documentele de partid referitoare la valorificarea în măsură cât mai largă a resurselor locale cu investiții reduse și cu randament maxim.

Modelul analizat ne permite a afirma totodată că centrala termoelectrică de termoficare cu turbine de contrapresiune are o serie de avantaje față de cea clasică, asigurând, la aceeași capacitate de producție :

- un randament superior față de centrala termoelectrică de termoficare clasică și dublu față de cea în condensatie (care produce numai energie electrică). Din punct de vedere energetic, un randament ridicat înseamnă micșorarea corespunzătoare a fluxului de materie primă, ceea ce, în condițiile unui combustibil inferior cum este lignitul, conduce la reducerea marilor consumuri energetice cumulate (directe și indirecte) ocazionate de extragerea, prelucrarea și transportul acestuia. Am subliniat că în condițiile centralei termoelectrice de condensatie, pentru a produce 1 MWh este necesar a transporta o masă de 230 kg păcură, iar pentru același efect în cazul lignitului se transportă 1750 kg ;

- reducerea suprafeței de teren ocupat de centrala termoelectrică și, nu în ultimul rând, scăderea cu peste 4% a cheltuielilor de investiții totale (din care volumul de construcții cu 15—18% și greutatea echipamentelor mecanice și a conductelor metalice aferente sălii turbinelor cu circa 5% etc.). Este de subliniat faptul că greutatea specifică a echipamentelor de la o centrală termoelectrică funcționând pe gaze este de 23 tone/MW, iar la una funcționând pe lignit de 37 tone/MW. Aceasta înseamnă că, la un bloc energetic de 100 MW, în cazul lignitului avem nevoie de echipamente cu o greutate de 1400 tone în plus, față de același bloc funcționând pe gaze. În condițiile actuale ale țării noastre, când avem un program de trecere a termoenergeticii de la funcționarea pe gaze la cea pe lignit, turbina de contrapresiune — mai ușoară decât cea clasică — ameliorează în parte sporul de metal necesar pentru realizarea programului. Este de reținut că principalele materiale (ciment, oțel) și echipamente ce se economisesc sînt din

categoria celor considerate ergo-intensive și, deci, reducerea posibilă a cheltuielilor de investiții trebuie văzută și ca o economie masivă de energie primară (de exemplu, o tonă de utilaje energetice — turbină cu aburi de 330 MW înseamnă un consum de 14.223 tcc.). Pe de altă parte, prin reducerea volumului de lucrări de construcții și folosind aceeași forță de muncă și dotare tehnică se poate ca, în aproximativ același timp, să se construiască mai multe centrale termoelectrice sau să se reducă durata de execuție cu 2—3 luni.

Adaptarea instalațiilor existente la restricțiile impuse de resursele energetice primare

AM CONSTATAT anterior că tehnologia producerii combinate a energiei electrice și termice permite obținerea aceluiași efect cu un consum mic de energie primară. În țară avem însă mai multe cazuri (tabelul) în care centralele termoelectrice de condensatie (care produc numai energie electrică) au fost amplasate în apropierea unor aglomerări urbane, care la rîndul lor își procură energia termică arzînd combustibil în centrale termice mici și cu randamente scăzute.

Centrale termice de condensatie amplasate în vecinătatea unor localități urbane

Centrala termică de condensatie (CTE)	Localitatea învecinată	Nr. locuitori (mii)	Distanța între CTE și localitate în km
Mintia	Deva	70	7
	Hunedoara	84	20
	Simeria	sere legumicole	16
Paroșeni	Lupeni	30	3
	Petroșani	42	15
	Vulcan	30	3
Ișalnița	Craiova	221	13
	Ișalnița	sere legumicole	—
Brăila Doicești	Brăila	204	10
	Tirgoviște	7	11

În asemenea cazuri problemele producerii energiei electrice și încălzirii urbane nu s-au integrat în sistemul mai general economic-social al economiei în ansamblu. În trecut ele au fost analizate fiecare numai la nivel microeconomic, au fost neglijate interdependențele, s-a luat în considerare doar eficiența pe fiecare unitate luată separat și, astfel, aceste cazuri prezintă azi o contradicție între optimul macroeconomic și optimul microeconomic. Or, se știe că primatul minimului total al cheltuielilor față de minimile parțiale este o necesitate obiectivă în economia socialistă. În condițiile actuale, când 25—30% din importul nostru de producție îl constituie petrolul, coșul și cărbunele, când facem mari eforturi de investiții pentru a asigura exploatarea igrului din Oltenia, precum și a șisurului bituminoase din Banat, este necesar să asigurăm acele măsuri care să înlăture contradicția creată.

Din punct de vedere tehnic este demonstrată posibilitatea ca din turbinele existente să se obțină abur cu ajutorul căruia să se prepare apă fierbinte pentru încălzirea orașelor și a serele legumicole. De asemenea, practica noastră economică a arătat (la București și Ploiești) că apa fierbinte poate fi transportată prin conducte la distanțe de 20 km. Totodată, calculele efectuate evidențiază faptul că, prin realizarea investițiilor necesare (modificări în centralele termoelectrice, conducte între acestea și centralele termice din orașe sau sere, transformarea centralelor termice în puncte termice etc.) pentru alimentarea a 50% din locuințele și dotările social-culturale ale orașelor în cauză și a celor două sere legumicole cu căldură din centralele termoelectrice existente se obțin rezultate economice mult îmbunătățite față de situația actuală.

1. Pentru a asigura livrarea aceleiași cantități de energie electrică și energie termică în regim de producție combinat se consumă cu 6,3% mai puțină energie primară decât în sistemul actual de producere separată. Am remarca, totodată, că la o investiție totală de 630 milioane lei, se obțin economii anuale de combustibil de 520 mii tcc. Din aceasta rezultă că dacă admitem un termen de recuperare de zece ani — în general adoptat pentru investițiile din energietică — se confirmă ideea că investițiile

efectuate în zona de transformare sau consum a energiei sînt mai eficiente decât în zona extracției de combustibil.

2. Beneficiul este superior în varianta producerii combinate a energiei electrice și termice în comparație cu producerea separată a acestora, pe ansamblul celor cinci zone estimîndu-se un beneficiu suplimentar de circa 175 milioane lei anual.

3. Cheltuielile la 1000 lei producție marfă pot fi simțitor mai mici în varianta producției combinate decât în situația existentă (în medie, pe cele cinci zone, ele putînd fi diminuate cu peste 36 lei).

4. În varianta producerii combinate se obține o rată a eficienței economice a fondurilor fixe superioară față de situația existentă, pe ansamblul celor cinci zone, acesta crescînd de la 7,6% la 8,2%.

Ioan MUNTEANU
Sibiu

În întîmpinarea Congresului consiliilor oamenilor muncii

DEZBATERE „R. E.”

Accelerarea innoirii și modernizării produselor și tehnologiilor

ÎN PROCESUL de sporire a calității și competitivității — sarcină centrală a acestui an și cincinal, accelerația innoirii produselor și tehnologiilor reprezintă un factor de primă mărime. Este adevărat că economia românească a obținut, în prima jumătate a acestui an, succese de prestigiu materializate în produse și tehnologii noi, moderne, cu performanțe tehnico-funcționale situate la nivelul celor mai bune realizări de pe plan mondial, bine apreciate pe piața internă și de către partenerii externi. Tot atât de adevărat este însă că, așa cum se sublinia în lucrările Consfăturii de lucru de la C.C. al P.C.R., din ziua de 4 iunie a.c., se mai mențin uneori în fabricație produse și tehnologii ai căror parametri se cer cât mai urgent îmbunătățiți. Că, în general, în fiecare întreprindere, în întreaga economie, se cer intensificate preocupările pentru ca, prin eforturi creațive și organizaționale sporite, să fie ridicat continuu și sub-

stanțial nivelul calitativ și competitivitatea produselor fabricate.

În lumina acestor sarcini de deosebită însemnătate, continuăm dezbateră inițiată de revista noastră pe problemele promovării mai accentuate a progresului tehnic în economie, abordînd de această dată — după ce în articolele anterioare am analizat probleme ale strategiilor de dezvoltare și ale planificării în activitatea de înnoire — domeniul deosebit de important al aprovizionării tehnico-materiale. Am urmărit să evidențiem opiniile, sugestiile și propunerile specialiștilor din întreprinderi, institute de cercetare, centrale industriale, ministere și organe de sinteză, idei capabile să contribuie la perfecționarea activității de asigurare cu materiile prime și materialele necesare, a procesului de modernizare, pentru desfășurarea sa cu operativitate și eficiență sporită, în uni-tățile economice.

● Specificul innoirii — o cerință de care trebuie mai mult ținut seama în aprovizionare ● Instrumente de stimulare a producătorilor în realizarea cantităților mici de materiale cerute de cercetare ● Argumente pro și contra sistemului de fundamentare a necesarului de aprovizionat.

● Pledoarie pentru un sistem specializat de aprovizionare a cercetării ● Aprovizionarea numai pe bază de comenzi, fără repartiții și contracte ? ● Noi baze specializate pentru nevoile cercetării sau folosirea mai bună a celor existente ?

ANDREI BĂNESCU : „O problemă deosebit de importantă pentru scurtarea duratei ciclului de cercetare-aplicare o reprezintă îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale a activității de înnoire, atât în ce privește asigurarea materiilor prime și a materialelor cît și cea a aparatului necesare. Aprovizionarea cu materiale a institutelor se caracterizează prin trăsături deosebite față de întreprinderile industriale. Cele mai importante se referă la : urgența mare în aprovizionare ; cantitățile mici (în general nevagonabile) ale necesarului ; existența unui nomenclator foarte diversificat ; solicitarea de materiale care nu se produc curent sau nu se produc deloc ; dificultăți deosebite în ce privește stabilirea unor normative de aprovizionat, cu un an înainte de perioada de plan, așa cum prevede sistemul actual de derulare a aprovizionării. Aprovizionarea cu aparatură se caracterizează prin : gradul îngust de specializare a aparatului ; existența unui nomenclator foarte mare de aparate și instrumente necesare ; prețul relativ ridicat al aparatului necesare datorat și faptului că se produce de multe ori în unicat ; imposibilitatea de a produce în țară toată gama de aparate solicitată. Din această perspectivă, după părerea mea, actualul sistem de aprovizionare tehnico-materială a unităților de cercetare științifică și inginerie tehnologică din industria construcțiilor de mașini nu este îndeajuns de bine adaptat specificului activității de cercetare și creează dificultăți în procesul de scurtare a ci-

În această parte a dezbaterii prezentăm opiniile următorilor participanți : Aurel Bărsan, inginer principal, șeful colectivului cercetare-progres tehnic din Direcția baza materială a planului din Comitetul de Stat al Planificării ; Michel Baier, din Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ; Andrei Bănescu, secretar științific al Institutului central pentru construcții de mașini ; dr. chim. Viorica Tamaș, șef de secție la Institutul de cercetări chimico-farmacaceutice din cadrul Institutului Central de Cercetări Chimice, președinta Comisiei de chimie la Consiliul inginerilor și tehnicienilor din municipiul București ; Petre Potop, director adjunct științific al Institutului de cercetare, inginerie tehnologică și proiectare pentru produse anorganice și metale neferoase ; Adrian Popa, consilier economic la Institutul național de motoare termice.

clului de cercetare și realizare a noilor produse.

Consider că îmbunătățirea aprovizionării în activitatea de înnoire se poate realiza perfecționînd actualul sistem prin adoptarea unor măsuri dintre care cele mai importante mi se par a fi :

● acordarea efectivă a unei priorități în aprovizionarea tehnico-materială a activității de modernizare. Această cerință izvorăște din faptul că desfășurarea activității de cercetare presupune o bază materială care nu poate fi cunoscută cu exactitate înainte de încheierea contractelor de cercetare, ci, de multe ori, aproape de finalizarea termenelor de cercetare. În acest sens, obligativitatea institutelor și a nucleelor de

cercetare din întreprinderi de a prezenta la centrala industrială cu un an înainte consumurile lor viitoare nu permite să se estimeze necesarul real de aprovizionare care, așa cum am arătat, poate fi cunoscut numai pe parcursul activității de cercetare ;

● includerea în planul de aprovizionare tehnico-materială a unor uzine beneficiare și a nevoilor de materiale și aparatură necesare institutelor pentru care acestea nu primesc repartiție datorită cantităților mici solicitate ;

● organizarea unui parc restrîns de camioane sau furgonete, care să asigure pentru toate institutele de cercetare dintr-o anumită zonă teritorială transportul operativ al aparatelor și materialelor (în cantități nevagonabile) necesare desfășurării activității ;

● crearea unei bănci de date centralizate cu posesorii aparatului de cercetare de interes general pentru a permite și întreprinderilor care nu o posedă de a solicita anumite prestații specializate”.

VIORICA TAMAȘ : „Dar o astfel de acțiune organizatorică, pentru a fi efectivă, trebuie să se fundamenteze și pe o schimbare de optică la nivelul industriei, al producătorilor de materii prime. Deoarece în cercetare se resimte nevoia unei foarte mari diversități de produse, dar în cantități relativ mici, în timp ce întreprinderile noastre nu sînt interesate în direcția fabricării de cantități reduse, a așa-numitelor produse de mic tonaj. De aceea se recurge adesea la import. Importanța promovării unei asemenea optici noi — a cărei extindere în practică nu este deloc simplă, ea necesitînd nu numai o schimbare în mentalitatea producătorilor ci și crearea unor instrumente economice adecvate (prețuri stimulative) — se evidențiază și mai puternic dacă luăm în considerație faptul că o bună parte din substanțele, materialele, utilajele pe care le solicită cercetarea vor consti-

tui într-un viitor pe care revoluția științifică și tehnică îl comprimă tot mai mult, însăși baza de materii prime și utilaje a industriei“.

PETRE POTOP : „Legat de aceasta aş supune atenției utilitatea de a se găsi anumite posibilități pentru integrarea flexibilă a specificului aprovizionării tehnico-materiale a cercetării în sistemul de aprovizionare a producției. O bună corelare în acest domeniu ar fi utilă însăși producției. Căci cercetarea, prin natura sa, se află în căutarea noului; noul în cadrul tehnologiilor existente, care trebuie neconținut perfectionate, sau găsierea de noi tehnologii. Perfecționarea tehnologiilor, mai cu seamă elaborarea de tehnologii noi, presupune de regulă și materiale, utilaje noi care, ulterior, vor fi introduse pe scară largă în producție. Iată de ce consider că această corelație și prioritate pe care institutele trebuie s-o aibă în aprovizionarea tehnico-materială sint deosebit de importante.

De altfel, nu trebuie uitat că există un decret prin care institutele de cercetări au prioritate în aprovizionarea materială, dar care nu se aplică încă riguros în toate cazurile. Un exemplu concret din activitatea noastră îl constituie dificultatea pe care am întâmpinat-o în a procura anumite tipuri de motoare electrice de la întreprinderea de motoare electrice București necesare pentru amenajarea unor instalații de cercetare. Au fost greuțată atît în ce privește includerea acestor comenzi în planul întreprinderii, cît și în ce privește sortimentul și cantitatea de motoare comandată. Din punctul nostru de vedere este dificil să avansăm o comandă care să fie înscrisă în plan, pe bază de contract, întrucît cerințele de aprovizionare a cercetării sint mai fluctuante decît în industrie. Și aceasta deoarece apreciez că în momentul inițierii cercetării nu se poate stabili decît necesarul global de materii prime, materiale, utilaje sau adesea nu se pot face nici un fel de specificații. Numai după ce studiile și experimentările au ajuns în etapa proiectării pot fi stabilite cu precizie sortimentele de materiale și cantitățile necesare pentru produsul respectiv și poate fi fundamentat cu exactitate necesarul de aprovizionat“.

AUREL BIRSAN : „Aprovizionarea în domeniul cercetării și în scopul realizării obiectivelor de progres tehnic are desigur, o serie de particularități de care trebuie să ținem seama. Consider totuși că fiecare institut poate determina cu mai mare exactitate, în momentul cînd trebuie să intrăm într-o nouă perioadă de plan, ceea ce are nevoie. Sint evident, numeroase cerințe ce apar ca noutate în aprovizionare față de perioada anterioară, dar nu cred că acestea dețin ponderea: în general sint utilizate aceleași substanțe, materiale, reactivi, foarte multe dintre piese, subansamble, componenți se inscriu în gamele cunoscute de sortotipodimensiuni, ceea ce ar putea permite creșterea gradului de precizie în fundamentarea necesarului. Deci cunoscîndu-le pe acestea, am putea propune în balanțele de materiale anumite poziții fixe pentru cercetarea științifică și progresul tehnic. Această chestiune se poate rezolva cu condiția să obținem de la ministere, iar ministerele de la institute etc. anumite specificații. S-ar crea ast-

fel o premisă favorabilă pentru stabilirea de repartiții pentru activitatea de cercetare și pentru progresul tehnic care în prezent, nu se practică. Nu se practică nu numai datorită cantităților, de regulă mici, în comparație cu consumul producției, dar și pentru faptul că în balanțele pe care noi le întocmim nu sint prevăzute astfel de poziții“.

Realitatea constatată în investigațiile efectuate de către revista noastră în numeroase întreprinderi industriale și unități de cercetare atestă faptul că, pentru accelerarea înnoirii și modernizării produselor și tehnologiilor apare necesar ca în elaborarea, pregătirea și derularea mecanismului aprovizionării factorii de resort (furnizorii de materiale M.A.G.F., și C.S.P.), să țină mai mult și prioritar seama de cerințele specifice ale activității de cercetare (în special diversitate mare și volum mic de materiale), avînd în vedere și găsierea pirghiilor economice de stimulare a acestui proces. Tot atît de necesar este însă ca în toate unitățile angrenate în activitatea de înnoire să se amplifice studiile de marketing și prognoza privind obiectivele cercetării, ceea ce poate permite în mod cert o fundamentare mai riguroasă și o elaborare mai operativă decît are loc în prezent, a necesarului de aprovizionat pentru cercetare.

ADRIAN POPA : „Atît în asigurarea materialelor necesare execuției obiectivelor cercetării (laminele, organe de asamblare, elemente de etanșare), cît și în obținerea aparatului de cercetare sau a unor organe necesare amenajării standurilor de experimentare (vane, schimbătoare de căldură etc.), institutele de cercetare întîmpină dificultăți deosebit de mari. Asimilarea institutelor de cercetare în aceeași rețea de aprovizionare ca marea industrie, care are un program de fabricație stabilit și un volum de producție important, constituie în prezent, un obstacol în scurtarea ciclului de cercetare-dezvoltare, implicit a ciclurilor de asimilare a noilor motoare termice.

În acest context, apreciez că apare necesară ● organizarea unui sistem de de aprovizionare tehnico-materială unic pe țară, specializat pentru cercetarea științifică, de unde institutele să se poată aproviziona în tot cursul anului pe bază de comenzi (și nu de repartiție sau contracte); ● stabilirea planului de producție al întreprinderii pentru aparatul și utilaj de cercetare București pe baza propunerilor institutelor de cercetare și cadrelor universitare cu compartimente de cercetare; ● extinderea producției de aparatul de cercetare în cooperare cu alte țări“.

VIORICA TAMAȘ : „Pentru a veni în sprijinul îmbunătățirii aprovizionării rețelei de cercetare din chimie cred că este util să se creeze un depozit separat pentru cantități mici și diversitate mare de reactivi care să deservască cercetarea chimică. Un astfel de depozit ar putea fi dirijat eventual, de C.N.S.T.“

ADRIAN POPA : „Mai mult decît atît: apreciez în acest context că prezintă interes analiza posibilității înființării unei baze de aprovizionare pentru institutele de cercetare, care să centralizeze nevoile acestora și care să beneficieze de facilități în ceea ce privește termenul de planificare a necesarului, obținerea repartițiilor etc.“.

MICHEL BAIER : „Pornind de la decretul cu privire la prioritatea acordată aprovizionării cercetării, în cadrul C.N.S.T., a fost sugerată oportunitatea înființării unei întreprinderi, a unei baze care să se ocupe de aprovizionarea pentru cercetare. Potrivit specificului său, cercetarea solicită un sortiment foarte mare de produse, dar în cantitate foarte mică. Tocmai de aceea noi am propus ca această întreprindere să se ocupe numai de aprovizionarea pentru cercetare. Pînă acum însă ea nu a prins contur; nu este încă precizată sub al cărui patronaj să se afle această unitate: la C.N.S.T., la M.I.C.M., etc. Indiferent de subordonare, o asemenea unitate o apreciez utilă, căci este un fapt cert că cercetarea întîmpină dificultăți mari cu aprovizionarea“.

AUREL BĂRSAN : „Consider ca deosebit de necesar ca factorii de resort cu sprijinul C.S.P. C.N.S.T., și al unor ministere economice să realizeze o mai bună organizare în domeniul aprovizionării cercetării. Pînă acum C.S.P., a încercat, împreună cu C.N.S.T., care a avut cîteva inițiative în această direcție, să pună bazele unei unități centralizate, dar nu am ajuns încă la soluții practice convenabile. În acest context, apreciez că, existînd bazele teritoriale de aprovizionare, nu ar reprezenta o dificultate deosebită organizarea în cadrul lor a anumitor compartimente care să se ocupe în exclusivitate de cercetare și progres tehnic. Deci nu este vorba de a crea unități și spații noi, ci de a ne organiza mai bine în cadrul bazelor care deja funcționează, prin desemnarea în exclusivitate a unei persoane care să se ocupe de acest gen de probleme, să asigure stocurile corespunzătoare și să fie obligată în același timp să recepționeze noutățile cu care să se intervină operativ în aprovizionarea institutelor. Bineînțeles, ar trebui să se ocupe și de partea de aprovizionare din țară și din import, așa cum se procedează și pentru producție. Nu ar fi o greutate pentru că în alte țări — U.R.S.S., R.D. Germană, R.P. Ungară — se practică un astfel de sistem. Cred că în felul acesta am putea rezolva mai bine problemele decît să acționăm acum pentru înființarea unei alte rețele de aprovizionare.

Fără îndoială, așa cum a reieșit din numeroase opinii ale participanților la dezbateri, punerea în atenția factorilor de resort a necesității organizării unui sistem mai operativ de aprovizionare ritmică a activității de înnoire și adoptarea de măsuri concrete în acest sens ar fi de natură să scurteze sensibil durata ciclului de asimilare și să ridice calitatea produselor și a tehnologiilor noi. În paralel cu aceasta însă ar trebui mai bine valorificate rezervele și posibilitățile pe care le oferă sistemul actual de derulare a aprovizionării în diferitele sale verigi și etape componente (în special în ce privește funcționarea bazelor județene și a celor specializate de aprovizionare tehnico-materială), ceea ce ar permite sporuri substanțiale ale calității activității de asigurare a materiilor prime necesare, prin eforturi organizatorice proprii, fără investiții suplimentare.

Dezbateri organizată de
Bogdan PĂDURE
Cristian POPESCU

Costurile normale — cerința a reducerii costurilor totale de producție

darea lor în consum, costul normal de secție, deci fără cota parte din cheltuielile generale ale întreprinderii, acestea din urmă incluzându-se direct în costul normal al produselor finite. Concomitent, s-a stabilit ca valabilitatea calculațiilor normale să fie de un an, urmînd ca toate modificările de norme de consum și de muncă efectuate pe parcursul anului de plan să fie considerate abateri, pînă la o nouă reeditare a calculațiilor valabile pentru anul următor.

Urmărirea abaterilor s-a realizat pe articole de calculație și în cadrul acestora pe feluri de abateri și pe cauzele care le-au generat, pe genuri de activități (producția de repere turnate, repere prelucrate, subsansambli și produse finite); sistem care asigură concentrarea eforturilor asupra muncii de analiză și control.

Opțiuni privind adoptarea unor metodologii de lucru

ÎN ESENȚĂ, metoda costurilor normale constă în determinarea cu anticipație a costului fiecărui reper, subsansambli și produs, pe baza normelor de consum și de muncă (pentru cheltuieli directe de producție) și a planurilor de cheltuieli co-mune ale secției și generale ale întreprinderii (pentru cheltuieli indirecte de producție). Toate diferențele care apar în procesul de producție, în plus sau în minus față de costurile normale, sînt considerate abateri de la normele de consum și de muncă și de la planurile de cheltuieli indirecte.

Spre deosebire de metodele de calculație a costurilor bazate pe postcalcul, în care costul efectiv al fiecărui produs se calculează ori de cîte ori se repetă pe parcursul unui an execuției aceluiași produs, în cadrul metodei costurilor normale calculația se realizează o singură dată, înainte de execuția produselor. O astfel de calculație, elaborată la începutul fiecărui an, se utilizează pe tot parcursul anului de plan, urmîndu-se în mod distinct numai abaterile care apar față de costurile normale.

Un alt argument care pledează pentru utilizarea calculațiilor normale este și faptul că, în execuție, majoritatea consumurilor care depășesc pe cele normale, considerate excepții, conducere de la fiecare nivel organizatoric asupra acelor calculații normale permite îndreptarea atenției factorilor de calculație în procesul decizional. Efectuarea cu anticipație a un volum deosebit de mare de muncă, fără utilitate practică și fără eficiență în procesul decizional. Efectuarea cu anticipație a produs. Pentru realizarea acestor lucrări, postcalculația solicită un volum deosebit de mare de muncă, fără utilitate practică și fără eficiență în procesul decizional.

O problemă majoră, hotărîtoare am putea spune, pentru aplicarea metodei, a constituit-o opțiunea pentru unii din profesioniștii de bază ale etapei colectării cheltuielilor și anume: adoptarea sistemului de colectare globală a cheltuielilor, pentru întreaga producție, pe articole de calculație și urmărirea distinctă a abaterilor pe feluri și cauze, într-un sistem similar, sau urmărirea costurilor normale și respectiv a abaterilor pe fiecare reper, subsansambli și produs.

Fuînd față în față cele două sisteme de lucru, am optat pentru prima variantă, considerînd că aceasta permite o simplitate deosebită a muncii de calculație și, totodată, crează

ÎN CONTEXTUL măsurilor inițiale de partid pentru aplicarea în practica unităților economice a principiilor noiului mecanism economic-financiar se înscriu și precuipartie privind introducerea în întreprinderile industriale a unor metode evaluate de evidență, urmărirea și control al costurilor de producție. Pentru a se putea acționa în domeniul reducerii costurilor — izvorul principal al creșterii eficienței economice — este necesar ca organele colective de conducere ale unităților economice să cunoască modul cum se cheltuiesc mijloacele materiale și bănești, dacă aceste cheltuieli se încadrează în nivelul prevăzut în normele de consum și de muncă și care sînt cauzele depășirilor de costuri.

Pentru realizarea acestei cerințe, la întreprinderea de pompe „AVERSA” din București preocupările pentru introducerea metodei costurilor normale (standard) au început de mai mulți ani, parcurgîndu-se succesiv o serie de etape cum sînt: revizuirea tuturor tehnologiilor de fabricație, elaborarea nomenclaturilor de produse, întocmirea listelor de componente ale fiecărei activități și stabilirea structurii articolelor de calculație specifice activității fiecărei secții de fabricație, elaborarea calculațiilor normale pentru fiecare reper, subsansambli și produs, stabilirea structurii abaterilor față de costurile normale, evidențierea și gruparea acestora pe cauze, organizarea și urmărirea abaterilor etc. Parcurgerea etapelor la care ne-am referit a necesitat un volum de muncă deosebit, care laborează permanentă a cadrelor economice din sectorul financiar-contabil cu cele din domeniul protecției și tehnologiei.

Măsuri tehnico-organizatorice

SEMNALĂM în continuare cîteva dintre problemele de ordian metodologic cu care ne-am confruntat.

■ Pentru sectorul de fabricație la cald, în costul normal al pieselor turnate s-au introdus două articole de calculație noi, și anume: „energie tehnologică” și „uzura S.D.V.-urilor cu detașate speciale”, cheltuieli care înainte de trecerea la metoda costurilor normale se includeau în categoria cheltuielilor comune ale secției (primul articol) și respectiv în costul produsului finit (al doilea articol).

■ Pentru sistemul de organizare a procesului de producție bazat pe metoda de lucru „cu semifabricate din producție proprie”, s-a organizat și sistemul de urmărirea a costurilor, fiind necesar a se elabora calculații normale pentru fiecare reper și subsansambli executat în regim de semifabricat din producție proprie, precum și pentru fiecare produs finit, prevăzut a se fabrica în anul de plan.

■ Fîiînd seama de faptul că producția se realizează în loturi de fabricație, a fost necesar să se stabilească cu exactitate mărimea optimă a lotului de fabricație, element deosebit de important în calculul manoperei pe reper și produs, prevăzută în documentația tehnologică pentru pregătirea locului de muncă, a utilajului și sculelor necesare efectuării fiecărei operații. În acest context s-a avut în vedere faptul că timpul normal pentru astfel de operațiuni se referă la un lot de fabricație, spre deosebire de timpul de lucru concret de execuție al fiecărei operații, care se referă la unitatea de produs.

■ Pentru reperele și subsansamblele executate în regim de semifabricate din producție proprie” s-a convenit să se utilizeze pentru evaluarea producției de semifabricate și, respectiv,

condițiile necesare concentrării întregii atenții spre urmărirea, calcularea, evidențierea și analiza cauzelor producerii abaterilor. Cea de a doua variantă implică dublarea actualului volum de muncă, fiind necesară compararea tuturor consumurilor efective cu cele normate; ținând seama de varietatea mare de tipodimensiuni existente în fabricație, sistemul de lucru este deosebit de greu și lipsit de operativitate.

Schematic, procedeul de lucru adoptat, potrivit primei variante la care ne-am referit, poate fi prezentat astfel:

A) — Contul cheltuielilor producției de bază — NORMATE

DEBIT	CREDIT
— Colectarea lunară a cheltuielilor pe articole de calculație, conform normelor de consum și de muncă și a planurilor de cheltuieli indirecte.	— Decontarea producției executate, evaluate în costuri normate, pe baza bonurilor de predare.

B) — Contul cheltuielilor producției de bază — ABATERI

DEBIT	CREDIT
— Colectarea lunară a abaterilor față de costurile normate, pe articole de calculație.	— Decontarea abaterilor, la finele lunii, în mod proporțional asupra produselor finite și asupra producției neterminate.

Soldul contului „Cheltuielile producției de bază” — NORMATE exprimă valoarea producției neterminate existentă la finele fiecărei luni în cost normat. Soldul contului „Cheltuielile producției de bază” — ABATERI, reflectă abaterile aferente producției neterminate rămase la finele fiecărei luni, cu care se corectează soldul producției neterminate în cost normat și se determină costul efectiv al producției neterminate ce se evidențiază în bilanțul contabil.

Conceptul de cost efectiv al produselor

APLICAREA cu bune rezultate în practica unităților economice a metodei costurilor normate impune, după opinia noastră, modificarea radicală a actualului concept privind costul efectiv.

În condițiile utilizării metodelor de calculație bazate pe post-calcul (ne referim în mod deosebit la metoda pe comenzi), optica celor care lucrează efectiv în domeniul calculației costurilor este aceea că la sfârșitul fiecărei luni după un volum de muncă deosebit, stabilesc costul efectiv al fiecărui reper, subansamblu și produs. Se înțelege desigur că prin cost efectiv se are în vedere un cost absolut real, riguros exact. Este evident că în aceste condiții se omite a se ține seama de faptul că, potrivit metodologiei specifice metodei pe comenzi, la sfârșitul lunii, în funcție de situația concretă a fiecărei comenzi, decontarea producției și calculul costului efectiv se fac fie la cost planificat, pentru cantitățile predate parțial dintr-o comandă, fie la un nivel sub costul planificat, în situația în care costurile colectate pe acea comandă sînt sub cele planificate și, în sfârșit, la cost efectiv, în situația închiderii comenzii. Rezultă în mod clar că prin metoda pe comenzi nu se poate asigura determinarea unui cost efectiv atît pentru fiecare produs în parte, cît și pentru întreaga producție fabricată.

Totodată, este necesar a menționa faptul că și în cazul comenzilor considerate închise, costul efectiv nu este cel real în toate cazurile, întrucît în practică se produc alunecări de costuri de la o comandă la alta, ca urmare, în primul rînd, a utilizării unor materiale comune mai multor comenzi. În acest mod, economiile care se înregistrează la sfârșitul lunii la unele comenzi devin plusuri în perioadele următoare prin apariția costurilor ulterioare.

Sînt cîteva argumente pe care se întemeiază ideea modificării conceptului actual de cost efectiv, în sensul de a consi-

dera costul efectiv al fiecărui produs egal cu costul normat, iar al întregii producții — costul normat plus sau minus abaterile repartizate la finele lunii. Prin acest procedeu, întreaga producție se evaluează lunar în costuri normate, foarte apropiate de cele reale, costuri care conțin totalitatea consumurilor, nemaifiind influențate de costurile ulterioare sau de alți factori perturbatori. În privința abaterilor, considerăm că procedeul adoptat nu exclude posibilitatea ca în cadrul sistemului de urmărire și evidențiere a abaterilor să se poată identifica pentru abaterile mai înportante și reperul, subansamblul și produsul la care se referă abaterea, aceasta numai pentru necesități de analiză, fără însă a se pune problema corectării costului unitar normat al produsului în cauză cu abaterile aferente.

Disciplină riguroasă în efectuarea cheltuielilor

PRINCIPALELE avantaje ce decurg din aplicarea metodei costurilor normate la nivelul întreprinderii noastre pot fi sintetizate astfel: a creat condițiile tehnice și organizatorice pentru urmărirea cu rigurozitate a fiecărui consum și încadrarea în planurile de cheltuieli indirecte; a simplificat substanțial volumul de muncă în domeniul calculației efective, sporind operativitatea obținerii informațiilor privitoare la costurile fiecărui produs în raport cu normele de consum și de muncă; a pus la dispoziția factorilor de decizie informații deosebit de prețioase, cu privire la abaterile care se produc față de consumurile normate, pe parcursul desfășurării procesului de producție; s-a realizat o fundamentare a planului costurilor de producție la nivelul normelor de consum existente la începutul fiecărui an și s-au direcționat eforturile pentru reducerea consumurilor și pentru încadrarea în sarcina de micșorare a costurilor și respectiv pentru realizarea indicatorilor cheltuieli totale și materiale la 1 000 lei producție marfă; a creat condițiile necesare pentru introducerea la fiecare loc de muncă a unui regim strict de economii.

Avantajele economice prezentate generic pot fi concretizate prin realizările obținute de întreprinderea de pompe „AVERSA”. Astfel, pe trimestrul I a.c. față de media trimestrială realizată în anul 1980, costurile totale de producție au fost reduse cu 3,4 mil. lei. De asemenea, în aceeași perioadă s-au obținut economii de metal de 61,2 tone.

Este important de arătat că prin aplicarea metodei costurilor normate s-au creat premisele introducerii unei discipline riguroase în efectuarea cheltuielilor, așa încît orice consum de materiale sau manoperă peste normele prevăzute în documentația tehnică este evidențiat într-un document distinct (ca de exemplu: aviz de înlocuire de material, fișă suplimentară de manoperă, fișă singulară etc.) avizat de organele tehnice și aprobat de conducerea întreprinderii. Punînd în centrul atenției generale problema modului cum sînt cheltuite mijloacele materiale și bănești, colectivul întreprinderii a reușit, totodată, să realizeze principalii indicatori de plan pe trimestrul I a.c. și anume: producția marfă fabricată (101,1%), producția netă (102,8%), productivitatea muncii (103%), planul de export (110,5%), costuri totale la 1 000 lei producție marfă (-0,1 lei %), costuri materiale la 1 000 lei producție marfă (-0,1 lei %).

Concluzia principală care se desprinde din aplicarea metodei costurilor normate este aceea că prin urmărirea distinctă a costurilor normate și separat a celor care depășesc pe cele prevăzute în normele de consum și de muncă — operațiune care se realizează chiar pe parcursul desfășurării procesului de producție — se obțin informații deosebit de prețioase pentru toți factorii de decizie ca și pentru întregul colectiv de oameni ai muncii, pentru a putea interveni operativ în înlăturarea cauzelor producerii abaterilor și pe această cale să acționeze direct pentru reducerea costurilor de producție.

dr. Stere STATICA

contabil șef la Întreprinderea „AVERSA”
— București

În întâmpinarea Congresului consiliilor oamenilor muncii

MOBILIZARE AMPLĂ ÎN ACȚIUNEA DE AUTOAPROVIZIONARE

PLENARA Comitetului Central al Partidului Comunist Român din octombrie 1980, cu ocazia discutării planului pe anul 1981, alături de hotărârea de a se realiza peste prevederile planului o producție suplimentară de bunuri de consum de circa 10 miliarde lei, a stabilit responsabilități importante în aprovizionarea cu bunuri și servicii a populației din toate zonele țării. În acest context, pentru realizarea unor produse cum ar fi carnea, laptele, legumele, ouăle și altele, răspunderea organelor județene sporește atât în ceea ce privește realizarea planului și asigurarea fondului central, cât și în ceea ce privește asigurarea consumului propriu. Concomitent, se are în vedere asigurarea unui cadru juridic adecvat care, promovând principiile autoconducerii muncitorești și autogestiei economice-financiare și în profil teritorial, să ducă la o mai bună aprovizionare a populației. Potrivit legii privind constituirea, repartizarea și folosirea pe județe a resurselor pentru aprovizionarea populației cu carne, lapte și legume, precum și decretului privind organizarea prestărilor de servicii pentru industrializarea unor produse ale producătorilor agricoli, în condițiile creșterii răspunderii organizațiilor județene pentru asigurarea fondului central de produse, județele sînt stimulate, căpătînd largi competențe în orientarea și realizarea sarcinilor de plan, precum și în ceea ce privește folosirea unor produse realizate peste plan de către întreprinderile de pe raza fiecărui județ. Astfel, județele vor beneficia — peste ceea ce este stabilit prin normele de consum — pentru depășirea planului de producție, de o anumită cotă de produse de la fiecare întreprindere de stat sau cooperatistă. De asemenea, din achizițiile suplimentare realizate de la populație, de către unitățile achizițoare din zonă, județele vor dispune de 60% din producția de carne, lapte, iar la legume și ouă de o cotă cu mult mai mare. În anumite situații, potrivit noii legislații, o serie de unități economice care produc în anexe proprii diferite produse alimentare vor dispune în întregime de cantitățile realizate, în cadrul planului sau peste prevederile sarcinilor de plan.

Subliniind atenția pe care conducerea partidului nostru o acordă acțiunii de autoaprovizionare în vederea îmbunătățirii continue a consumului populației, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**,

arăta: „Acordăm... consiliilor populare răspunderi mai mari, atribuții sporite și lăsam posibilitatea ca, pe baza obținerii de producții suplimentare în condițiile realizării efectivelor de animale, să se poată realiza un consum suplimentar. Doresc însă să fiu bine înțeles că acest consum suplimentar nu se poate asigura decît pe bază de producții suplimentare.”¹⁾ În conformitate cu aceste indicații, pe baza aplicării ferme a programului de măsuri stabilit pe 1981, atât pentru agricultură cit și pentru industrie, în vederea creșterii volumului bunurilor de consum destinate populației, organele locale teritoriale trebuie să treacă la acțiuni ferme, mobilizînd masele de oameni ai muncii ca atît în cadrul unităților economice din care fac parte, cit și prin gospodăria personală să contribuie din plin la valorificarea corespunzătoare a resurselor de care dispun pe plan local pentru mai buna satisfacere a cerințelor populației de bunuri de consum.

Rolul organelor și întreprinderilor comerciale

TRECÎND la aplicarea măsurilor stabilite de conducerea partidului cu privire la îmbunătățirea continuă a aprovizionării cu mărfuri a populației și creșterea contribuției în această privință a fiecărei zone, a fiecărei ramuri, întreaga activitate comercială este caracterizată printr-o evoluție deosebit de intensă și creșterea continuă a preocupărilor de implicare cu responsabilitate în organizarea și desfășurarea vastului complex de acțiuni privind autoaprovizionarea.

În acest context, organele și întreprinderile comerciale trebuie să-și înscrie activitatea pe coordonatele viitorului cu un program riguros de acțiuni, elaborat în lumina hotărîrilor plenarelor din octombrie și decembrie 1980, de o atenție deosebită urmînd să se bucure atît contribuția proprie la mărirea fondului de mărfuri pus la dispoziția populației, cit și îmbunătățirea continuă a sistemului de legături dintre furnizori și magazinele de desfacere, perfecționarea formelor de organizare și funcționare a unităților comerciale, extinderea formelor moderne de comerț, studierea cererii de mărfuri în profil teritorial și acordarea asistenței de specialitate diferitelor unități economice, meșteșugarilor particulari și altor categorii de populație ce își aduc contribuția la buna desfășurare a acțiunilor de autoaprovizionare.

În ceea ce privește contribuția proprie a comerțului la mărirea și diversificarea fondurilor de mărfuri puse la dispoziția populației din fiecare zonă a țării, precum și la îmbunătățirea modului de satisfacere a cererii de consum, sistemele noastre comerciale dispun de multiple posibilități. Ținînd seama de rolul important ce revine sectorului de alimentație publică în justa orientare a consumului alimentar, cit și în sporirea aportului comerțului la creșterea volumului de produse oferit populației din fiecare localitate, considerăm că în această direcție s-ar putea acționa în două direcții principale.

O primă direcție s-ar referi la dezvoltarea și diversificarea producției culinare. Acționînd cu fermitate în această direcție, în contextul preocupărilor sale de a contribui la îmbunătățirea consumului populației prin asigurarea unei alimentații variate, raționale a omului, organele comerciale — atît cele de stat cit și cele cooperatiste — vor trebui să treacă cu mai multă hotărîre la dezvoltarea, diversificarea și îmbunătățirea calității produselor culinare. În cadrul acțiunii de stabilire a sortimentelor orientative ce trebuie realizate și desfăcute pe tipuri de unități, la nivelul fiecărui județ, organele comerciale locale trebuie să concretizeze sortimentele respective pe fiecare unitate în funcție de amplasament, tipul și categoria unității, precum și mediul în care funcționează. Și lucrul cel mai important: fondul de marfă trebuie îmbogățit continuu din resursele proprii ale unităților, realizate prin gospodăriile anexe. De asemenea, această acțiune este necesar să fie însoțită de măsuri care să asigure și o bază tehnică corespunzătoare. Avem în vedere, în principal, organizarea unor carmangerii centrale și a unor laboratoare de cofetărie axate în special pe realizarea unor produse cu specific local tradițional și exercitarea unor influențe pozitive în legătură cu introducerea și promovarea în desfacere a unor produse ce au un rol important în asigurarea unui consum rațional, corespunzător noilor condiții impuse de viața modernă.

O a doua direcție are în vedere creșterea continuă a gradului de accesibilitate a populației la serviciile oferite de unitățile sectorului de alimentație publică. Este vorba de o mai mare atenție în ceea ce privește zonarea, profilarea și reorientarea rețelei pentru a o apropia cit mai mult de masele de consumatori, creșterea, diversificarea și facilitarea achiziționării de către populație a produselor culinare, îmbunătățirea continuă a nivelului de

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român — octombrie 1980, Ed. politică, București, 1980, p. 30

servire a populației, precum și asigurarea unor servicii complementare care sînt tot mai solicitate de populație.

Rolul cantinelor restaurant

INTRE ACȚIUNILE deosebite întreprinse atît pentru creșterea gradului de accesibilitate a populației la serviciile oferite de sectorul de alimentație publică, cît și pentru creșterea contribuției directe a comerțului la mărirea fondului de produse adus în circuitul comercial, de o mare atenție urmează să se bucare în continuare perfecționarea activității cantinelor restaurant.

În lumina importantelor sarcini ce revin comerțului, potrivit complexului de măsuri stabilit de plenarele C.C. al P.C.R. din octombrie și decembrie 1980, atît cu privire la asigurarea perfecționării pe mai departe a conducerii și planificării economico-financiare, cît și cu privire la autoaprovizionare, în contextul lărgirii continue a participării oamenilor muncii la adoptarea deciziilor, la toate nivelele vieții sociale și de stat, cantinele restaurant pot și trebuie să devină un instrument important în creșterea contribuției autoaprovizionării la sporirea fondurilor de mărfuri puse la dispoziția populației în profil teritorial.

Potrivit legislației în vigoare, cantinele restaurant sînt subordonate consiliilor populare care, prin organele lor comerciale de specialitate, asigură coordonarea activității acestora. În același timp, conducerea operativă a cantinelor restaurant este asigurată de comitete formate din reprezentanți ai personalului muncitor abonat, ai organelor sindicale, organizațiilor de tineret și de femei, ai conducerilor întreprinderilor al căror personal ia masa la cantină. Aceste comitete au largi atribuții în conducerea și gospodărirea unității. Adaptarea continuă a mecanismului economico-financiar la noile cerințe generate de creșterea puternică a forțelor de producție, avînd drept scop punerea de acord a cadrului organizatoric democratic cu mecanismul economico-financiar, în așa fel ca metodele de planificare și conducere să asigure o manifestare activă a tuturor organelor colective și a inițiativei maselor de oameni ai muncii, oferă un cadru de acțiune adecvat, prin intermediul acestor cantine restaurant, de mobilizare a unor forțe locale în acțiunile de autoaprovizionare.

În contextul noilor preocupări privind îmbunătățirea aprovizionării cu mărfuri a populației și creșterea contribuției organelor locale, prin organizarea unor acțiuni sustinute de autoaprovizionare, cantinele restaurant trebuie avute în vedere ca unități social-economice puternice, cu o complexă activitate de producție și desfacere. Ținînd seama de modul de funcționare și conducere a cantinelor restaurant și de rolul important ce revine comitetelor sindicale și conducerilor întreprinderilor și organizațiilor socialiste în îndrumarea și sprijinirea activității acestora, organele comerciale locale și îndeosebi întreprinderile ce coordonează activitatea cantinelor restaurant trebuie să treacă, pe baza unor programe comune, la o lărgire

considerabilă a bazei de producție proprie care este necesar să se realizeze în gospodăriile anexă ale acestor unități. Experiența acumulată pînă în prezent arată că acest lucru este pe deplin posibil prin aplicarea unor măsuri gospodărești bine gîndite. Între acestea se pot aminti: o inventariere, cu sprijinul consiliilor populare locale și al întreprinderilor pe lîngă care funcționează cantinele restaurant, a terenurilor din incinta unităților economice și sociale, precum și a altor terenuri ce pot fi atribuite în folosință spre a fi cultivate; amenajarea și exploatarea unor grădini de legume și zarzavat; amenajarea și exploatarea unor livezi (meri, peri, cireși, vișini, piersici, gutui etc.); organizarea în cadrul gospodăriilor anexă a unor crescătorii și îngrășătorii de animale, crescătorii amenajate și prevăzute și cu condiții pentru reproducție; diversificarea bazei de producție a gospodăriilor anexă, prin amenajarea unor microcentru de semiindustrializare a unor produse legumicole sau fructe din grădinile și livezile proprii, realizînd cantitățile necesare consumului curent de murături, compoturi, gemuri, dulcețuri sau necesarul pentru iarnă la conservele legumicole; amenajarea unor patiserii; organizarea unor carmangerii care prin prelucrarea cărnii și subproduselor rezultate din sacrificarea animalelor din crescătorii să realizeze toate preparatele de carne posibile; organizarea și a altor microsecții de producție în cadrul acestor gospodării anexă, cum ar fi ciupercării, eleștee sau bazine piscicole etc.

Desigur, obiectivul tuturor acestor amenajări trebuie să-l constituie în principal buna organizare a cantinelor restaurant, diversificarea și ieftinirea meniurilor oferite abonaților. În același timp, însă surplusul de produse realizate în cadrul diferitelor sectoare ale gospodăriei anexă (grădini de legume și zarzavat, livezi, crescătorii și îngrășătorii de animale, carmangerii, microcentru de semiindustrializare, ciupercării etc.) poate fi valorificat prin bufete, chioșcuri sau unitățile mobile pe care cantinele restaurant au dreptul să le organizeze potrivit legii, contribuînd astfel atît la îmbunătățirea aprovizionării personalului muncitor din zona respectivă, cît și la creșterea eficienței unităților respective. Amintim faptul că, potrivit legii, cantinele restaurant sînt scutite de impozitul pe circulația mărfurilor și că, de asemenea, nu varsă la buget eventuale beneficii ce se realizează din funcționarea lor pe regim de restaurant sau din cadrul activității unităților ce le aparțin. Toate aceste beneficii sînt folosite pentru îmbunătățirea și ieftinirea meniurilor fixe și pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale pe care cantinele restaurant o au la dispoziție.

Un alt mare avantaj pe care îl prezintă sistemul de organizare și funcționare a cantinelor restaurant și pe care organele comerciale trebuie să-l folosească din plin constă în faptul că prin intermediul organelor sindicale, organizațiilor de tineret și de femei, ce fac parte din comitetele de conducere ale acestor unități pot fi mobilizate mase largi de oameni ai muncii din întreprinderile pe lîngă care funcționează respectivele unități, pentru a-și aduce aportul direct la cultivarea sau exploatarea grădinilor de zarzavat, a livezi-

lor, crescătoriilor de animale sau altor microsecții din gospodăriile anexă. Se înțelege, însă, că într-o asemenea viziune, activitatea de autoaprovizionare nu mai poate fi redusă la laturile ei administrative, înțelegse în mod funcțională. Ea presupune în acest caz o îmbinare a muncii economico-financiare cu o intensă muncă politică în rîndul oamenilor pentru a-i face să înțeleagă că de munca lor depind buna aprovizionare, diversificarea meniurilor, precum și creșterea și diversificarea sortimentelor de produse pe care le pot achiziționa din bufetele de incintă, chioșcurile sau punctele mobile organizate de cantinele restaurant.

Organizarea producției în gospodăriile populației

O MARE ATENȚIE este necesar a fi acordată de către organele comerciale, în contextul creșterii importanței diferitelor acțiuni de asigurare pe plan local a celei mai mari părți de produse alimentare destinate aprovizionării populației, sistemului de relații realizate cu unele categorii de populație ce se oferă să contracteze cu întreprinderile comerciale diferite cantități de legume, fructe sau alte produse alimentare. În acest caz este necesar a se realiza, la nivelul consiliilor populare locale, echipe mixte formate din specialiști ai diferitelor organe implicate în acțiunea de autoaprovizionare, în vederea asigurării asistenței de specialitate pe multiplele planuri în care aceasta se face necesară. Alături de asistența agrotehnică, zootehnică, fitosanitară și altele, realizată de organele de specialitate, comerțului îi revin sarcini deosebite, în special pe linia urmării evoluției producției contractate și preluării operative a cantităților ajunse la scadență, în vederea reducerii la minimum a perisabilităților sau degradării produselor. Aceasta pentru a putea oferi în permanență populației produse proaspete, ieftine și de bună calitate, iar pe de altă parte, pentru a se evita crearea unor pagube în dauna producătorilor, fenomen care ar putea afecta bunele intenții și entuziasmul acestora, determinînd reținerea pe viitor a unora de a mai contribui la acțiunile de autoaprovizionare. Organele comerciale ar putea gîndi, de asemenea, și la un sistem operativ de preluări directe prin intermediul unor unități cu amănuntul care să fie aprovizionate de aceste categorii de producători, cu respectarea strictă a spiritului de exigență necesar sistemelor de recepție.

Dezvoltarea permanentă a orașelor și comunelor țării, ca unități teritorial-administrative de bază ale societății noastre, ca centre economice puternice, capabile să asigure condiții de muncă și de viață optime locuitorilor lor, presupune participarea intensă a acestora la rezolvarea operativă a problemelor economice și sociale cu care se confruntă, în așa fel ca înseși unitățile teritorial-administrative: comune, orașe și județe să poată trece treptat la autoconducere și autogestione economico-financiară.

dr. D. PATRICHE

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

Antrenarea tuturor forțelor de la sate pentru realizarea exemplară a lucrărilor recoltei de cereale

PRIN VOLUMUL mare de lucrări și prin complexitate, recoltarea culturilor de vară se înscrie ca una dintre cele mai importante campanii agricole. La Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 4 iunie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut organelor de partid și organismelor din agricultură să treacă imediat la pregătirea temeinică a campaniei agricole de vară, în vederea recoltării și valorificării fără pierderi a producției de cereale.

Pe baza indicațiilor date, ca și a soluțiilor stabilite, lucrătorii din agricultură s-au mobilizat, în toate compartimentele și cu toate forțele, pentru a asigura condiții optime de executare a lucrărilor specifice acestei etape.

Stringerea recoltei — în timp cît mai scurt și fără pierderi

ÎN PREGĂTIREA actualei campanii agricole se are în vedere, în primul rînd, asigurarea bazei tehnice și materiale în toate unitățile agricole de producție, astfel încît recoltarea, transportul producției, strînsul paielor, eliberarea terenului și însămînțarea culturilor duble să se efectueze în timpul cel mai scurt, respectînd intrutotul prevederile normelor pentru executarea lucrărilor agricole de bază la culturile de cereale și plante tehnice.

În acest scop, programul de desfășurare a lucrărilor, detaliat pe județe și unități agricole de producție, prevede ca recoltarea cerealelor păioase să fie esalonată calendaristic — în funcție de zonele pedoclimatice și culturi — astfel : orzul și orzoaica de toamnă, în trei zile bune de lucru ; grîul și orzoaica de primăvară, în 8—10 zile bune de lucru ; eliberarea terenului de paiete de orz concomitent cu recoltatul și de paiete de grîu la cel mult două zile după recoltare ; transportul producției concomitent cu recoltatul, direct de la combine ; însămînțarea culturilor duble — la care se va acorda prioritate legumelor și porumbului boabe pe suprafețele irigate — în 2—3 zile de la recoltare, folosind cu precădere la pregătirea terenului și semănat toate tractoarele A—1800, organizate în formații mari.

Prin folosirea corespunzătoare a bazei tehnice de recoltare existente (combine, prese de balotat), precum și a parcului de mijloace de transport, recoltarea întregii suprafețe cultivate cu cereale păioase se poate face în perioadele optime prevăzute, cu condiția utilizării depline a timpului de lucru.

Pentru realizarea integrală a programului de culturi duble, sarcină deosebit de importantă în vederea asigurării bazei furajere, ca și pentru obținerea unor cantități suplimentare de legume, o atenție deosebită va trebui acordată eliberării operative de paie a terenului și însămînțării tuturor suprafețelor prevăzute în program. Pentru aceasta ne-am organizat și dispunem de semințe, îngrășăminte chimice, erbicide, ca și de utilajele agricole necesare.

Măsuri deosebite au fost luate pentru aplicarea întocmai a indicației secretarului general al partidului privind transportul producției direct de la combine la locurile de depozitare, eliminînd cu desăvîrșire practica depozitării intermediare pe pămînt, sub cerul liber, care poate duce la depreciere, sau chiar la pierderi din recoltă. În acest sens, pe lîngă asigurarea mijloacelor de transport s-a acționat intens pentru pregătirea depozitelor. În prezent sînt asigurate în totalitate spațiile pentru preluarea producției de grîu, orz și orzoaică, destinată fondului de stat și fabricilor de nutrețuri combinate, iar lucrările de reparații la silozuri și magazii sînt, practic, terminate. De asemenea, sînt pregătite aparatele de laborator pentru

analiza calității produselor, ca și instalațiile de mecanizare a preluării acestora.

Totodată, specialiștii întreprinderilor de valorificare a cerealelor și plantelor tehnice stabilesc, în fiecare județ, puncte suplimentare de recepționare, pentru a face față solicitărilor de preluare în zilele și orele de vîrf, ca și în cazul unor condiții meteorologice deosebite.

Flux tehnologic precis, disciplină industrială

INFĂPTUIREA obiectivelor acestei campanii — operativitate, eficiență, valorificare maximă a producției — presupune o disciplină deosebită din partea specialiștilor, a tuturor lucrătorilor din agricultură, sprijin activ și la timp din partea sectoarelor și unităților cu care colaborăm, astfel încît să se realizeze un flux tehnologic fără dereglări și înterruperi.

Pentru aceasta se impune ca toate consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste, fiecare unitate agricolă de producție să-și definească de îndată propriul plan operativ de campanie, cu sarcini, termene de execuție și răspunderi concrete pentru fiecare membru al biroului executiv, șef de fermă și de formație. În mod deosebit trebuie să se aibă în vedere :

● ÎN PERIOADA DE PREGĂTIRE A RECOLTĂRII :

— recepționarea tractoarelor, combinelor și celorlalte mașini agricole care vor fi folosite în această campanie pentru confirmarea calității reparațiilor. O atenție deosebită trebuie dată la recepționarea combinelor de recoltat, verificării punctelor prin care se pot produce pierderi de boabe ;

— inventarierea, de către specialiștii agricoli, a soarelui și a stadiului de coa-

cere a culturilor, stabilindu-se ordinea de recoltare :

— aducerea formațiilor complexe de mecanizare la capătul solilor, cu 2—3 zile înainte de începerea efectivă a recoltatului ;

— organizarea, de către birourile executive ale consiliilor unice agroindustriale, a instruirii mecanizatorilor, specialiștilor și celorlalte cadre care participă la executarea lucrărilor din campanie, pentru cunoașterea tehnologiei de lucru la recoltare, la livrarea producției și la eliberarea terenului de paie, corelată cu însămințarea culturilor duble ;

— pregătirea fiecărei sole, înainte de începerea recoltatului — șeful formației fiind obligat să asigure curățirea marginilor, deschiderea parcelelor de lucru pentru fiecare combină, stabilirea drumurilor de acces etc. ;

— mobilizarea generală a forțelor mecanice și manuale din toate unitățile agricole de producție pentru terminarea prașilelor, așa încât declanșarea lucrărilor de recoltare a cerealelor să coincidă cu încheierea celor de întreținere a culturilor, pentru ca specialiștii, conducătorii și ceilalți lucrători să-și poată concentra toate forțele la strângerea recoltei. În programul întocmit au fost stabilite suprafețele pe care se vor executa lucrările necesare, în funcție de cultură, suprafață erbicidată și sistemul de aplicare a erbicidelor. Suprafețele și culturile erbicidate total nu vor fi întreținute mecanic, decît în cazuri de excepție, pe vetrele de buruieni cu frunza lată, necombătute de aceste erbicide ; pe restul suprafețelor trebuie continuate prașilele mecanice și manuale, în funcție de gradul de îmburuienare și tasare a solului. Avem dotarea tehnică, în toate județele, pentru executarea prașilei mecanice la intervalele necesare pe întreaga suprafață ocupată cu culturi prașitoare. Lucrările de întreținere trebuie executate cu agregatele grupate în formații mari (administrînd concomitent și îngrășămintele chimice prevăzute în teh-

nologie) și cu aceiași mecanizatori care au executat semănatul, ceea ce va întări răspunderea lor pentru calitatea lucrării și menținerea densității stabilite. Specialiștii din unități trebuie să controleze permanent, pe teren, calitatea și densitatea, iar unde e nevoie, să completeze toate golurile din culturi. mai ales pe suprafețele unde plantele au dispărut, datorită excesului de umiditate.

● **ÎN PERIOADA DE EFECTUARE A RECOLTĂRII :**

— organizarea executării în flux a tuturor lucrărilor din campania de vară, respectînd ordinea tehnologică a acestora — în care scop tractoarele, combinatele și celelalte mașini agricole, inclusiv mijloacele de transport, vor fi organizate în formații complexe, conduse de specialiști ca șefi de formații (vezi caseta) ;

— asigurarea semințelor pentru însămințările din toamnă. Aceasta este o problemă de mare importanță ; în anii trecuți, multe unități au folosit semințe de slabă calitate, ceea ce a dus la un consum exagerat de sămînță la hectar și la densități necorespunzătoare. Loturile semincere de grîu și orz trebuie recoltate la umiditatea corespunzătoare păstrării germinăției (maximum 16%), sămînța urmînd a fi condiționată concomitent cu sau imediat după recoltare și depozitată în condițiile bune de păstrare.

În această perioadă se impune ca toate cadrele de conducere, toți specialiștii să fie în cîmp, în mijlocul mecanizatorilor și cooperatorilor, pentru controlul calității lucrărilor de întreținere și al aplicării măsurilor de pregătire a campaniei, astfel încît la începutul recoltării să fie create toate condițiile pentru efectuarea ei rapidă și fără pierderi.

Teodor CHEJAN

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

AGORAMA

DUPĂ opinia specialiștilor, deficitul mondial de proteine va depăși în anul 2000 cifra de 25 milioane de tone, față de circa 10 mil. tone în 1980. Pe de altă parte, și în domeniul creșterii intensive a animalelor se va manifesta un „gol“ de 22 mil. tone (echivalent diferite turte și făinuri furajere).

Căile de rezolvare a acestor probleme au constituit nu demult obiectul unui colochiu internațional, care a reunit la Paris experți din circa 30 de țări. După cum s-a relevat în cadrul dezbaterilor, există relativ puține șanse ca agricultura să poată răspunde la o asemenea cerere sporită. Una dintre căile promițătoare de soluționare o constituie cultivarea pe scară industrială a unor microorganisme furnizoare de proteină. Ca „substrat“ pentru astfel de culturi pot servi substanțe de origine fosilă (parafine, metanol etc.) sau de altă natură (melasă, zer, celuloză, reziduuri rezultate din vinificație ș.a.).

Acestă metodă are avantajul de a putea fi aplicată independent de condițiile geografice sau climatice, iar procesele pot fi pe deplin controlate de om. Pe de altă parte, chiar dacă — pentru a elimina deficitul de proteine estimat pentru anul 2000 — s-ar recurge numai la petrol, cantitatea necesară ar reprezenta ceva mai puțin de 1% din consumul său actual pe plan mondial. De altfel, asemenea instalații — experimentale sau cu caracter industrial — pentru sinteza proteinei funcționează într-o serie de țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare, printre care și România.

FOLOSIREA instalațiilor de captare a energiei solare și-a dovedit avantajele și în uscarea cerealelor. Gradul de eficacitate al colectoarelor solari este de 60—80% la o insolație puternică și de 40—60% cînd insolarea este redusă. Cele mai bune rezultate se obțin cînd temperatura aerului de uscare este cît mai uniformă ; pentru uscarea pe timpul nopții și în perioade cu cerul acoperit, se folosește înmagazinarea energiei termice prin încălzirea unei cantități de apă sau pietriș.

LA Institutul de microbiologie și virusologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost pusă la punct o metodă care înlesnește alegerea, pentru fiecare zonă, a soiurilor de plante cele mai adecvate sub raportul rezistenței la frig, respectiv la uscăciune, precum și din punctul de vedere al proprietăților de coacere, prin analiza rapidă — în numai două ore — a calităților diferitelor soiuri. Prin presarea și uscarea citorva grăunțe de cereale se extrage din ele conținutul lichid ale cărui molecule, supuse acțiunii unui cîmp electromagnetic alternativ exterior, dau un spectru de oscilații de unde, care oferă informații asupra compoziției chimice și altor caracteristici ale soiului respectiv. Pe baza acestor parametri se poate aprecia oportunitatea cultivării lui într-o anumită zonă climatică fără verificarea multianuală a cerealelor în lan.

Formația complexă

Formația complexă este constituită din formații specializate, iar din însumarea activității acestora rezultă procesul complet de recoltare. Astfel, în cadrul unui consiliu unic sau unei unități agricole, o formație complexă se compune din :

● formație specializată, pentru recoltarea și transportul producției principale (module de cite 4 combine C—12 în zonele de șes și 3 combine C—12 în zonele colinare, cu mijloacele de transport) ;

● formație specializată pentru strîngerea producției secundare (prese, dotate obligatoriu cu platforme pentru baloți și mașini de adunat în căpițe) ;

● formații specializate pentru însămințarea culturilor duble (tractoare, pluguri, discuri și semănători).

Formația complexă este condusă de un șef de formație, care răspunde direct de recoltare, ajutat de alți doi specialiști, care răspund de activitatea celorlalte formații specializate.

În scopul asigurării funcționării neinterupte a tuturor utilajelor, fiecare formație trebuie să fie deservită de o echipă de depanare, dotată cu atelier mecanic, piese de schimb, materiale, precum și mecanicii de reparații cu o bună calificare.

În ce privește organizarea și funcționarea utilajelor de recoltare este necesar să se asigure :

— lucrul combinelor în două schimburi (orele 5—13 și 13—21), pentru a se obține un randament maxim ;

— dimensionarea parcelelor ca mărime, astfel încît să se asigure pentru fiecare combină timpul de lucru pentru întreaga zi — fiind interzisă mișcarea utilajelor de la o parcelă la alta, în timpul orelor de lucru.

Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția

IN CADRUL preocupărilor existente în întreaga economie pentru realizarea unei calități noi, superioare, a întregii activități, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția reprezintă un factor major de sporire pe multiple planuri a eficienței. Desfășurată în cadrul organizatoric favorabil creat de conducerea de partid și de stat pentru participarea activă și efectivă a cercetării din învățămîntul superior la sprijinirea unităților economice, **colaborarea dintre Academia de Studii Economice și Întreprinderea de mașini electrice București** se înscrie printre realizările notabile în acest domeniu.

Unitate industrială importantă în cadrul industriei constructoare de mașini, Întreprinderea de mașini electrice din București a acordat și acordă o atenție deosebită perfecționării continue a organizării producției și a muncii, ca pîrghie valoroasă de sporire a eficienței. Pentru ridicarea nivelului de organizare a producției și a muncii, conducerea întreprinderii a solicitat sprijinul unor institute de învățămînt superior, finalizat, printre altele, prin realizarea unor contracte de cercetare științifică cu Academia de Studii Economice, pe baza cărora eforturile comune au fost orientate spre :

1 Cunoașterea cît mai exactă a capacității de producție existente și a gradului de folosire a acesteia. În acest scop a fost elaborat de către un colectiv de cercetare de la Academia de Studii Economice un studiu complex intitulat „Calculul și optimizarea capacităților de producție”, pe baza căruia s-a realizat o dimensionare riguroasă a capacității de producție pe cele trei secții ale întreprinderii, precum și o analiză detaliată a situației folosirii fondurilor fixe. Pentru calculul capacității de producție s-a folosit atît metodologia oficială, recomandată de Ministerul Industriei, Construcțiilor de Mașini, cît și o metodă de calcul recomandată de literatura de specialitate, în funcție de veriga conducătoare, pe baza produsului reprezentativ. Calculul efectuat pentru dimensionarea capacității de producție a evidențiat faptul că prin eforturi susținute și în condițiile unei structuri optime de producție, întreprinderea dispune de potențialul productiv necesar îndeplinirii sarcinilor sporite ce-i revin pe anul 1981. Iată un exemplu semnificativ : studiul efectuat a permis să se aprecieze că un substanțial spor de capacitate disponibilă ar apărea dacă pentru sec-

țiile I și a II-a ale întreprinderii s-ar organiza o unitate structurală de prelucrări mecanice după principiul tehnologic, comună pentru ambele secții, renunțîndu-se la forma actuală de organizare, cînd fiecare secție dispune de grupa de utilaje de prelucrări mecanice și își livrează reciproc anumite piese prelucrate, și care are ca principal inconvenient utilizarea incompletă a potențialului productiv din cele două secții.

2 Evidențierea rezervelor de creștere a volumului producției, direcție în care un punct central de concentrare a eforturilor l-a constituit determinarea cu ajutorul calculatorului electronic a sortimentului optim, cu funcții de optimizare privind folosirea completă a fondului de timp disponibil și maximizarea beneficiului întreprinderii. Pe baza aplicării programului privind stabilirea sortimentului optim a rezultat că, în condițiile adoptării acestui sortiment care respectă cerințele fabricării produselor și cantităților prevăzute în planul pe 1981, s-ar putea obține un spor substanțial de beneficii.

Totodată, o atenție deosebită s-a acordat adoptării, pe baza unor studii aprofundate, a unui amplu program de măsuri tehnico-organizatorice care să asigure creșterea productivității muncii pe baza creșterii producției nete. Elaborarea studiului pe această temă de către cadrele didactice și studenții Catedrei de conducerea, organizarea și planificarea unităților industriale a necesitat studierea detaliată a situației producției nete, a nivelului productivității muncii, prevăzîndu-se un ansamblu de măsuri care să asigure creșterea acestora, pe baza unei analize diagnostice a activității întreprinderii, fundamentată pe analiza dinamicii principalilor indicatori, a unei analize de ansamblu a dinamicii costurilor și a cheltuielilor materiale în corelație cu volumul producției marfă, a cauzelor unor nerealizări, în acest fel punîndu-se în evidență căile principale de reducere a cheltuielilor materiale. Măsurile elaborate de colectivul de cercetare din cadrul A.S.E. împreună cu specialiștii din I.M.E.B. au fost introduse în planul de măsuri tehnico-organizatorice al întreprinderii pe 1981, urmînd a fi aplicate în funcție de obținerea fondurilor de investiții necesare ; ele prezintă o eficiență economică ridicată, concretizată în creșterea volumului producției și reducerea cheltuielilor materiale (de altfel, prin cumulara efectelor măsurilor propuse

s-a estimat posibilitatea, pe anul 1981, a îndeplinirii și depășirii producției nete).

Atenția deosebită acordată de conducerea întreprinderii ridicării nivelului de organizare a producției și a muncii s-a reflectat în obținerea unor indicatori economici superiori comparativ cu perioadele anterioare. Astfel, o analiză succintă a unor indicatori principali în primul trimestru din acest an. în comparație cu indicatorii din trimestrul patru al anului 1980, evidențiază faptul că productivitatea muncii a crescut cu 10,6%, producția netă cu 8,5%, producția marfă cu 6,6%, în condițiile reducerii numărului mediu scriptic de lucrători ; la obținerea acestor rezultate a contribuit în mod direct și aplicarea măsurilor propuse în studiile amintite.

3 Organizarea producției la atelierul debitare-construcții metalice a constituit tematica unui alt studiu care a făcut obiectul unui contract de cercetare științifică, pornind de la premisa că acest atelier influențează în mod direct asupra ritmicității și continuității desfășurării activității în celelalte secții de producție.

Colectivul de cercetare din A.S.E., analizînd variantele de organizare a fluxului tehnologic la atelierul debitare-construcții metalice, elaborate de specialiștii din cadrul I.E.M.B., a determinat împreună cu aceștia o variantă optimă de reorganizare a fluxului de fabricație. Această variantă, adoptată de conducerea întreprinderii, urmează a fi aplicată în cursul acestui an. Ea va da posibilitatea folosirii mai bune a capacității de producție existente, perfecționării activității de depozitare, utilizării mai raționale a suprafețelor de producție. Un loc special în cadrul propunerilor de perfecționare a organizării acestui atelier îl ocupă folosirea tehnicii firelor de așteptare pentru dimensionarea optimă a necesarului de fierăstraie automate, precum și evidențierea modalității practice de utilizare a pachetului de programe Crocodil, pentru croirea optimă a laminatelor din tablă, cu ajutorul calculatorului electronic. Soluțiile implementate și în curs de aplicare au avut efecte pozitive asupra reducerii cheltuielilor de producție. Astfel, numai în primul trimestru al anului 1981, comparativ cu 1980, cheltuielile materiale au scăzut cu circa 19 lei ; pe ansamblul atelierului, prin aplicarea măsurilor se estimează o creștere substanțială a volumului de producție, cu

30 milioane lei anual, în condițiile îmbunătățirii tuturor celorlalți indicatori economici ai atelierului.

4 Organizarea muncii pe principii ergonomice a constituit un obiectiv important al preocupărilor desfășurate în cadrul integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, materializat și el într-un contract de cercetare intitulat „Cresterea productivității muncii prin organizarea ergonomică a muncii în secțiile I și II”. Cercetarea, care a cuprins cca. 150 de locuri de muncă reprezentative, indicate de serviciul de organizarea producției și a muncii din întreprindere, s-a orientat către: ● verificarea aptitudinilor psihologice și fiziologice la cca. 1.400 de muncitori, pe această bază formulându-se recomandări precise, pe persoane, cu privire la mai buna lor utilizare viitoare ● consultarea oamenilor muncii, pe baza unui chestionar cu circa 130 de întrebări, asupra unor probleme sociologice și de organizare ergonomică a muncii menite să sporească productivitatea muncii fără a solicita noi fonduri importante de investiții ● analizarea biorit-

murilor a peste 1.400 de muncitori și elaborarea de recomandări cu privire la programarea în schimburi, planificarea concediilor, alcătuirea formațiilor de lucru.

Rezultatele cercetării, la care au participat activ și specialiștii serviciului de organizare, au scos în evidență următoarele **soluții** care, odată implementate, vor avea ca efect îmbunătățirea organizării muncii și implicit creșterea productivității:

● dezaglomerarea spațiilor de muncă pentru a elimina consumul de timp necesar mutării din loc în loc a semifabricatelor aflate în așteptare;

● îmbunătățirea concepției constructive a sculelor, deoarece folosirea unor scule necorespunzătoare duce la manipulări suplimentare și la diminuarea calității;

● generalizarea, pe cât posibil, a poziției de lucru așezat, cu condiția re-proiectării unor mașini și locuri de muncă;

● aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă prin folosirea unor muncitori alimentatori și a unor mijloace de transport adecvate;

● îmbunătățirea metodelor de muncă pe baza principiilor economiei de mișcări;

● utilizarea eficientă a timpului de muncă, prin eliminarea tuturor componentelor sale neproductive.

PE BAZA APLICĂRII soluțiilor propuse de colectivul de cercetare se estimează posibilitatea obținerii unor creșteri substanțiale ale productivității muncii în special, și a eficienței economice în general. Acțiunea de implementare a soluțiilor oferite de contractele de cercetare încheiate între A.S.E. și I.M.E.B. este în plină desfășurare, ea avînd loc sub asistența de specialitate a cadrelor didactice care au participat la elaborarea proiectelor

C. SEDERIAȘ

director general-adjunct
al Centralei industriale
de mașini și motoare electrice.

C. BĂRBULESCU

șeful catedrei de Conducerea,
organizarea și planificarea unităților
industriale din cadrul Academiei de
Studii Economice București

UN EVENIMENT DE MARE ÎNSEMNĂTATE

(Urmare din pag. 3)

bunătățit conținutul activității lor, s-a acumulat o experiență pozitivă în exercitarea atribuțiilor sporite ce le revin. Aceasta trebuie să fie baza de pornire pentru ca și în acest domeniu, cincinalul calității și eficienței să înscrisă un progres marcant, organismele democrației muncitorești — sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, în strînsă colaborare cu sindicatele — să acționeze efectiv ca **foruri de dezbateri responsabile și soluționare justă, operativă a tuturor problemelor**. Perfectionîndu-și stilul și metodele de muncă, ele au datoriat să promoveze ordinea și disciplina, organizarea științifică a producției și a muncii, buna gospodărire a avutului obștesc, să sprijine afirmarea pleneră a tot ceea ce este nou și înaintat, a fermității și exigenței muncitorești, a experienței și înțelepciunii colective.

Îndeosebi trebuie intensificată dezbaterile problemelor cu oamenii muncii, în consiliile de conducere, în adunările generale, prin realizarea unui climat propice dezbaterilor, atragerea colectivelor de specialiști, a comisiilor pe domenii la elaborarea în mai multe variante a soluțiilor de rezolvare, prin consultarea sistematică a colectivelor din secții și ateliere, fructificînd capacitatea creatoare a muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, economiștilor, maistrilor, a tuturor cadrelor cu o bogată experiență profesională, a tuturor celor ce pot aduce o contribuție la îmbunătățirea întregii activități economice.

Se impune ca în activitatea consiliilor să sporească aportul reprezentanților oamenilor muncii, fiecare membru să aibă sarcini și răspunderi bine stabilite, să cunoască aprofundat problemele din secția sau compartimentul în care-și desfășoară activitatea, ca și problemele de ansamblu ale întreprinderii, să fie antrenat la adoptarea hotărîrilor și la îndeplinirea acestora, să raporteze periodic despre stadiul îndeplinirii obiectivelor ce i-au fost încredințate din programul de muncă. În același timp, biroul executiv, directorul au obligația de a-i informa permanent pe toți membrii consiliului în ce privește mersul realizării principalilor indicatori de plan, aplicarea în condițiile specifice a hotărîrilor de partid și de stat, modul de rezolvare a problemelor cu care se confruntă unitatea, a propunerilor făcute de oamenii muncii, a hotărîrilor adoptate de adunarea generală și a propriilor decizii ale consiliului. Un asemenea mod de lucru, participativ și responsabil, reprezintă o trăsătură indispensabilă a muncii și conducerii colective, o condiție de neînloucit pentru inițierea și desfășurarea cu succes a unor acțiuni bine fundamentate și eficiente.

Manifestîndu-se ca adevărate foruri de decizie, de conducere ale clasei muncitoare, adunările generale — chemate să dezbate problemele fundamentale ale unităților, măsurile care

se impun în fiecare etapă pentru realizarea planurilor de producție în condițiile unei calități superioare a întregii activități — trebuie să-și exercite pe deplin și cu toată exigența dreptul și obligația de **control asupra muncii consiliilor**, să-și tragă la răspundere pe acei membri ai acestor organe care nu și-au îndeplinit mandatul încredințat. În acest sens, Congresul urmează să dezbate măsura propusă de conducătorul partidului și statului nostru, privind investirea adunărilor generale cu dreptul de a confirma periodic sau, după caz, de a revoca nu numai membrii aleși, ci și pe cei numiți ai consiliilor, inclusiv cadrele de conducere. Aceasta va așeza relațiile de reprezentare și răspunderile pe o bază corespunzătoare autoconducerii reale.

Congresul va alege — într-o nouă componentă, considerabil lărgită și cu o pondere net majoritară a elementului muncitoresc — **Consiliul Național al Oamenilor Muncii**. După cum se evidentiază în proiectul Tezelor pentru Congres, crearea acestui organism, avînd în fruntea sa pe cel mai stimat și iubit fiu al poporului român, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a dat valențe noi, superioare afirmării tot mai puternice a rolului clasei muncitoare în conducerea întregii vieți economico-sociale, dezvoltării democrației muncitorești, atragerii întregului popor la exercitarea puterii de stat. Participanții la congres vor alege, dintre candidații desemnați în adunările din unități — potrivit caracterizării făcute de secretarul general al partidului — pe **„cei mai destoinici și mai pricepuți și, în același timp, oameni cu spiritul cel mai revoluționar”**, pe **„acei muncitori, ingineri, specialiști care se bucură de încrederea deplină a colectivelor în mijlocul cărora își desfășoară activitatea, să reprezinte cu cinste aceste colective și, totodată, să constituie o garanție că, împreună cu reprezentanții celorlalte întreprinderi, acest mare forum, care este Congresul, și apoi Consiliul Național — de 1.500 de oameni — va ști să conducă pînă la congresul următor activitatea consiliilor oamenilor muncii, să asigure îndeplinirea neabătută a sarcinilor din toate domeniile”**.

Noua etapă a dezvoltării României, îndeplinirea celui de-al 7-lea cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului presupun sporirea rolului și atribuțiilor Consiliului Național al Oamenilor Muncii, definirea mai cuprinzătoare a rolului acestuia în sistemul conducerii activităților economico-sociale, a relațiilor lui cu organismele de stat.

REALIZĂRILE cu care colectivele unităților socialiste întîmpină al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii demonstrează interesul deosebit cu care este așteptat cel mai reprezentativ forum al clasei noastre muncitoare, convingerea că hotărîrile pe care acesta le va adopta vor ridica la un nivel și mai înalt democrația socialistă, vor asigura întărirea și mai puternică a rolului conducător al partidului în toate domeniile, vor da un puternic impuls eforturilor pentru îndeplinirea cincinalului, pentru înaintarea fermă a patriei noastre pe drumul luminos al socialismului și comunismului, al bunăstării și fericirii.

CREȘTEREA POPULAȚIEI ȘI POLITICA DEMOGRAFICĂ (III)

Mutații de amploare

SCHIMBĂRI calitative importante caracterizează populația activă a țării. Acestea se referă atât la ratele de activitate, la repartitia populației active pe sectoare, cât și la „stocul de învățămînt”. Să remarcăm mai întii gradul înalt de ocupare al resurselor de muncă: se estimează că aproximativ 82% din populația în vîrstă de 15—60 ani este ocupată în una din ramurile economiei naționale. Cit privește proporția populației active în întreaga populație a țării, ea oscilează, în diverși ani, în jurul valorii de 50%. Creșterea populației active de la recensămîntul din 1966 la cel din 1977 este relativ modestă și se explică în special prin factori demografici și educaționali, în schimb modificările ratelor de activitate și repartitiei pe sectoare sînt evidente, pronunțat calitative (vezi și tabelul nr. 1).

scade proporția populației active în vîrstă de 14—19 ani ca urmare a cuprinderii tot mai largi a tineretului în sistemul școlar și, de asemenea, se reduce proporția populației active în vîrstă de 55 ani și peste, care preferă să se retragă din activitate și să beneficieze în mod legitim de pensie. O altă caracteristică a populației active este gradul ridicat de participare a femeilor la munca socială: 45,1% din populația feminină totală, iar la vîrstele de 20—55 ani între 70 și 84%. Se vor reține pentru politica demografică, ca factori potențiali ce influențează fertilitatea, atît creșterea nivelului de instruire, cît și gradul ridicat de ocupare a populației feminine.

Schimbări calitative spectaculoase au avut loc în structura populației active, așa cum rezultă din repartitia acesteia pe sectoare (tabelul nr. 2). Așa cum se desprinde din datele tabelului, creșterea ponderii populației ocupate în industrie și construcții de la 14,4% (1950) la 50% (1980) este suficientă pentru a reda una din dimensiunile modernizării economiei românești, legată nemijlocit de industrializarea țării. Desigur, restructurarea populației ocupate a putut fi cu putință pe baza creării intense a unor noi locuri de muncă: în perioada 1950—1980 au fost create circa 5,2 milioane noi locuri de muncă, din care în industrie aproape 2,5 milioane. După unele estimatii, costul creării unui loc de muncă în industrie a fost, în cincinalul 1951—1955, de aproximativ 150 000 lei; în cincinalul 1976—1980 el s-a ridicat la circa 750 000 lei.

De deosebită importanță politică, socială și economică sînt schimbările ce au survenit în structura socială a populației (tabelul nr. 3). Creșterea absolută și relativă a clasei muncitoare este, fără îndoială, trăsătura cea mai pregnantă a schimbărilor sociale în cele trei decenii și jumătate ale istoriei contemporane a României.

Fără să ne fi propus o inventariere exhaustivă a schimbărilor calitative ale populației României, este locul să amin-

Tabelul nr. 2

Populația ocupată pe sectoarele primar, secundar și terțiar (%)

Sectorul	1950	1960	1970	1980
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :				
Primar	74,3	65,6	49,3	29,0
Secundar	14,4	20,0	30,8	50,0
Terțiar	11,3	14,4	19,9	21,0

Notă: Sectorul primar: agricultura și silvicultura, sectorul secundar: industria și construcțiile, sectorul terțiar: celelalte ramuri ale economiei naționale.

1930 de 21,4%, în 1948 de 23,4%, pentru a ajunge la 47,5% în 1977. Un asemenea dinamism presupune o foarte intensă migrație de la sat la oraș, crearea de noi locuri de muncă în sectoarele secundar și terțiar și, desigur, remodelarea orașelor — ca și a satelor, de altfel

Tabelul nr. 3

Populația totală pe categorii sociale (%) la recensămintele din 1956, 1966 și 1977

	1956	1966	1977
TOTAL	100,0	100,0	100,0
Muncitori	23,7	39,9	54,0
Intelectuali și funcționari	13,3	12,3	13,2
Țărani cooperativizați	7,2	38,6	23,0
Țărani cu gospodărie individuală	51,1	5,2	3,8
Meseriași cooperativizați	1,1	2,3	3,2
Meseriași partitulari	2,6	0,9	0,6
Alții	1,0	0,8	1,9

— în cadrul unei ample acțiuni de sistematizare a teritoriului național, cu obiective ce interesează îndeaproape politica demografică.

De la măsuri izolate, la o politică demografică coerentă

ISTORIA politicii demografice din țara noastră învederează că deși omul, populația s-au aflat în centrul preocupărilor, în special în strategia creșterii nivelului de trai material și spiritual, politica demografică, ca sistem de măsuri și de obiective, a fost pentru prima dată formulată în Programul Partidului Comunist Român, adoptat la Congresul al XI-lea al partidului.

Într-o formă sintetică politica demografică din România are următoarele obiective: a) reducerea sistematică a

Ratele de activitate (%) ale populației masculine și feminine la recensămintele din 1956, 1966 și 1977

Grupa de vîrstă	Masculin			Feminin		
	1956	1966	1977	1956	1966	1977
TOTAL	67,2	60,7	55,2	52,7	48,1	45,1
14—19 ani	82,2	40,3	32,0	75,0	42,8	27,6
20—24 „	94,5	90,8	87,1	78,0	74,3	75,6
25—29 „	97,6	97,2	97,0	74,2	78,5	83,1
30—39 „	98,2	98,3	87,5	73,5	78,6	83,6
40—49 „	97,8	97,4	94,8	75,4	77,0	79,6
50—54 „	96,5	94,0	88,8	72,6	71,3	69,7
55—59 „	94,1	89,6	78,7	67,7	58,8	52,5
60 ani și peste (plus nedeclarați)	77,5	50,5	25,1	46,1	28,2	15,5

Scăderea ratei brute de activitate, atît la populația masculină cît și la cea feminină, exprimă o tendință pozitivă:

Prima parte a articolului a fost publicată în nr. 23, din 5 iunie a.c., al revistei.

tim cel puțin urbanizarea, cu consecințele și implicațiile ei. La recensămîntul din 1912, proporția populației urbane (a municipiilor, orașelor și comunelor suburbane) a fost de 16,3%, în

morbidității și mortalității; crearea condițiilor pentru sănătatea populației și creșterea, pe această bază, a duratei medii de viață; b) stimularea natalității prin mijloace economice, legislative, educative, ceea ce înseamnă că politica este pronatalistă; c) ocrotirea familiei ca nucleu de bază al societății, consolidarea ei prin diferite mijloace de care dispune societatea pentru ca aceasta să-și exercite eficient funcțiile cu care este investită, în special cea de procreare și de educare a noilor generații; d) asigurarea unui spor demografic normal, considerat necesar în raport cu obiectivele naționale, sociale și economice ale țării; e) asigurarea unei repartiții juste a populației după vîrstă, în sensul unei întineriri demografice, al unui echilibru între populația tină, adultă și bătrînă; f) asigurarea unei distribuții raționale a populației pe teritoriu, înfăptuirea urbanizării în concordanță cu caracteristicile societății socialiste, determinarea unor fluxuri migratorii care să fie raționale din punct de vedere economic și social. Remarcăm că fiecare din obiectivele enumerate se află în orbita unei strategii (sanitară, educațională, economică, sistematizarea teritoriului) pentru a cărei realizare sînt alocate fonduri importante din partea societății. Să mai amintim că unele din aceste obiective au expresie cifrică, altele se pot deduce din prognozele economice, sociale și demografice. De pildă, reducerea mortalității trebuie să ducă la creșterea duratei medii de viață care, în 1985, va trebui să fie de 71 ani (pentru ambele sexe). Numărul populației va trebui să ajungă la 23,4—23,7 milioane în anul 1985 și la circa 25 milioane în anul 1990, ceea ce presupune o natalitate superioară celei înregistrate în ultimii ani și o mortalitate staționară și chiar în ușoară scădere. Cît privește urbanizarea, echilibrul dintre populația urbană și rurală, raportul dintre diferitele tipuri de orașe după mărime — aceste obiective figurează, direct sau indirect, în Planul de sistematizare a teritoriului național.

Din punct de vedere istoric, politica demografică — ca și politica social-economică, în general — într-o primă perioadă a pus accentul pe aspectele cantitative, trebind apoi la obiective calitative, în cadrul general al acțiunii pentru o nouă calitate, inaugurată de cincinalul 1976—1980. Dacă are importanță un anumit număr al populației, un anumit efectiv al noilor generații, de pildă, incomparabil mai importantă este calitatea acestora care înseamnă sănătate, o dezvoltare fizică și psihică armonioasă, îmbunătățirea caracteristicilor educaționale, asigurarea calității vieții de familie, a mediului ecologic, a mediului social.

1) Ar fi necesar să folosim indici mai perfecționați, dar pentru demonstrația noastră este suficient să recurgem la rata brută de natalitate

Stimularea natalității

DINTRE toate obiectivele demografice, cel mai important — de altfel și mai dificil de influențat — este natalitatea. Stimularea natalității nu se rezumă la mijloace cum sînt alocațiile de stat pentru copii — circa 4,5 milioane de copii beneficiază de alocații —, ajutoarele pentru familiile cu mulți copii și alte ajutoare. Este deosebit de important să se modifice comportamentul demografic al populației, în sensul afirmării opțiunii pentru familia de dimensiuni mai mari decît în prezent. Nu vom intra în analiza motivației politicii demografice, dar vom aminti că ea este de natură națională, socială, economică, educațională și psihologică. În ultimă analiză, se pune problema de a modifica o tendință de lungă durată, de a opri scăderea natalității și de a o ridica la un nivel de aproximativ 22—23 născuți-vii

1.1—1.4 milioane persoane, adică 245—310 000 anual. Pentru atingerea cifrei de 25 milioane, excedentul natural va trebui să fie mai mare. Transpus în termenii de natalitate și de mortalitate, ar fi necesar un indice de natalitate de circa 22 născuți-vii la 1 000 locuitori și o rată de mortalitate de 9,5—10 decese la 1 000 de locuitori, cu un excedent de 11—12 la 1 000 de locuitori. Or, valorile respective pentru deceniul 1971—1980 au fost: circa 19 născuți-vii la 1 000 locuitori, 9,6 decese și un excedent de 9,5.

Îată deci cît de important este ca să se ia un complex de măsuri pentru redresarea natalității. Cît privește atingerea unei durate medii a vieții de 71 de ani, în 1985, ea este posibilă prin adoptarea în continuare a unor măsuri

Tabelul nr. 4

Născuți-vii, decesele și excedentul natural în anii 1971—1980 (rate la 1 000 locuitori)

Anii	Născuți-vii		Decese		Excedent natural	
	Absolut	Rate	Absolut	Rate	Absolut	Rate
1971	400 146	19,5	194 306	9,5	205 840	10,0
1972	389 153	18,8	189 793	9,2	199 360	9,6
1973	378 696	18,2	203 559	9,8	175 137	8,4
1974	427 732	20,3	191 286	9,1	236 446	11,2
1975	418 185	19,7	197 538	9,3	220 647	10,4
1971—1975	2 013 912	19,3	976 482	9,4	1 037 430	9,9
1976	417 353	19,5	204 873	9,6	212 480	9,9
1977	423 958	19,6	208 685	9,6	215 273	10,0
1978	416 598	19,1	211 846	9,7	204 752	9,4
1979	410 603	18,6	217 509	9,9	193 094	8,7
1980*)	400 557	18,0	232 097	10,5	168 460	7,5
1976—1980	2 069 069	18,9	1 075 010	9,8	994 059	9,1

*) Date provizorii

la 1 000 locuitori¹⁾. Prin specificul său, natalitatea — ca și alte fenomene demografice — nu poate fi modificată decît prin măsuri complexe, prevăzute pe o perioadă mare de timp; măsurile de conjunctură — experiența noastră a arătat clar acest lucru — nu pot să aibă decît efecte de scurtă durată, cum a fost cazul măsurilor legislative de la sfîrșitul anului 1966 privind intreruperile de sarcină.

Să încercăm o evaluare prospectivă a celor două componente ale mișcării naturale — a natalității și mortalității. Pentru aceasta — potrivit unui principiu al prospectivei — trebuie luată o perioadă egală cu perioada pentru care se face analiza retrospectivă, ceea ce, în cazul nostru, înseamnă perioadele 1971—1980 și 1981—1990 (vezi și tabelul nr. 4).

Scăderea natalității și ușoara creștere a mortalității au avut drept rezultat micșorarea excedentului natural: în 1980 acesta a fost de 168 460 sau de 7,5 la 1 000 locuitori, unul din cele mai scăzute.

Or, în anul 1985 numărul populației ar trebui să fie de 23,4—23,7 milioane, iar în 1990 de circa 25 milioane. Pentru a atinge aceste cifre, în perioada 1981—1985 (considerat la 1.VII.1985) creșterea totală a populației va trebui să fie de

pentru reducerea mortalității și, mai ales, a mortalității infantile. Mortalitatea infantilă a ajuns, în 1980, la 29 decese sub 1 an la 1 000 născuți-vii — cel mai scăzut nivel din istoria demografică națională; nivelul ei este însă mai ridicat față de unele țări din Europa.

În actualul deceniu sînt prevăzute o serie de măsuri în domeniul îmbunătățirii caracteristicilor calitative ale populației, în special a sănătății și a nivelului de instruire, a condițiilor de locuit, a condițiilor de muncă și, în general, al nivelului de trai material și cultural al populației. Politica demografică a Partidului Comunist Român, inspirată din principiile umanismului socialist și călăuzită de grija pentru viitorul poporului român, se aplică cu consecvență, an de an, folosindu-se mijloace importante. Traducerea cu succes în viață, realizarea opțiunilor fundamentale care corespund intereselor majore ale societății solicită însă un efort de mare anvergură din partea întregii populații, în spiritul unui autentic patriotism și al răspunderii pentru viitor.

prof. dr. Vladimir TREBICI

Om — tehnică — mediu

Modernizarea depozitării produselor agricole, componentă a revoluției în agricultură

PRIN SPECIFICUL său, în domeniul producției agroalimentare se manifestă o contradicție între caracterul accentuat sezonier al producției agricole și cel permanent al cererii populației. Deși prin extinderea perioadei de obținere a unor produse, în special legume, această contradicție s-a atenuat, ea este departe de a fi fost rezolvată fiind, mai mult, accentuată și de necesitatea desfășurării ritmice a producției în industria alimentară, care folosește ca materie primă produse vegetale în stare proaspătă. În privința producției animaliere, aceasta are un grad sporit de ritmicitate, ceea ce permite și satisfacerea eșalonată a cererii populației.

În aceste condiții, rezolvarea contradicției amintite poate fi realizată doar pe calea depozitării produselor agricole, activitate ale cărei principale funcții ar fi următoarele:

- Conservarea cantităților de produse excedentare în vederea livrării lor ritmice potrivit trăsăturilor cererii. În acest mod producția agricolă poate asigura mai bine satisfacerea cererii de consum, evitându-se pierderile cantitative și deprecierea calitative.

- O a doua funcție, care are un caracter pur economic spre deosebire de prima, care este și socială, se referă la posibilitățile pe care depozitarea le oferă pentru valorificarea produselor în perioadele de extrasezon când prețurile sînt mai mari. Este vorba de acele produse la care prețurile au drept criteriu de diferențiere și perioada în care se valorifică, așa cum sînt legumele și fructele.

Dacă prin activitatea de depozitare se asigură un nivel al cheltuielilor pe unitatea de produs mai mic decît sporul firesc de preț, atunci unitatea care depozitează produsele obține beneficii. Deosebit de importantă este această a doua funcție a depozitării atunci cînd produsele agricole respective sînt destinate exportului, deoarece permite ofertarea acestora pe piața externă în perioadele conjuncturale cele mai favorabile. De altfel, nu întîmplător, țările cu agricultură dezvoltată au depus mari eforturi pentru rezolvarea problemelor legate de asigurarea spațiilor de depozitare și de perfecționarea tehnologiilor de păstrare a produselor agricole. Aceasta cu atît mai mult cu cît menținerea calității produselor agricole în timpul depozitării este o problemă dificilă, mai cu seamă în cazul legumelor și fructelor, caracterizate printr-un grad ridicat de perisabilitate. Apare, astfel, necesitatea perfecționării permanente a tehnologiilor și metodelor de păstrare a produselor, urmărindu-se crearea unor condiții optime specificului fiecărui produs, astfel încît calitatea acestora să fie menținută cît mai îndelungat.

- Depozitele, pe lîngă procesul propriu-zis de păstrare a produselor, servesc și pentru condiționarea acestora înainte de a fi livrate rețelei comerciale sau altor beneficiari, mai ales cînd este vorba despre legume și fructe, care dobîndesc prin această condiționare un aspect comercial corespunzător exigențelor consumatorilor. Totodată, tranzitul prin spațiile de depozitare permite alcătuirea unui sortiment comercial complet, corespunzător cererii.

- În fine, prin sistemul de depozitare se acționează în sensul constituirii unor stocuri tampon cu ajutorul cărora se asigură aprovizionarea ritmică a populației și a celorlalte categorii de consumatori din marile centre de consum de produse agricole (orase, centre industriale etc.). De altfel, se observă, mai ales la legume și fructe, o creștere permanentă a cererii în centrele urbane, ca urmare, pe de o parte, a creșterii populației, iar pe de altă parte ca urmare a faptului că însăși populația are tendința de a renunța la aprovizionarea tradițională de toamnă-iarnă datorită, în special, lipsei spațiilor corespunzătoare de depozitare. Situația amintită determină sporirea sarcinilor unităților de valorificare în vederea asigurării permanente a unor cantități tot mai mari de legume și fructe necesare consumului populației în afara perioadelor de producție prin extinderea activității de depozitare.

Optimizarea activității de depozitare

ROLUL deosebit care, așa cum am văzut, revine activității de depozitare a produselor agricole pentru valorificarea supe-

rioară a acestora și satisfacerea nevoilor de consum ale populației și ale economiei presupune, deci, crearea unei rețele de depozite care să permită păstrarea întregului volum de produse în condiții corespunzătoare.

Problema nu se pare de o deosebită actualitate, cu atît mai mult cu cît ne aflăm în fața unei noi revoluții în agricultură, care va determina, în mod firesc, o puternică creștere a producției agricole. Pe de altă parte, rețeaua existentă este departe de a fi satisfăcătoare chiar la actualul nivel al producției, ori trebuie să nu uităm că orice pierdere din producția realizată este o pierdere reală pentru economia națională. De aceea, este necesar ca pe întreaga filieră, din momentul optim al recoltării și pînă la acela al consumului final să se depună toate eforturile pentru evitarea sau diminuarea la minimum a pierderilor din producție. Tocmai de aceea, capătă o tot mai largă circulație noțiunea de sector agroalimentar, care se referă la întregul drum al produselor agricole de la producător pînă la consumatorul individual sau industrializat. Tratată separată a problemelor — producție agricolă — considerată încheiată odată cu recoltarea — transport, depozitare, condiționare, comercializare sau industrializare — credem că nu mai poate fi considerată satisfăcătoare, deoarece poate genera în fiecare din aceste verigi pierderi recuperabile. Din contra, considerăm că trebuie să existe o viziune complexă asupra întregului lanț, care să permită corelarea cît mai bună a capacității și posibilităților fiecărei verigi. Credem cu atît mai necesară o asemenea viziune deoarece dacă s-au făcut eforturi deosebite pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, dacă s-au înregistrat progrese considerabile în mecanizarea producției agricole, în schimb rezultatele sînt mult mai modeste în celelalte verigi care s-au bucurat de mai puțină atenție, dar care sînt la fel de importante pentru ca producția agricolă să fie valorificată integral și în condiții superioare, fiind, practic, faze ale reproducției în această ramură de bază a economiei naționale.

Desigur că amplasarea depozitelor pentru păstrarea cerealelor și a plantelor tehnice este diferită de aceea a depozitelor pentru păstrarea legumelor și fructelor. În primul caz amplasarea trebuie să se facă în strînsă legătură cu zona din care se constituie fondul de marfă depozitat astfel încît să se obțină o reducere a distanțelor de transport. Totodată, aceste depozite trebuie să fie amplasate în apropierea căilor principale de transport pentru a se asigura vehicularea cu cheltuieli reduse a produselor de la depozite către beneficiarul industrial, pentru care ele constituie materii prime.

Amplasarea depozitelor pentru păstrarea legumelor și fructelor ridică probleme mai dificile, deoarece este vorba de produse, în general, perisabile, pretențioase față de manipulare și condițiile de transport și, în același timp, cu o ritmicitate ridicată în cererea populației. Legumele și fructele necesită, de asemenea, condiții de păstrare diferite, în funcție de particularitățile fiecărui produs, ceea ce are influență asupra modului de folosire a spațiilor de depozitare. În aceste condiții amplasarea depozitelor poate fi zona de producție sau centrul de consum unde produsele sînt solicitate.

Amplasarea depozitelor în zona de producție prezintă avantajul că produsele parcurg o distanță redusă pînă la locul de depozitare, ceea ce influențează asupra capacității de păstrare a produselor respective. În același timp, se reduce „vîrfurile” de transport către centrele de consum în perioada de recoltare a legumelor și fructelor. Amplasarea depozitelor în centrele de consum prezintă avantajul că produsele sînt aduse în apropierea piețelor de desfacere, permițînd satisfacerea ritmică a cererii consumatorilor, evitîndu-se transportul acestora către centrele de consum în perioada de iarnă cînd pot apărea anumite inconveniente. În această situație însă, se reduce capacitatea de păstrare a produselor întrucît ele sînt transportate pe o distanță mai mare, înainte de a fi depozitate, de la locul de producție la cel de depozitare. Cea mai rațională soluție pare să fie amplasarea unor depozite specializate în zone de producție și amplasarea depozitelor universale în centrele de consum. Adoptarea acestei soluții permite ca produsele ce

urmează a se da în consum în perioada de iarnă-primăvară, de exemplu cartofi, mere, rădăcinoase, necesitând deci o perioadă mai mare de păstrare, să se depoziteze la locul de producție, parcurgând de la acesta pînă la locul de depozitare o distanță mică, evitîndu-se deprecierea datorate transportului pe distanțe mai lungi, care, așa cum s-a arătat, diminuează capacitatea de păstrare a produselor. Totodată, produsele care, de regulă, se consumă în perioada de vară-toamnă și care necesită operațiuni de recondiționare, resortare etc., sînt păstrate în depozitele universale din centrele de consum. De fapt este vorba, în cea mai mare parte, de o activitate de tranzitare a legumelor și fructelor pe care o efectuează aceste depozite.

Probleme similare de optimizare se ridică și în legătură cu alegerea tipului de depozit, în funcție de particularitățile produselor ce urmează a fi păstrate, de cheltuielile de exploatare, gama fiind foarte diversificată, de la simple spații acoperite pînă la silozurile și depozitele cu temperatură controlată. În cazul depozitelor pentru legume și fructe, în funcție de tipul de depozit, investițiile pe metrul cub variază de la 1 600 lei în cazul celor cu ventilație naturală pînă la 2 600 lei în cazul celor cu instalații de condiționare a atmosferei. În schimb, pierderile prin perisabilitate sînt de două ori mai mari în cazul depozitelor cu ventilație naturală.

Există tendința de a se recurge la depozite simple, care evident necesită cheltuieli de investiție reduse, dar care, de regulă, nu asigură condiții optime de păstrare, conducînd, așa cum arătam, la perisabilități considerabile, astfel încît economiile inițiale sînt de fapt anulate de pierderile importante și frecvente din perioada exploatarei. În această situație considerăm că principalul criteriu îl poate constitui compararea cheltuielilor de depozitare pe unitatea de produs în diferite variante, cu costurile în care să se includă și pierderile de produse în timpul depozitării. Trebuie însă să se țină seama și de faptul că pierderile sînt absolute, irecuperabile, și că practic ar trebui făcut totul pentru a le evita. Pentru alegerea variantei optime se poate apela la indicatorul „termenul de compensare a investiției suplimentare” pe baza economiei de cheltuieli pe o unitate de produs depozitată :

$$T_{cc} = \frac{I_1 - I_2}{C_2 - C_1 Q_2}$$

în care :

- I_1, I_2 — investiții în varianta 1 și respectiv 2 ;
- C_1, C_2 — cheltuielile pe unitatea de produs depozitată în varianta 1, respectiv în varianta 2 ;
- Q_2 — cantitatea de produse depozitate.

O investiție mai mare asigură crearea unor spații moderne, bine utilitate din punct de vedere tehnic, precum și posibilitățile de dirijare a condițiilor de păstrare, ceea ce se repercutează pozitiv asupra nivelului pierderilor și deci al cheltuielilor cu care se desfășoară activitatea de depozitare, implicit asupra eficienței economice a acesteia.

În acest caz, eficiența economică poate fi exprimată printr-o serie de indicatori, dintre care cei mai importanți sînt : volumul activității ; volumul pierderilor și depreciierilor pe timpul depozitării ; volumul livrărilor de produse către consumatori, indiferent care este natura acestora ; investiția totală și specifică ; cheltuieli de depozitare, totale și pe unitate de produs depozitată (inclusiv consum energetic) ; necesarul de personal și productivitatea muncii ; rezultatele financiare, exprimate prin beneficii.

Creșterea eficienței economice a activității de depozitare

PRIVITA în ansamblul său activitatea de depozitare trebuie să se desfășoare în condiții de eficiență, respectiv cheltuielile de depozitare să se regăsească în prețurile produselor comercializate în afara perioadelor de recoltare, mai ales atunci cînd este vorba de exporturi, aceste prețuri asigurînd și un beneficiu unității care asigură depozitarea. Aceasta presupune două aspecte care trebuie neapărat avute în vedere : pe de o parte minimizarea cheltuielilor de depozitare, fără a se afecta însă calitatea produselor sau a mării pierderile, ceea ce ar avea un efect invers ; pe de altă parte întrucît cheltuielile cresc odată cu durata depozitării este necesar să se stabilească o astfel de curbă a prețului produselor care să stimuleze activitatea de depozitare a produselor agricole în condițiile menționate mai sus. Desigur însă că întrucît posibilitățile de acțiune asupra prețurilor sînt limitate în mod firesc de o serie de factori de o mare importanță socială, prima cale

rămîne hotărîtoare pentru creșterea eficienței economice a depozitării.

În aceste condiții o atenție deosebită trebuie să fie acordată calității produselor care se depozitează, mai ales atunci cînd este vorba de legume și fructe cu un grad ridicat de perisabilitate. Am început pe acest aspect, deoarece considerăm că tocmai aici există o serie de situații care generează pierderi de produse, deci cheltuieli suplimentare. În cazul produselor perisabile, pentru evitarea pierderilor considerăm că ar trebui creat un adevărat lanț frigorific de la producător pînă la consumator, a cărui organizare ar putea fi următoarea : ● o primă sortare a produselor de către producător la locul recoltării, ● organizarea transportului cu mijloace avînd temperatură controlată (în transcontainere frigorifice, tractate de auto-tractoare, primele servind în timpul staționării și ca spații de depozitare, iar mijlocul de tracțiune vehiculînd într-un du-te-vino permanent, transcontainerele între locul producției și al depozitării), ● preluarea rapidă și condiționarea produselor (sortare, calibrare, ambalare) în vederea depozitării lor pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp în funcție de volumul producției și al cererii ● alcătuirea sortimentului comercial solicitat de magazinele de desfacere ● transportul produselor cu mijloace de capacitate mică în rețeaua comercială pentru aprovizionarea ritmică și numai în cantități vandabile în aceeași zi a produselor (menționăm că practica aprovizionării magazinelor cu cantități exagerate din unul sau două sortimente, lipsind altele, duce la deprecierea unor cantități importante de produse în chiar ultima verigă a acestui lanț. Pe de o parte magazinele nu dispun de spații corespunzătoare pentru o depozitare mai îndelungată, iar schimbarea prețurilor de la o calitate la alta se face greoi, ceea ce conduce uneori chiar la deprecierea totală a produselor). Se poate obiecta că o asemenea schemă ar implica suplimentarea consumurilor energetice, dar trebuie să ținem seama că și pentru produsele agricole supuse pericolului degradării s-au consumat importante cantități de energie. Calculele comparative în această privință s-ar putea dovedi extrem de interesante și de relevante. Desigur, pentru limitarea la minimum a pierderilor este necesar să fie avute în vedere și alte aspecte : aplicarea tratamentelor necesare înainte de efectuarea recoltării pentru evitarea bolilor și a atacului dăunătorilor, dezinfecția spațiilor de depozitare și a ambalajelor, evitarea oricăror vătămări mecanice ale produselor în timpul recoltării, transportului, condiționării etc. De asemenea, ar putea fi avut în vedere și un sistem de preluare din rețeaua de depozitare și cea comercială a acelor produse care, deși și-au pierdut în bună parte calitățile necesare pentru a fi vindute populației, păstrează încă o anumită valoare nutritivă, astfel că ar putea fi utilizate ca hrană pentru animale.

La fel de importantă pentru creșterea eficienței economice a activității de depozitare este creșterea coeficientului de utilizare a spațiului de depozitare cît mai aproape de limita maximă posibilă pentru fiecare produs (bineînțeles nu în detrimentul condițiilor de depozitare), deoarece o serie de cheltuieli avînd un caracter relativ constant creșterea cantității depozitate în același spațiu conduc la reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs.

Sporirea productivității muncii, respectiv cantitatea depozitată sau tranzitată într-o unitate de timp, cu un anumit personal, este un important factor de creștere a eficienței economice a acestei activități. În acest sens de o deosebită importanță apare organizarea muncii în depozite, conceperea unor fluxuri raționale de preluare, pregătire și livrare a produselor, dimensionarea optimă a punctelor de lucru, evitarea locurilor înguste, amplasarea optimă a utilajelor. În aceeași direcție acționează mecanizarea lucrărilor în depozite (descărcare-preluare, transport intern, sortare, calibrare etc) ceea ce accelerează considerabil procesele tehnologice, mărind capacitatea de tranzitare a depozitelor, și evitînd deprecierea calitativă a produselor. În acest scop ar fi, credem, necesar ca industria noastră să manifeste preocupări sporite pentru diversificarea gamei utilajelor necesare în activitatea de depozitare, cu atît mai mult cu cît pe plan mondial s-au înregistrat progrese considerabile în acest domeniu devenit de o stringență actualitate.

Desigur, cele de mai sus nu și-au propus să epuizeze subiectul, ci numai să aducă în discuție aspecte ale unei probleme care, în perspectiva înfăptuirii noii revoluții în agricultură, trebuie să se afle de pe acum în atenția specialiștilor pentru ca rezultatele să fie cu adevărat cele așteptate.

Nicolae SAVU

REPREZENTANȚII „Noii Drepte” propovăduiesc întoarcerea la un model organicist trifuncțional de societate, care ar fi fost propriu popoarelor indoeuropene și care ar răspunde „în mod real identității lor biologice și istorice”³⁾. „Noua Dreaptă” pleacă de la premisa că popoarele Europene de astăzi sînt moștenitoare ale unuia și aceluiași popor indoeuropean și că atunci, cu peste două mii de ani în urmă, s-ar fi plămădit aluatul unității sale culturale. „marile mituri fondatoare, sistemele de valori, formele de organizare socio-familiale” pe care civilizațiile europene ce au urmat le-au particularizat în cursul istoriei prin geniul lor propriu. Ceea ce ar ține de specificul mentalității și ideologiei indoeuropene ar fi între altele „simțul ascuțit al diversității umane”, al ierarhiei funcțiilor și stratificării sociale. Civilizația indoeuropeană se baza, consideră Alain de Benoist, pe „proeminența suveranului și preotului asupra războinicului și a războinicului asupra producătorului”⁴⁾, așa cum există primatul sufletului și spiritualului asupra inimii și al inimii asupra stomacului, al spiritualului asupra corporalului și al corporalului asupra economicului⁵⁾. O redresare a Europei ar trece deci, în această optică obsedată de nostalgia indoeuropenismului prin „reaproprierea unei memorii colective”, singura capabilă să reactualizeze această moștenire și s-o proiecteze într-o formă nouă în societatea europeană actuală și viitoare, să regenereze un „mit fondator”. Dar o asemenea soluție este nu numai reacționară, conservatoare, preconizînd întoarcerea societății contemporane spre valorile unei epoci incipiente în dezvoltarea Europei, ci face abstracție și de extraordinara dezvoltare a forțelor de producție, științei și tehnicii, de acumularea istorică pe plan material și spiritual în decursul ultimilor două mii de ani. De altfel reprezentanții ideologiei „Noii Drepte” consideră această epocă dominată de ideologia egalitară, — mai întii cea creștină, apoi cea iluministă și în continuare cea socialistă, pe care aceștia le pun pe același plan —, ca pe o rătă-

Prima parte a articolului a apărut în numărul 2/1981 al revistei.

Concepția economică a „noii drepte” și criza societății capitaliste

cire sau o obaterie de la istoria autentică.

În mod firesc s-ar putea formula întrebarea: oare gândirea economică este total absentă dintr-o asemenea ideologie a „Noii Drepte” care are ambiția de a fi atotcuprinzătoare, cu toate că ea se prezintă, așa cum am arătat cu alt prilej⁶⁾, ca fiind pătrunsă de un spirit anticomicist? Desigur că nu poate fi vorba despre așa ceva. Sesizînd economismul obsorbant al mentalității burgeze în practică și în teorie, spiritul „materialist” al burgeziei, reprezentanții „Noii Drepte” caută să le depășească fără să schimbe nimic din structurile economice sociale ale societății capitaliste, ci menținînd și accentuînd inegalitățile în așa fel încît ideea de inegalitate să devină o adevărată mentalitate a omului contemporan. Ei sesizează faptul că civilizația burgeză, dominată de fascinația profitului, obiectualizează însuși omul, îl unidimensionalizează, face din el mijloc, nu scop al acțiunii sociale. Astfel, deși „Noua Dreaptă” se postează într-o poziție critică față de alienările la care-i supus omul într-o societate de piață, nu contestă structurile ei economice și sociale, urmărind chiar să le întărească, să le revitalizeze. Și, substituind termenul de „materialist” luat în sens de ideal de viață, care pune accentul pe aco-

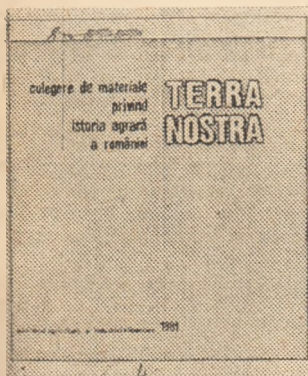
pararea de bunuri, pe o viață lipsită de orizont spiritual, înțelesului filozofic dat acestuia, adică de concepție materialistă asupra lumii și istoriei, reprezentanții „Noii Drepte” asimilează marxismul cu „burghezismul”, considerîndu-le ca variante ale aceleiași viziuni economiciste, care face din *Homo oeconomicus* singurul ideal.

În concepția economică, pentru că într-o serie de texte „Noua Dreaptă” încearcă să elaboreze și o astfel de concepție, se pune accentul pe ideea de ordine, pe fărîșirea unei „economii organice”, bazată pe planificare, fără ca statul să se amestece în toate amănuntele dezvoltării economice. Statul trebuie să asigure dinamismul istoric și echilibrul politic și de aceea, consideră aceștia, el trebuie să facă din economie o „strategie secundară”, „un subsistem al sistemului organic general al societății”⁷⁾, dînd prioritate funcției suverane a acestuia (pe plan politic, juridic etc.). Deși concepția „economiei organice” a „Noii Drepte” se prezintă de aceștia ca fiind „revoluționară”, ea nu schimbă cu nimic natura actuală a economiei occidentale, nu vizează cu nimic caracterul ei capitalist. „Noul” sistem economic („organic”), se spune într-un asemenea text economic nesemnăat, dar scris în numele grupului GRECE, trebuie să funcționeze după aceleași reguli ale mercantilismului, ale obținerii profitului și ale raționalității financiare și productive, care, fără îndoială, este subordonată tot profitului. Numai că, spre deosebire de „burghezismul” de consum, „economia organică” vizează mai întii diminuarea progresivă a producțiilor masive de bunuri individuale, pentru că ridicarea indefinită a nivelului de viață blochează, după opiniile ideologilor „Noii Drepte”, inițiativele Statului providențial.

În al doilea rînd, „economia organică” ar presupune ridicarea unor noi elite, a unei adevărate aristocrații economice.

Reprezentanții „Noii Drepte” critică politica economică, neoliberală sau marxistă, pentru că se bazează pe o analiză macroeconomică, și ar fi deopotrivă abstracte,

FIȘE

● ÎN mai mare măsură decît alte sfere ale activității economice, cunoașterea și investigarea în adincime a unor aspecte le-

gate de istoria agriculturii naționale dobindește, alături de semnificațiile sale culturale și patriotice majore, și o dimensiune practică. Deoarece agricultura — idee pe care o argumentează, pe baza unui bogat material documentar, cel de al IV-lea volum al publicației TERRA NOASTRĂ tipărit recent sub redacția lui Eugen Mewes —, activitate cu rădăcini milenare în existența umană este legată întim de populația care o practică. Aceste legături sînt sintetizate în tradiții și obiceiuri de muncă, într-o cunoaștere de detaliu a condițiilor pedoclimatice din fiecare microzonă, cunoștințe a căror valoare nu este diminuată de penetrarea masivă a progresului tehnic contemporan. Dimpotrivă, așa cum se desprinde și din studiile înmănunchate în volum, îmbinarea armonioasă a tradiției și inovă-

ției în mediul rural reprezintă o condiție a eficienței, o premisă fundamentală pentru exploatarea rațională a potențialului productiv al agriculturii românești.

Opțiuni energetice

● ÎN cel de al 10-lea volum, publicația maghiară „ABSTRACTS OF HUNGARIAN ECONOMIC LITERATURE” inserează, alături de alte materiale, un articol consacrat problemelor energetice — titlul articolului: „Az energiagazdálkodás dilemmái (Dilema managementului în domeniul energiei). Analiza eficienței cu care este folosită energia pe ansamblul economiei, se arată în articol, conduce la concluzia că progresele înregistrate pînă în prezent în această direcție se datorează cu deosebire conștientizării, de către fac-

torii economici, a impactului costurilor energetice asupra dezvoltării și aplicării unor măsuri menite să asigure o mai bună gospodărire a acestei resurse. Pentru o perspectivă mai largă însă, se vedește necesitatea elaborării unei noi concepții asupra managementului în domeniul energiei. Cele mai complexe probleme, se subliniază în articol, apar în efortul de a armoniza două modalități fundamentale de asigurare cu energie: lărgirea bazei energetice proprii și economisirea energiei în procesele productive. Necesitînd investiții importante cu amortizare lentă, lărgirea bazei energetice proprii poate împiedica, într-o măsură, posibilitățile de îmbunătățire a randamentelor energetice în industrie, această din urmă cale solicitînd la rîndul său, importanta fonduri destinate modernizării utilajelor.

reductioniste și egalitariste. Pe aceleași considerente aceștia resping total rezultatele cercetărilor „globalizante” ale Clu- bului de la Roma pentru că folosesc optica analizei de sistem și aceasta ar presupune un egalitarism, care asociază „fiin- țele mai mult sau mai puțin independente și cel mai adesea concurente în ansamblele cele mai vaste posibile, precum umanitate, biosfera sau ecosistemul și nu mai judecă o evoluție decît în funcție de aceste ansamble”¹²). Dar respingînd analiza macroeconomică la nivel național și mondial „Noua Dreaptă” consideră ea însăși prioritare compartimentele „supraeconomică”, adică cele care iau în considerație interesele ansamblului sistemului, ale statului capitalist în raport cu cele particulare, ale firmelor, producătorilor și consumatorilor. Promovînd modificarea raportului dintre Stat și întreprinderi după principiul „organismului politic”, care să presupună incitări disciplinare și politice din partea statului capitalist, aplicînd legile pieței într-un cadru politic și juridic inviolabil, bazat pe puterea de lege a planului, „Noua Dreaptă” justifică ideologic actuala tendință din țările capitaliste avansate spre un „etatism autoritar”. Pe planul economiei mondiale „Noua Dreaptă” opune tendințelor „mondialiste” sau „internaționaliste” din economie concepția „naționalismului economic”, pe care-l asimilează unei forme „antiimperialiste”, opunîndu-se asimilării culturale.

Un asemenea model de „economie orga- nică”, bazat pe „naționalismul economic”, pe o semiautarhie, reprezentanții „Noii Drepte” îl localizează la întreg spațiul european. Ei consideră că actuala criză eco- nomică a Occidentului provine dintr-o excesivă internaționalizare a mecanismelor economice. Crearea unui spațiu economie semiautarhic la nivelul Comunității Economice Europene, ca obiectiv al „Noii Drepte”, face din aceasta exponentul ideologic al aceluia curent politic din statele vest-europene, care exprimă conștiința contradicțiilor puternice dintre organizația Pieței Comune și Statele Unite, a încercărilor de redresare economică prin

eforturi comune și coordonate între par- tenerii acestei grupări economice.

Dacă în ansamblu ideologia „Noii Drepte” este lipsită de orice originalitate, gîndirea economică este cel mai sărac con- turată în corpul său. Ea implică, totodată, ideea utopică a contrapunerii spațiului geografic și economic european economiei și pieței mondiale, precum și maniera de a judeca totul în termenii raporturilor de forță, concepția lor opunîndu-se, ca mod de gîndire economică, instaurării unei noi ordini economice mondiale, bazată pe egalitatea suverană a tuturor statelor, pe eliminarea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, pe excluderea forței și dis- criminărilor de orice fel din relațiile eco- nomice internaționale, a oricăror practici colonialiste și neocolonialiste. Tratînd totu- lui în termenii raporturilor de forță, „Noua Dreaptă” nu respinge aceste practici decît pentru spațiul vest-european în raport cu Statele Unite, nu și în raportările sale la lumea a treia, la celelalte zone ale globului.

Acest lucru este de la sine înțeles de îndată ce principalul pericol proclamat de aceștia este ideea egalității, iar țelul lor este tocmai apărarea raporturilor de inegalitate dintre indivizi și popoare. În acest context nu ne poate de loc mira că Louis Pauwels o spunea fără ocolișuri, arătînd că „singura șansă pentru lumea a treia, marxistă sau nu, este compromisul cu superputerile occidentale”, că progresul acesteia „trece prin neocolonialism, pe baza bunelor afaceri reciproce”¹³). Oricît de abscuse ar fi țintele unei ideologii de dreapta, uneori gîndurile și țelurile urmărite apar la suprafață, fiind exprimate în mod clar, cu toate cenzurările pe care ea și le impune pentru a nu părea în ochii opiniei publice prea evident reacționară și sfidătoare în raport cu aspirațiile popoarelor. Declarația menționată a men- torului ideologiei „Noii Drepte”, Louis Pauwels, este pe deplin semnificativă din punctul de vedere al țelurilor pe care le vizează o asemenea ideologie a inegalității.

Ideologia „Noii Drepte” se dezvoltă o fi în fond o utopie răsturnată, care, sub

masca realismului, a luării în seamă a realităților pe care nimeni nu le mai poa- te nega, încearcă să înăbușe și să ani- hileze aspirațiile maselor spre egalitate și echitate, să le facă să accepte starea de fapt a situației lor de dominați și pri- vați de o serie de drepturi în numele „dreptului fundamental” al omului, drep- tul la diferență, care nu este altceva decît dreptul inegalității, al robiei și exploatării. În fond ei iau starea de fapt, status-quo-ul de clasă al lumii capitaliste de astăzi, ca ideal de societate spre care omenirea ar trebui să aspire.

Ideologia „Noii Drepte” este astfel de trei ori apologetică în raport cu ordinea capitalistă actuală: **întîi**, pentru că reduce criza acestei societăți la aspectele de or- din spiritual, al conștiinței umane; **în al doilea rînd**, pentru că apără deschis „va- lorile” inegalității sociale și naționale in- scrisse structural în realitatea acestei socie- tăți; **în al treilea rînd**, pentru că vrea să înscrie „organic” aceste „valori” în func- ționarea economiei occidentale, făcînd din structurile economice pirghia fundamen- tală de promovare a elitelor conducătoare și dominatoare.

prof. dr. Ion FLOREA

¹²) Club de l'horloge, *Les Racines du Futur, Demain la France*, Masson, Paris, 1977, p. 92.

¹³) Alain de Benoist, *L'Europe retrouvée*, în vol. *Maiestra: Renaissance de l'Occident*, Plon, 1979, p. 297.

¹⁴) Idem, p. 306.

¹⁵) De văzut în această privință *Sensul procapitalist al „antieconomismului” „noii drepte*”, în *Revista economică* nr. 15 și 16 / 1980.

¹⁶) *La Nouvelle Droite (Le dossier du „Proces”)*, Nouvelles Editions Oswald, Paris, 1979, p. 59.

¹⁷) Charles Bressoles, *Croissance Zero: Les apaties du renouement*, în vol. *Pour une renaissance culturelle*, Editions Copernic, Paris, 1979, p. 68.

¹⁸) Louis Pauwels, *Lettre ouverte aux gens heureux et qui ont bien raison de l'être*, Editions Albin Michel, Paris, 1971, p. 101.

Planificarea în Franța

● **CIT** adevăr conține afirma- ția unor economiști potrivit căre- ia sistemul de planificare prac- ticat în Franța s-a aflat, din punctul de vedere al eficienței sale, în regres? Pentru a formu- la un răspuns acestei întrebări doi autori — Bruce R. Scott și Janice Mc Cormick — întreprind în studiul „La planification fran- çaise: l'expérience des années 70 et les perspectives pour les années 80” publicat în numărul din 15 februarie 1981 al revistei „CHRONIQUES D'ACTUALITE DE LA S.E.D.E.I.S.”, o amănunțită ana- liză a metodologiei de plani- ficare aplicată în această țară comparativ cu evoluțiile econo- mice consemnate atât pe plan național cit și mondial.

Perioada de recesiune econo- mică din ultimii ani, criza mon- dială de materii prime și ener- gie, opinează autorii, s-au te-

percutat considerabil și asupra concepției de planificare din Franța. Astfel, progresele econo- mice din anii '50 și '60 au vali- dat o strategie de planificare fundamentată metodologic pe extrapolare, în care parametrul de bază al calculelor economice îl constituia sporirea productivi- tății; productivitate care, la rîndul său, urma a fi obținută cu deosebire prin creșterea capaci- tăților de producție. Saltul înregis- trat la prețurile materiilor prime, accentuarea competiției internaționale, observă B.S. și J.McC., i-au determinat pe plani- ficatorii francezi, în pragul deci- niului '80, să procedeze la o reconsiderare a opțiunilor stra- tegice de dezvoltare: proiecta- rea ritmurilor de creștere în funcție de rentabilizarea expo- rturilor. În plan metodologic o atare opțiune a condus la aban- donarea metodelor extrapolative în favoarea unor concepte mai nuanțate, apte să surprindă ca-

racterul de pronunțată comple- xitate și adesea greu de antici- pat al fenomenelor economice contemporane.

● Deslășurîndu-și investiga- țiile într-un perimetru geografic precis delimitat — țările din Orientul Mijlociu — publicația „Medio Oriente Informa” ur- mărește, în compensație, să sur- prindă o gamă cit mai largă

FIȘE

de domenii, de la politic pînă la cel cultural, să supună atenției publice un evantai larg de pro- bleme. O mențiune aparte ne- cesită secțiunea consacrată eco- nomiei. Astfel, urmîrind structu- ra uneia din aparițiile relativ recente ale publicației „Medio Oriente Informa” (numărul 21 din februarie a.c.) se remarcă citeva studii consacrate atît unor probleme cu caracter mon- dial, cum este, de pildă, artico- lul „Reflexiones Sobre el rol de la OPEP en la economía mun- dial” (Considerații privind ro- lul OPEC în economia mondia- lă), cit și unor aspecte regio- nale: „Arquitectura del desierto en los ciudades arabes” (Arhi- tectura adaptată zonelor deș- ertice din orașele arabe).

DOCUMENTAR

Presiunea fiscală în lumea capitalistă

UN FENOMEN cu puternice incidențe economice și sociale care se manifestă în ultimii ani, îl constituie accentuarea presiunii fiscale pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate. Politica fiscală diferă de la o țară la alta, corespunzător condițiilor și cerințelor economice interne, ducând la deosebiri sensibile în ce privește amploarea poverii pe care o reprezintă impozitele. Dincolo însă de aceste diferențieri, rămâne ca un element comun tuturor țărilor capitaliste majorarea neconținută a volumului încasărilor pe care statul le percepe de la contribuabili.

O servitute tot mai greu de suportat

INTENSITATEA cu care impozitele apasă asupra societății într-un anumit moment este ilustrată de raportul procentual dintre prelevările fiscale și produsul intern brut (vezi tabelul nr.1).

Datele publicate de O.C.D.E., cu privire la fiscalitatea din țările membre scot în evidență existența, de mai mulți ani, a unei tendințe generalizate de creștere a proporției impozitelor în produsul intern brut, în condițiile menținerii unui decalaj important între țări în privința indicatorilor presiunii fiscale.

Datorită opțiunilor sale statornice în materie de contribuții, Japonia a fost în întreaga perioadă de referință țara industrializată cu cea mai redusă pre-

siune fiscală, după cum Suedia a continuat să aibă în tot acest timp cea mai mare povară a impozitelor. Creșterea mai pronunțată a impozitelor în țările scandinave și Belgia (în medie cu peste 15 puncte procentuale între 1965 și 1979), urmate apropiat de Olanda și Elveția (peste 11 puncte procentuale), a produs în intervalul respectiv unele modificări în clasificarea țărilor după indicatorul presiunii fiscale.

Semnificativ nu este, însă, faptul că s-au produs asemenea schimbări de locuri în cadrul clasificării, ci acela că, datorită creșterii generalizate, s-a ajuns la situația ca țările cu cea mai redusă povară a impozitelor — exceptând Japonia — să prezinte în 1979 un procent al prelevărilor fiscale din produsul intern brut la nivelul la care se situau, la mijlocul anilor '60, țările cu cea mai accentuată fiscalitate.

Din numeroase comentarii apărute în ultima vreme se desprinde preocuparea specialiștilor occidentali în legătură cu faptul că prelevările fiscale tind, în tot mai multe țări, să reprezinte o proporție în jur de 50% din produsul intern brut, devenind o servitute din în ce mai greu de suportat de contribuabili. Există aprecieri că amploarea fiscalității a depășit de mult limitele rezonabile în care poate fi suportată, atât din punct de vedere economic cât și social, aducându-se ca argumente efectele negative evidente produse asupra economiilor populației, nivelului de trai, construcțiilor civile, investițiilor ș.a. Cu atât mai mult stârnește reacții negative servitutea impozitelor cu cât din volumul veniturilor bugetare astfel constituite, sume imense sînt irosite pentru cursa înarmărilor.

Un aspect deosebit de semnificativ al problemei, mai ales prin implicațiile sale sociale, îl constituie cine anume trebuie să suporte, în principal, această neconținută accentuare a presiunii fiscale din lumea capitalistă. Creșterea cea mai pronunțată nu a fost înregistrată de impozitele asupra firmelor capitaliste, cu toate că sînt cunoscute profiturile substanțiale realizate de ele în ultimele decenii. De fapt, această categorie de impozite nu a contribuit, în perioada 1965-1978, la creșterea înregistrată de presiunea fiscală decât cu mai puțin de 1%. Greul poverii fiscale, în continuă creștere, îl reprezintă contribuțiile persoanelor fizice, sub diferitele lor forme: impozite directe (precumpănitoare fiind cele aplicate asupra veniturilor), impozite indirecte, cotizații pentru asigurări sociale, impozite și taxe diverse aplicabile pe plan național și impozite și taxe cu caracter local.

Disproporțiile la care s-a ajuns între diferitele categorii de contribuabili sînt importante, datele publicate indicînd că încasările fiscale de la firmele capitaliste au constituit în 1979 numai 2,7% din totalul produsului intern brut al țărilor membre ale O.C.D.E., în timp ce contribuțiile directe ale persoanelor fizice depășeau 20%. Este de adăugat că o mare parte din impozitele indirecte — aplicate asupra consumului — se repercutează de asemenea asupra persoanelor fizice, astfel încît din punct de

vedere fiscal raportul persoane juridice/persoane fizice era în 1978 de peste 1/10.

Politica fiscală din țările capitaliste și efectele ei asupra situației contribuabililor sînt ilustrate cu o și mai mare claritate de datele referitoare la schimbările ce s-au produs în cadrul structurilor fiscale din aceste țări (vezi tabelul nr. 2).

Repartiție inechitabilă

REMARCA ce se impune este că, deși în perioada supusă analizei impozitele asupra firmelor capitaliste s-au mărit ca cifră absolută datorită creșterii masei impozabile, iar procentul ce îl reprezintă din produsul intern brut al țărilor membre ale O.C.D.E., a sporit ușor, de la 2,4% la 2,7%, importanța lor ca parte componentă a prelevărilor fiscale s-a diminuat. În fapt, ponderea ce revine impozitelor asupra firmelor capitaliste în totalul încasărilor s-a redus pe ansamblul acestei grupări de la 9% în 1965 la 8% în 1978. Pe țări, atrage atenția faptul că s-a redus ponderea impozitelor asupra firmelor capitaliste tocmai în cele în care se înregistrează cele mai ridicate profituri și unde există o fiscalitate mai accentuată, ca Suedia, S.U.A., R.F. Germania. În schimb, încasările de la persoanele fizice au devenit de departe cea mai im-

Tabelul nr. 1

Prelevări fiscale în % din produsul intern brut

	1965	1979
Japonia	18,05	24,06
Canada	25,94	31,22
S.U.A.	26,51	31,32
Elveția	20,71	31,51
Italia	27,25	32,75
Anglia	30,83	33,79
R.F.G.	31,59	37,22
Franța	34,97	41,02
Belgia	30,76	44,47
Danemarca	30,05	44,96
Norvegia	33,31	46,70
Olanda	35,48	47,20
Suedia	35,60	52,91
Piața comună*)	30,86	40,51

*) Media pe cele 9 țări membre
Sursa : O.C.D.E.

portantă sursă a prelevărilor fiscale din țările capitaliste. Principala componentă a contribuțiilor persoanelor fizice o constituie, în general, impozitele directe, fiind de notat și unele excepții, ca Franța, unde au o pondere redusă și accentul se pune pe impozitele indirecte. Structura impozitelor directe nu este aceeași în toate țările, cuprinzînd mai multe categorii de prelevări fiscale, însă, privit pe ansamblu, partea covârșitoare o reprezintă impozitul pe venit.

Referitor la această principală sursă fiscală este de arătat că, după aprecierea chiar a specialiștilor occidentali, impozitul pe venit este în toate țările inechitabil repartizat între straturile sociale. Spre exemplu în Franța, unde impozitul pe venit are o importanță mai redusă, după cum se arăta într-un raport al Comisiei de studiu asupra impozitului pe avere întocmit în 1978, sistemul existent este o cauză de nedreptăți pe plan social.

Este știut că în toate țările capitaliste dezvoltate patronii de întreprin-

Tabelul nr. 2

Ponderea categoriilor de impozite (in %) în total încasări fiscale

1965

1978

Țara	Impozite di- recte persoane fizice	Contribuții a- sigurării so- ciale	Total persoa- ne fizice	Impozite asu- pra firmelor	Impozite in- directe	Altele	Impozite di- recte persoa- ne fizice	Contribuții a- sigurării so- ciale	Total persoa- ne fizice	Impozite asu- pra firmelor	Impozite in- directe	Altele
	1	2	3(1+2)	4	5	6	1	2	3(1+2)	4	5	6
Anglia	31	15	46	6	33	15	34	18	52	7	27	14
Belgia	21	31	52	6	37	5	35	30	65	6	26	3
Canada	23	6	29	15	41	15	33	12	45	11	32	12
Danemarca	41	5	46	5	41	8	51	1	52	3	38	7
Elveția	31	22	53	7	30	10	36	30	66	6	20	8
Franța	11	34	45	5	38	12	13	42	55	5	31	9
R. F. Germania	26	27	53	8	33	6	30	34	64	6	26	4
Irlanda	17	6	23	9	53	15	29	14	43	5	47	5
Italia	11	34	45	7	39	9	20	41	61	9	26	4
Japonia	22	19	41	18	27	14	22	29	51	18	17	14
Norvegia	28	31	59	8	28	5	26	37	63	6	26	5
Olanda	40	12	52	4	41	3	37	18	55	5	38	2
S.U.A.	31	16	47	16	22	15	34	25	59	11	17	13
Suedia	48	12	60	6	32	2	42	27	69	3	24	4
Piața comună	23	24	47	7	36	10	29	27	56	8	29	7
Total												
O.C.D.E.	25	19	44	9	37	10	32	24	56	8	29	7

Sursa : O.C.D.E.

deri, comercianții, alte categorii de oameni de afaceri beneficiază în mod tradițional de o serie de avantaje sub formă de exonerări și scutiri de posibilități de subevaluare a veniturilor la declarare, de stimulente pentru reinvestirea veniturilor. Așa, de exemplu, din venitul impozabil se pot deduce cheltuielii de protocol și reprezentare a căror sumă nu poate fi controlată și a căror destinație nu poate fi clar deslușită dacă a fost într-adevăr legată de desfășurarea afacerilor sau pentru consumul personal. De asemenea, mai poate fi dedusă din suma impozabilă și achiziționarea de automobile destinate în principiu activității profesionale, când ele pot fi în fapt vehicule ale familiei, folosite în scopuri personale și de loc sau numai în mică măsură pentru afaceri. La acestea trebuie adăugate și multiplele posibilități de fraudă fiscală deschise oamenilor de afaceri care minuiesc întregul ansamblu de încasări și plăți legate de activitatea lor.

În schimb, salariații din oricare sector al economiei nu beneficiază de nici o asemenea scutire sau înlesnire și, în realitate, suportă proporțional cu veniturile realizate impozite mai mari decât cei ce desfășoară o activitate pe cont propriu.

Este interesant de văzut la ce situație s-a ajuns și în privința altei surse importante de încasări de la persoanele fizice — contribuțiile pentru asigurările sociale. Aceste contribuții s-au amplificat într-o asemenea măsură și s-au îndepărtat atât de mult de un adevărat sistem de asistență socială încât cotizațiile percepute trebuie să fie considerate ca o componentă fiscală, așa cum sint

resimțite, de altminteri, de către contribuabili. De altfel și în lucrările de specialitate contribuțiile pentru asigurările sociale sînt prezentate ca o sarcină para-fiscală. Datele publicate sînt grăitoare și într-o altă privință: dezvoltarea sistemului de asigurări sociale — despre care se discută atât de mult — s-a realizat în țările respective nu printr-o îmbunătățire structurală sau prin corectări ale inechităților sociale, ci prin finanțarea sporită de către contribuabili, ca urmare a majorării procentelor cotizațiilor și a lărgirii bazei impozabile, pe calea desființării plafoanelor pînă la care beneficiau de exonerări unele categorii de salariați.

Amploarea pe care au luat-o contribuțiile pentru asigurări sociale este scoasă în evidență de faptul că în 1978 ele au ajuns să reprezinte aproape un sfert din totalul încasărilor fiscale din țările membre ale O.C.D.E. În unele țări, ca Franța și Italia, s-au atins niveluri de peste 40% din totalul rețetelor fiscale, ceea ce pune sub semnul întrebării însuși caracterul acestor prelevări, respectiv în ce măsură mai pot fi calificate cotizații pentru asigurări sociale.

O altă categorie de prelevări fiscale care suscită numeroase discuții o constituie impozitele indirecte. Aplicate asupra consumului, impozitele indirecte reprezintă pe ansamblul O.C.D.E., în jur de 30% din totalul încasărilor fiscale. După cum este cunoscut, un loc foarte important îl ocupă acum în țările membre ale Pieței comune prelevarea fiscală asupra cheltuielilor de consum, denumită taxa asupra valorii adăugate

(TVA). Aceasta este aplicată asupra mărfurilor și serviciilor și este suportată în întregime de către consumatori.

TVA creează, la rîndul său, inegalități sociale, întrucît cei cu venituri mari nu pot în mod fizic să utilizeze aceste venituri pentru consumul lor curent decît parțial, restul fiind destinat economiilor, plasamentelor și investițiilor care le sporesc și mai mult câștigurile Categoriile sociale cu venituri modeste le consumă inevitabil în întregime pentru existența zilnică, suportînd proporțional un șoc mult mai mare în ce privește taxa asupra valorii adăugate. Dacă se face deci o raportare a TVA ce se plătește nu ca valoare absolută, ci față de veniturile, rezultă un procent mult mai redus pentru cei cu venituri mari decît pentru cei cu venituri mici. Concluzia este că încasările din diferitele categorii de impozite de la persoanele fizice constituie partea covârșitoare a rețetelor fiscale, baza pe care se sprijină întregul sistem fiscal din lumea capitalistă.

Impozitele directe de la persoanele fizice și contribuțiile pentru asigurări sociale luate laolaltă au o pondere pe ansamblul O.C.D.E. de 56% din totalul prelevărilor fiscale, dar în unele țări ajung să reprezinte chiar în jur de 2/3 din total. Adăugînd cea mai mare parte din impozitele indirecte, precum și aproape în întregime impozitele și taxele cuprinse în categoria „altele“, rezultă că în sarcina persoanelor fizice revine o proporție de circa 90% din totalul contribuțiilor.

În fața reacțiilor negative tot mai puternice ale masei de contribuabili, în ultimii ani au fost puse în discuție unele măsuri menite să atenueze inegalitățile sociale și să reducă sarcina ce apasă asupra contribuabililor cu venituri mai reduse. În Franța, de pildă, s-a încercat instituirea unui așa-numit „impozit asupra marilor averi“ pentru a supune unei impozitări sporite pe marii bogătași, dar proiectul nu a fost aprobat. Și în alte țări au existat anumite inițiative, ca Raportul Meade în Anglia sau Raportul Carter în Canada, care au propus reforme structurale ale sistemului fiscal, fără a se fi ajuns însă la un rezultat.

Punerea în aplicare a unor proiecte de reformă mai mult sau mai puțin de fond nu poate aduce, totuși, îmbunătățiri profunde, structurale ale sistemului fiscal din lumea occidentală. Situația reală care există acum în lumea capitalistă a fost cit se poate de bine arătată chiar într-un raport al unei comisii fiscale care analiza situația contribuabililor: dacă se ia în considerare o scară a veniturilor de la 1 la 100, cei aflați pe locul 10 dispuneau de venituri totale de peste 10 ori mai mari decît cei aflați pe locul 90, iar dacă se ține seama și de averea imobilă de care dispune fiecare atunci decalajul este și mai mare.

Alături de alte mecanisme ale statului capitalist, sistemul fiscal își aduce contribuția la menținerea inechității sociale rezultînd din disproporțiile flagrante dintre veniturile diferitelor categorii sociale. În aceste condiții, un obiectiv important al luptei revendicative a oamenilor muncii din lumea capitalistă îl reprezintă reducerea poverii impozitelor și stabilirea unui sistem fiscal mai puțin discriminatoriu.

Radu NEGREA

Dinamica prețurilor produselor de bază — mai 1981

INDICER STATISTIC I.E.M. IN ANII 1970-1980
SI APRILIE-MAI 1981

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Apr.	Mai
INDICER GENERAL	1979	338,5	314,5	371,4
	1980	382,9	372,5	383,8
	1981		363,4	348,6
1. Produse alimentare	1979	223,2	208,0	213,6
	1980	264,7	236,8	257,3
	1981		240,9	230,1
- cereale	1979	231,1	204,5	217,1
	1980	258,7	227,4	235,4
	1981		264,8	252,1
- seminte oleag.	1979	237,0	234,8	235,4
prod. deriv.	1980	229,0	193,6	206,9
grasimasi. și	1981		226,4	231,5
veg.				
- animale, carne și prod. lact.	1979	200,1	193,2	195,9
	1980	222,6	191,7	217,3
	1981		205,7	197,7
- ouă și produse tropicale	1979	250,0	214,0	221,9
	1980	459,1	333,4	435,6
	1981		314,0	273,5
2. Combustibili	1979	759,3	660,0	742,0
	1980	909,2	839,3	922,1
	1981		915,6	873,5
- carbuni și cocs	1979	405,2	382,7	380,0
	1980	461,1	454,8	475,0
	1981		418,7	394,1
- petrol	1979	837,3	715,0	765,7
	1980	1425,8	1396,5	1437,2
	1981		1522,3	1582,3
- produse petroliere	1979	1049,6	881,5	1047,8
	1980	1106,1	1112,1	1150,7
	1981		1110,2	1042,7
3. Materii prime industriale	1979	258,1	252,8	254,9
	1980	279,0	270,3	273,6
	1981		248,4	239,5
- minereuri	1979	158,3	150,4	152,4
	1980	199,0	178,0	190,8
	1981		181,2	172,1
- textile	1979	250,8	246,9	248,3
	1980	251,5	253,2	252,6
	1981		226,6	220,1
- cauciuc	1979	357,3	353,4	368,2
	1980	401,3	396,4	376,6
	1981		324,0	327,8
- lemn și produse din lemn	1979	308,4	296,6	293,1
	1980	356,3	344,3	365,2
	1981		312,3	294,1
- fibre animale și vegetale	1979	232,1	221,8	226,1
	1980	280,0	267,3	273,0
	1981		267,3	259,0
- piei	1979	389,7	488,7	492,7
	1980	240,2	200,5	173,9
	1981		255,3	235,2

a) Date provizorii pentru: fero-mangan, fero-siliciu, țevi din oțel, laminate din cupru, minereu de fier, minereu de mangan, cromită, huiță, cocs de furnal, cherestea de rășinoase, cherestea de foioase, celuloză, hirtie, lută, miere, ulei de ricin, porci vii, carne de vită.

liere, prețurile au scăzut (-6,1%), reflectând în continuare, nivelul redus al cererii și stocurile încă excesive de țigări și produse petroliere existente în țările occidentale.

Sectorul de conjunctură internațională și marketing — I.E.M.

Programe de dezvoltare

SOMALIA: valorificarea superioară a resurselor naționale

DUPĂ REVOLUȚIA DIN 1969, eforturile Somaliei s-au îndreptat către înlăturarea urmărilor dominației coloniale. Acest deciderat a stat la baza Programului Partidului Socialist Revoluționar Somali, care își propune să asigure consolidarea independenței economice a țării prin realizarea unui vast program vizând valorificarea resurselor naturale, modernizarea agriculturii și ridicarea nivelului cultural al poporului.

Obiectivele economice care se prevăd a se realiza în cadrul viitorului plan cincinal, 1982-1986, constituie astfel o nouă etapă a preocupărilor pentru creșterea echilibrată a economiei.

Planul alocă dezvoltării tuturor sectoarelor economice suma de 2.085 milioane dolari și prevede ritmuri anuale de creștere de 2,3% în agricultură, 4,5% la importuri și 2,8% la exporturi. Cea mai mare parte a investițiilor, circa 950 mil. dolari, este destinată agriculturii, creșterii producției de animale și ameliorării zonelor de vegetație și microclimatului, în special, în cele trei regiuni nordice, Heron, Galgudug și Mudoug, grav afectate de secetă în anii trecuți.

Suma de 55 mil. dolari afectată dezvoltării pescuitului indică importanța care se acordă acestui sector, în ultimul timp această activitate realizându-se în mod organizat, sub forma cooperativelor sătești de producție.

Cheltuielile care se fac în scopul dezvoltării culturilor agricole, creșterii animalelor și pescuitului depășesc 40% din investițiile de plan. La valorificarea bogatelor resurse naturale ale Somaliei un rol important revine industriei prelucrătoare care va utiliza în mai mare măsură baza proprie de materii prime în unități industriale de producție a zahărului, bumbacului, tutunului, materialelor de construcție etc. Astfel, complexul de zahăr de la Juba, cu o capacitate de circa 100.000 tone zahăr pe an, va asigura întregul consum intern și va realiza un excedent pentru export la nivelul anului 1985.

Strategia preconizată de viitorul plan de dezvoltare economică va fi susținută și de extinderea și modernizarea infrastructurii de transport și telecomunicații.

Actuala vizită pe care o întreprinde în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Democratice Somalia, general-maior Mohamed Siad Barre, se înscrie în contextul eforturilor comune pentru identificarea de noi căi de colaborare bilaterală, pentru extinderea cooperării pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural, precum și în alte domenii, în folosul celor două țări și popoare.

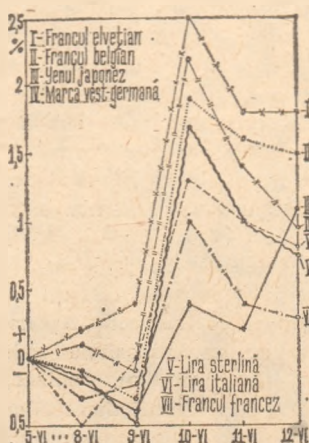
Liliana RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 8-12 VI 1981 dolarul S.U.A. a înregistrat un recul general pe piețele valutare.

Reducerea nivelului dobinzilor la depozitele în dolari, tensiunile create în Orientul Apropiat, precum și unele zvonuri legate de posibile noi măsuri concertate ce ar putea fi luate de autoritățile monetare valutare vest-europene pe linia apărării cursului monedelor lor — au fost factori de influență negativă pentru dolar, care cota la închiderea din 2 VI 1981 sub nivelele corespunzătoare din 5 VI 1981 față de restul valurilor occidentale.

Francul elvețian, beneficiind de refugiu unor bani „fierbinți” (hot money), în condițiile menținerii fermității creșterii dobinzilor în această valută, a înregistrat reprecierea cea mai accentuată față de dolar, situându-se la sfârșitul intervalului prezentat la 2,1050 franci/1 dolar, cu 1,8% peste cursul de închidere din 5 VI 1981 de 2,1425 franci/1 dolar. După ce în prima parte a perioadei analizate s-a situat la nivele inferioare celui din 5 VI 1981 de circa 39,50 franci/1 dolar, francul belgian, urmare mai ales a intervențiilor repetate și directe pe piața ale Băncii centrale, a recuperat până la 38,90 franci/1 dolar, respectiv o repreciere de 1,5% față de cursul de referință. Yenul japonez și marca vest-germană au înregistrat nivele de repreciere apropiate față de dolar, respectiv 1,1% (225 yeni/1 dolar pe 12 VI 1981, față de 227,50 yeni/1

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8-12.VI., luându-se ca bază cursurile din ziua de 5.VI. a.c.

dolar pe 5 VI 1981) și 1% (2,40 mărci/1 dolar, comparativ cu 2,4225 mărci/1 dolar).

Lira italiană cota la închiderea din 12 VI 1981 la 1.195 lire/1 dolar, cu 0,8% peste nivelul de referință de 1.205 lire/1 dolar; un procent apropiat de repreciere în relația cu dolarul a înregistrat și lira sterlină (1,95 dolari/1 liră pe 12 VI 1981, comparativ cu 1,9350 dolari/1 liră la închiderea săptămânii precedente).

Francul francez care continuă să suporte influențele schimbărilor la nivelul conducerii țării era cotelat la închiderea din 12 VI 1981 la 5,69 franci/1 dolar, cu 0,3% sub cursul din 5 VI 1981, de 5,7050 franci/1 dolar.

Dobinzile la depozitele în principalele eurovalute, pe termen de 6 luni, au înregistrat o scădere mai importantă la eurodolarii (de la 17,8125% pe 5 VI 1981, la 17,125%, la 12 VI 1981), și mai moderată la euromarca vest-germană (de la 13,0625% la 12,75%) și eurofrancul elvețian (de la 10,5% la 10,25% respectiv).

Micșorarea descreșcândă a dobinzilor a favorizat investițiile în aur al cărui preț se situa pe 12 VI 1981 la 472 dolari/uncia (al doilea fixing de la Londra), cu 12 dolari/uncia peste cel corespunzător din 5 VI 1981.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Deceniul nouă: perspective de dezvoltare

LA ACEST început de deceniu, omenirea se află confruntată cu o gravă problemă, subdezvoltarea, care afectează o mare parte a globului și de a cărei lichidare depinde, în ultimă instanță bunăstarea și pacea întregii noastre planete. Situația critică în care se află o mare parte a popoarelor din așa-numita „lume a treia” impune găsirea neîntârziată a unei căi eficiente de ieșire din starea de subdezvoltare economică. O.N.U., prin diversele sale organisme specializate, acordă o deosebită atenție acestei probleme inițiind o serie de studii și consfătuiri avînd ca obiect eradicarea subdezvoltării și lansarea unui nou „deceniu al dezvoltării”, care să aibă la bază o nouă ordine economică internațională. Studiul intitulat „Deceniul crizei — lumea în anii optzeci” elaborat în cadrul **Coaliției Internaționale pentru Dezvoltare**, cu sprijinul **U.N.E.S.C.O.** și **U.N.D.P.**, de către **Ken Laidlaw** și **Roy Laishley** se înscrie și el pe linia acestor preocupări.

Studiul debutează cu o retrospectivă a ultimului deceniu, care în ciuda realizării unei creșteri a indicelui produsului național brut în multe țări în curs de dezvoltare, este marcat de mărirea decalajului dintre aceste țări și țările industrializate. „La capătul a trei decenii de acțiune internațională dedicate dezvoltării, este probabilă, pînă în 1985, o creștere cu 50 dolari pe locuitor a veniturilor anuale ale țărilor celor mai sărace față de veniturile anului 1965, comparativ cu o creștere de 3.900 dolari pe locuitor a veniturilor țărilor celor mai bogate”, remarca în acest sens Shridath Ramphal, secretar general al Commonwealthului.

În ultimul deceniu, țările în curs de dezvoltare au atins un indice de 8% pentru creșterea anuală a producției industriale. Cu toate acestea, la sfîrșitul anilor șaptezeci ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială a lumii a fost de numai 9%. A doua conferință a Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.) desfășurată la Lima în 1975 a stabilit ca țel atingerea de către țările în curs de dezvoltare a unei ponderi de 25% din producția industrială mondială pînă la sfîrșitul secolului. Realizarea acestui obiectiv pare totuși puțin probabilă. Cu toate progresele realizate, în multe țări, sărăciile reprezintă o proporție mai mare din totalul populației decît la începutul anilor șaptezeci. În țările „lumii a treia” a avut loc un proces de pauperizare pe care dezvoltarea economică, în contextul unei inegalități acute — în ceea ce privește veniturile, proprietatea, accesul la muncă — l-a accelerat.

Experiența ultimilor douăzeci de ani a dovedit caracterul inadecvat al strategiilor bazate pe „dezvoltare autarhică” și „dezvoltare în funcție de exporturi” în combaterea sărăciei maselor. În cursul acestui deceniu, țările în curs de dezvoltare vor trebui să adopte noi strategii de dezvoltare, susțin autorii studiului.

Două treimi din comerțul țărilor în curs de dezvoltare se efectuează cu țările industrializate. În timp ce acest comerț a furnizat țărilor bogate materii prime esențiale, o mare varietate de bunuri de consum și o sursă importantă de comenzi de export pentru produse industriale, țările în curs de dezvoltare nu au realizat beneficii echivalente. În ultimul deceniu, prețul produselor lor neprelucrate, care reprezintă 60% din totalul exporturilor, nu a reușit să țină pasul cu creșterea anuală de 14—15% a prețurilor bunurilor importate din Occident. De aceea, țările în curs de dezvoltare sînt obligate să facă împrumuturi în speranța că veniturile viitoare vor permite rambursarea datorțiilor și vor lăsa un surplus pentru investiții. În ultimii zece ani, datoriile țărilor „lumii a treia” s-au triplat, ajungînd la suma de 300 miliarde dolari în 1979.

Confruntate cu această situație, țările în curs de dezvoltare încearcă să se orienteze spre dezvoltarea unui comerț inter-regional, căutînd să se descătușeze de rigurile comerțului cu țările puternic dezvoltate. În același timp ele militează pentru

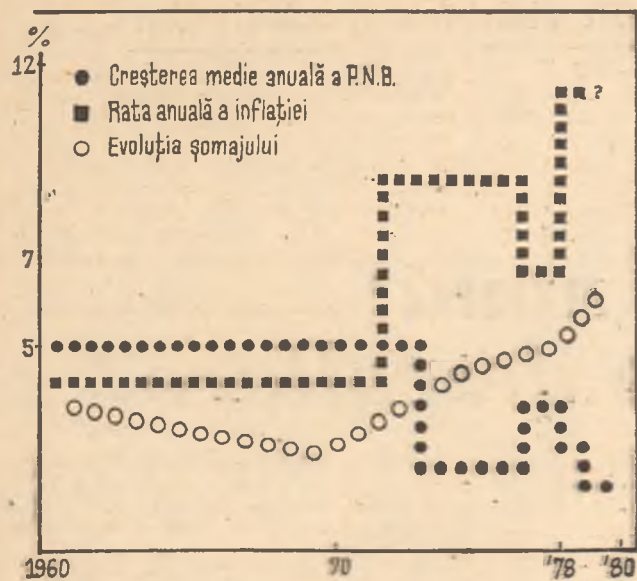
schimbarea rolului lor în structura comercială internațională, prin asigurarea unor condiții comerciale mai echitabile, îmbunătățirea sistemului monetar internațional, adoptarea unei noi ordini economice internaționale.

Deceniul prezent constituie un moment de răscruce și pentru țările dezvoltate din punct de vedere economic. Structurile economice actuale fac din ce în ce mai greu față crizelor ce confruntă succesiv lumea capitalistă. Deoarece consumul de energie a fost strîns legat de prosperitatea anilor trecuți, criza energetică ce confruntă țările industrializate în deceniul actual sugerează faptul că însăși dezvoltarea lor economică este pusă sub semnul întrebării. Adaptarea la noile realități necesită o reîngindire majoră a țărilor dezvoltate și industriale, rolul țărilor industrializate în economia internațională fiind încă preponderent.

Autorii studiului consideră că, în deceniul care a trecut, țările dezvoltate au trecut problemele lor economice în seama economiei mondiale, forțînd țările în curs de dezvoltare să preia o parte disproporționat de mare din povara restructurării economice. Acest lucru a avut loc, în primul rînd, pe calea prețurilor inflaționiste ale produselor industriale și ale celor alimentare exportate de țările dezvoltate, în al doilea rînd, datorită instabilității valutare și în cele din urmă datorită sporirii numărului de măsuri protecționiste, care au lovit puternic comerțul țărilor în curs de dezvoltare. Această situație nu poate continua în deceniul actual, se susține în studiu. Un număr crescînd de locuri de muncă din Occident depind în prezent de continuarea cererii țărilor în curs de dezvoltare pentru produsele occidentale. Adaptarea la noile realități economice este o necesitate de primă urgență. De asemenea, nu mai poate continua consumul excesiv al resurselor naturale ale lumii de către țările dezvoltate, economiile acestor țări trebuind să se adapteze la o nouă eră caracterizată printr-o mare austeritate.

Capitolul doi al studiului se axează pe examinarea **interdependenței**, atît între Nord și Sud cît și între problemele implicate în edificarea unui nou sistem economic. Din punct de vedere economic, Nordul este dependent de Sud de multe decenii. 90% din consumul de cositor al țărilor dezvoltate și tot cauciucul natural provin din țările în curs de dezvoltare. Același lucru este valabil în proporții diferite în ceea ce privește bautila, cuprul, petrolul și multe alte materii prime. Interdependența este cît se poate de evidentă în acest context, dar ea se manifestă într-o economie mondială controlată de principalele puteri industriale. Structurile comerciale prezente servesc numai intereselor acestora, iar țările în curs de dezvoltare se găsesc într-o stare de dependență economică și financiară de instituțiile și corporațiile din țările occidentale.

Ca furnizoare de materii prime, țările în curs de dezvoltare se mențin pe piață într-o situație dezavantajoasă față de producătorii de produse finite. Toate sporurile productivității sînt transferate țărilor dezvoltate în loc să fie transformate în câștiguri ale țărilor în curs de dezvoltare. Cea mai mare parte a comerțului țărilor „lumii a treia” se desfășoară prin intermediul companiilor multinaționale, ceea ce permite manipularea prețurilor în avantajul acestora din urmă. Un procent de 75% din producția mondială de ceai este valorificat de numai patru companii, în timp ce trei companii americane controlează 70% din comerțul mondial de banane. Țările „lumii a treia” constituie o importantă piață de desfacere pentru produsele occidentale. În 1978 țările în curs de dezvoltare au preluat 20% din produsele prelucrate exportate de țările Europene occidentale, 32% din cele exportate de S.U.A. și 46% din cele exportate de Japonia.

Sursa : „Crisis Decade : The World in the Eighties“ (ICDA)

În timp ce țările în curs de dezvoltare absorb o parte însemnată a exporturilor țărilor dezvoltate, acestea din urmă refuză să răspundă în același fel. Produsele prelucrate împartate din țările „lumii a treia“ reprezintă doar 3% din totalul comerțului cu țările dezvoltate.

Măsurile protecționiste impuse de către țările industrializate au provocat țărilor în curs de dezvoltare în deceniul trecut pierderi de cel puțin 5 miliarde dolari pe an la export. Specialiștii ai U.N.C.T.A.D. au calculat că dacă toate barierele comerciale împotriva produselor prelucrate ar fi ridicate, țările în curs de dezvoltare ar avea un profit suplimentar de 24 miliarde dolari pe an până în 1985.

Țările dezvoltate justifică aceste măsuri protecționiste prin creșterea necontenită a șomajului în aceste țări. Dar studiul efectuat de G.A.T.T. arată că cea mai mare parte a locurilor de muncă pierdute în țările occidentale se datorează transformărilor tehnologice în producție și mai puțin importurilor din țările „lumii a treia“.

O altă problemă gravă cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare o reprezintă **lipsa resurselor financiare**, în special dificultatea obținerii împrumuturilor și subvențiilor necesare planurilor de dezvoltare pe termen lung. Deși țările puternic dezvoltate au convenit asupra unui procent de 0,7% din produsul național brut pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare, acest lucru n-a fost respectat decît de un număr infim de țări. Pentru a face față problemelor financiare crescînde, multe țări în curs de dezvoltare recurg la împrumuturi din surse comerciale. Asemenea împrumuturi reprezintă în prezent peste 60% din datorile țărilor în curs de dezvoltare comparativ cu numai 30% în 1970. La sfîrșitul anilor șaptezeci datoria țărilor „lumii a treia“ s-a ridicat la circa 300 miliarde dolari.

Rezolvarea problemei alimentare este una din prioritățile majore ce stau în fața țărilor în curs de dezvoltare. Cu douăzeci de ani în urmă, țările în curs de dezvoltare nu erau confruntate cu o asemenea problemă. Astăzi ele importă 80 milioane tone de cereale anual, iar pînă la sfîrșitul acestui deceniu, după cum estimează F.A.O., cantitatea se va ridica la 145 milioane tone. Rata de creștere a producției de produse alimentare în țările în curs de dezvoltare a înregistrat o scădere drastică în cursul ultimului deceniu, îndeosebi în țările africane. Zair, care era o mare exportatoare de produse alimentare cu douăzeci de ani în urmă, cheltuiește acum 300 milioane dolari anual pentru satisfacerea nevoilor interne.

Au fost înființate numeroase organisme specializate cum sînt Programul Alimentar Mondial și Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (F.I.D.A.) pentru a face față nevoilor urgente de hrană ale țărilor în curs de dezvoltare, dar resursele lor sînt destul de limitate. Stocurile de produse alimentare mondiale sînt mult prea mici pentru a face față necesităților actuale.

Asigurarea necesarului de hrană pentru toți constituie o sarcină prioritară pentru toate țările în curs de dezvoltare. În multe țări, rezolvarea acesteia implică o extinsă reformă agrară, în cadrul unei strategii de dezvoltare prin forțe proprii.

O astfel de strategie, ce are ca țel satisfacerea trebuințelor de bază (hrană, îmbrăcăminte, locuințe, asistență medicală și educație) trebuie să aibă în vedere și păstrarea patrimoniului cultural. Erodarea valorilor culturale ce s-a înregistrat în ultimele decenii trebuie oprită și înlocuită cu respectarea culturii naționale, a limbii, valorilor, credințelor, artei și meșteșugurilor populare.

O strategie de dezvoltare prin forțe proprii a țărilor în curs de dezvoltare, susțin autorii studiului, ar urma să acorde mai puțină prioritate producției de export în favoarea bunurilor pentru consumul intern.

Există însă limite fizice în cadrul fiecărei țări care împiedică o dezvoltare prin forțe proprii. De aceea, concomitent cu mărirea gradului de dezvoltare prin forțe proprii țările în curs de dezvoltare trebuie să urmeze o politică de dezvoltare colectivă între ele.

Se consideră că țările în curs de dezvoltare trebuie să acorde o mai mare prioritate intrajutorării reciproce, prin **întărirea cooperării regionale** în domeniul comerțului, tehnologiei, comunicațiilor, producției alimentare etc. Dezvoltarea cooperării între țările în curs de dezvoltare a fost formulată ca un obiectiv prioritar al deceniului actual. Ea ar include elaborarea unui mecanism financiar comun; de exemplu, crearea unei Bănci Comerciale a „lumii a treia“, care să promoveze comerțul între țările în curs de dezvoltare și să reducă dependența de valută și piețele străine; crearea unor corporații multinaționale ale țărilor în curs de dezvoltare, cît și a unor linii maritime comune; fondarea unor institute de cercetare și dezvoltare care să servească necesitățile țărilor în curs de dezvoltare și să descopere noi resurse.

Multe țări în curs de dezvoltare consideră că accentuarea cooperării între ele ar putea oferi o mai eficientă utilizare a resurselor locale și satisfacerea nevoilor de bază. Dezvoltarea prin forțe proprii la nivel regional poate duce la o producție mai ieftină a bunurilor de bază, țările în curs de dezvoltare avînd în acest sens suficiente resurse și tehnologii.

Anii optzeci au debutat cu încercări în cadrul Națiunilor Unite de a pune la punct o nouă Strategie de Dezvoltare Internațională; în acest context negocierile globale propuse cu ocazia sesiunii speciale a ONU din 1980 — destinată noii ordini economice internaționale — sînt menite să ducă la inițierea de măsuri de menținere a puterii de achiziționare a exporturilor de materii prime a țărilor în curs de dezvoltare, crearea unui fond de industrializare pentru țările „lumii a treia“, accesul la piețele țărilor industrializate și reforma sistemului monetar mondial.

Țările în curs de dezvoltare consideră că o acțiune concertată poate duce la adoptarea unei **noi ordini economice internaționale** care le-ar permite accelerarea ratelor lor de creștere economică. Pe linia eforturilor depuse pentru elaborarea unei noi strategii pentru dezvoltarea internațională se înscrie și înființarea Comisiei Brandt. Aceasta propune și ea o strategie pe termen lung în patru puncte ce include transferul masive de resurse spre țările în curs de dezvoltare; o strategie energetică internațională; un program global pentru alimentație și reforme majore în sistemul monetar internațional. Comisia se declară, de asemenea, în favoarea unor reforme instituționale — liberalizarea și democratizarea Fondului Monetar Internațional, dezvoltarea băncilor regionale, stringerea legăturilor între G.A.T.T. și U.N.C.T.A.D.; de asemenea, sporirea transferurilor financiare către țările în curs de dezvoltare.

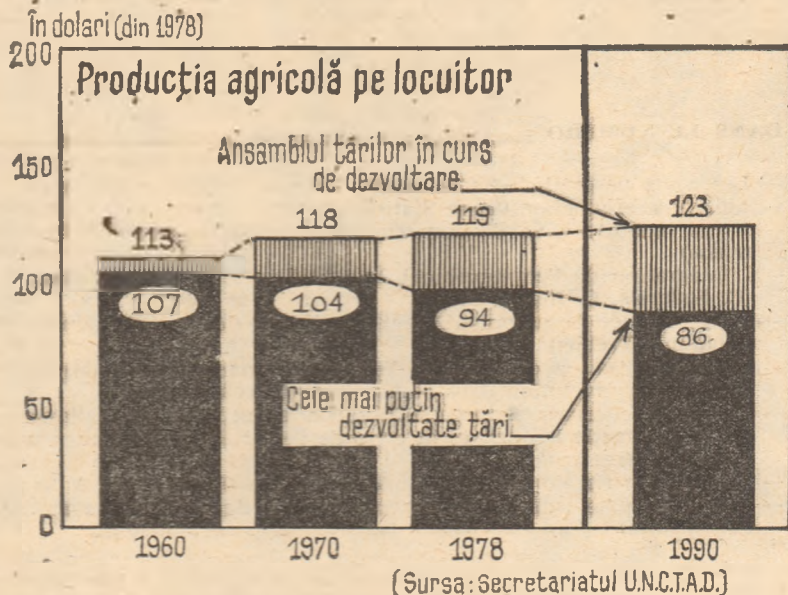
Țările industrializate au și ele de învățat din strategiile de dezvoltare prin forțe proprii aflate în dezbateri în momentul de față. Șomajul în creștere și standardele de viață care stagnează, pe de o parte, și o centralizare crescîndă și o sporire a puterii multinaționalelor, pe de altă, duc la o stare de profundă nemulțumire față de natura și orientările societății industriale. Se aud din ce în ce mai multe voci ce pledează în favoarea unei societăți alternative, descentralizate, preocupate mai mult de calitatea vieții decît de „consumismul“ societății moderne. Apariția partidelor ecologice în Europa occidentală sînt un exemplu privind însuflarea unor noi valori și priorități în arena politică a societăților industrializate.

Pe plan intern, fiecare țară este confruntată în deceniul actual cu reconsiderări și decizii fundamentale privind direcțiile de dezvoltare în viitor. La nivel internațional, o primă prioritate o constituie felul în care neîncrederea, prejudecățile și interesele proprii ale fiecărei națiuni pot fi depășite pentru a conduce la adoptarea unei noi strategii de dezvoltare globală care să asigure pacea și progresul în lume.

V. NEGOIȚA

Decalaje în producția agricolă

DACĂ decalajele dintre producția pe locuitor a industriei prelucrătoare din țările capitaliste dezvoltate și cea din țările nesocialiste în curs de dezvoltare ating dimensiuni semnificative (vezi „Revista economică”, nr. 23 a.c.), situația este cel puțin tot atât de alarmantă

tă în privința satisfacerii din resurse proprii a necesarului de produse agroalimentare pentru populație.

După cum evidențiază graficul alăturat, producția agricolă pe un locuitor din ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a crescut doar cu ceva mai mult de 5% în perioada 1960—1978, iar până în anul 1990 se prevede un spor de numai 3—4%. Deosebit de preocupantă

este evoluția producției agricole în țările cel mai puțin dezvoltate, unde același indicator s-a redus cu circa 12% în prima perioadă menționată, estimându-se că nivelul său va scădea în continuare cu 8—9% pînă în anul 1990.

Ținându-se seama de faptul că producția agricolă pe locuitor din țările capitaliste dezvoltate a crescut și va crește în continuare în decursul celor trei decenii examinate, experții U.N.C.T.A.D. se așteaptă ca — în expresie valorică (în dolari constanți din

1978) — decalajul respectiv să se accentueze, în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare, de la circa 1 : 2,2 în 1960 la circa 1 : 3,0 în 1990; în cazul celor mai puțin dezvoltate țări același decalaj ar spori de la circa 1 : 2,4 la 1 : 4,3, concomitent cu întărirea dependenței țărilor în cauză de importul de produse agroalimentare.

feronichel, concentrat de pirită, cărbune, uree, hîrtie de tipar ș.a. În cel de-al șaptelea cincinal (1981—1985) se urmărește nu numai mărirea considerabilă a volumului schimburilor comerciale externe, ci și îmbunătățirea structurii acestora, prin întărirea rolului deținut în cadrul exporturilor de asemenea grupe de mărfuri ca : derivate din petrol, energie electrică, produse minerale, produse ale industriei materialelor de construcții, alimentare și ușoare.

Industria alimentară: orientări innoitoare

O CERCETARE asupra tendințelor de inovare în industria alimentară a țărilor Pieței comune vest-europene a evidențiat că cercetarea fundamentală este relativ puțin răspîndită în această ramură, majoritatea firmelor mulțumindu-se să folosească și să adapteze la nevoile lor descoperirile făcute în alte ramuri, ca industria chimică și farmaceutică, construcțiile de mașini și producția de aparataj etc. Se apreciază că în anii '50—60 principală preocupare de înnoire era legată de lansarea unor produse alimentare noi, dar în care elementul „nou” era deseori puțin semnificativ.

În ultima perioadă conducerile multor firme cu profil alimentar consideră că numărul sortimentelor de produse este suficient pentru a satisface cerințele pieței; mai mult, s-a constatat că consumatorii reacționează negativ la apariția continuă pe piață a unor denumiri noi, necunoscute, mai ales dacă ele reprezintă doar mici modificări ale unor produse devenite deja familiare. De aceea, tendințele innoitoare în producția industriei alimentare vest-europene se axează în ultimii ani îndeosebi pe realizările de seamă din alte domenii, cum sînt : ingineria genetică, metodele moderne de conservare a produselor alimentare, perfecționarea utilajelor.

Exportul de textile

INTR-UN studiu elaborat de secretariatul U.N.C.T.A.D., se subliniază că ponderea țărilor capitaliste dezvoltate în exportul mondial de articole textile și confecții s-a redus în deceniul trecut, cu 9%, în condițiile creșterii absolute a valorii exporturilor lor la această grupă de mărfuri cu peste 160%.

Referitor la afirmația că importurile sporite de articole textile din țările în curs de dezvoltare ar provoca șomaj în industria textilă din țările capitaliste dezvoltate, experții U.N.C.T.A.D. opiniază că un rol mult mai important în reducerea locurilor de muncă din ramura respectivă îl joacă mutațiile tehnologice care au loc în ea. Totodată, ritmul în care a sporit importul în țările occidentale de articole textile și confecții provenind de la furnizori din același grup de țări a fost de aproape două ori mai mare în perioada menționată decît ritmul de creștere a importului respectiv din ansamblul țărilor în curs de dezvoltare.

Biomasa — combustibil competitiv

ÎN CADRUL referatului „Aspecte economice ale utilizării biomasei”, prezentat la conferința științifică pe problemele folosirii biomasei pentru obținerea de energie (Göttingen, 1980), se sublinia că biomasa prezintă atuurile apreciabile, dacă este folosită la încălzire împreună cu alți purtători tradiționali, de energie (petrol, cărbune brun, cocs). Utilizarea biomasei drept combustibil necesită cheltuieli specifice mai reduse (calculat pe o unitate de energie obținută), contribuind totodată la protejarea mediului înconjurător. Este vorba aici de deșeurile rezultate din exploatarea forestieră, din prelucrarea lemnului, din gospodăriile populației și din diferite unități industriale, potențialul caloric respectiv fiind estimat la 3 000—5 500 kcal/ha.

Specialiștii recomandă producerea de brichete dintr-un amestec tehnologic, care să cuprindă în proporție de 30% deșeurii forestiere și în aceeași proporție deșeurii rezultate din prelucrarea lemnului, diferența de 40% fiind constituită din resturi de hîrtie și carton. De pe a-

cum, ca urmare a „crizei petrolului”, brichetele de biomasă sînt folosite în diverse țări (în S.U.A., și Canada pentru încălzirea locuințelor, iar în R.F.G. pentru încălzirea localurilor cu destinație industrială), în condiții de competitivitate cu sistemele de încălzire folosind produse petroliere.

Albania: dezvoltarea comerțului exterior

DEZVOLTAREA și modernizarea economiei albaneze, și în primul rînd a industriei sale socialiste, valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării au permis între altele — extinderea și diversificarea continuă a comerțului exterior. Anul trecut volumul exportului albanez a sporit cu 33%, devansînd ritmul de creștere a importului, iar pentru anul în curs se prevede mărirea fluxului de mărfuri cu circa 18% în ambele sensuri.

În cursul cincinalului 1976—1980 ponderea produselor finite și a semifabricatelor în cadrul exportului albanez a crescut la circa 70%, pe lista produselor exportate adăugîndu-se gaze de sondă,

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 25 din 19 iunie 1981

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- În întâmpinarea Congresului consilierilor oamenilor muncii
 - Un eveniment de mare însemnătate în viața societății noastre socialiste, în dezvoltarea democrației muncitorești (Dorin Constantinescu) 2
 - Prioritate capacităților cu termen de punere în funcțiune în 1981 (Alexandru Tache) 4
 - Reducerea consumurilor materiale (Aurel Orvas) 6
 - Producerea energiei electrice și termice cu eficiență ridicată (Ioan Mumteanu) 8
 - Accelerarea înnoirii și modernizării produselor și tehnologiilor 10
 - Costurile normale — cerință a reducerii costurilor totale de producție (Stere Stătică) 12
 - Mobilizare amplă în acțiunea de autoaprovizionare (D. Patriche) 14
 - Antrenarea tuturor forțelor de la sate pentru realizarea exemplară a lucrărilor recoltei de cereale (Teodor Cheșan) 16
 - Integrarea învățământului cu cercetarea și producția (C. Sederias, C. Bărbulescu) 18
 - Creșterea populației și politica demografică (II) (Vladimir Trebici) 20
- ### TEORII—IDEI
- Om-tehnică-mediou. Modernizarea depozitării produselor agricole — componentă a revoluției în agricultură (Nicolae Savu) 22
 - Școli ● curente ● economiști. Concepția economică a „noii drepte” și criza societății capitaliste (Ion Florea) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Presiunea fiscală în lumea capitalistă (Radu Negrea) 26
- Tendințe — conjuncturi 28
- Deceniul nouă : perspective de dezvoltare (V. Negoită) 29
- Mondorama 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI : Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Normative costs — a requirement for the reduction of the general costs of production (Stere Stătică) 12
- Large scale mobility in the activity of self-supplying (D. Patriche) 14
- Integration of the education with research and production (C. Sederias, C. Bărbulescu) 18
- Population growth and the demographic policy (II) (Vladimir Trebici) 20
- Modernization in stocking the farm products : a component of the revolution in agriculture (Nicolae Savu) 22
- Schools ● trends ● economists. The economic conception of the „New Right” and the crisis of the capitalist society (Ion Florea) 24
- Tax pressure in the capitalist world (Radu Negrea) 26
- The ninth decade : prospects for development (V. Negoită) 29

DANS LE NUMÉRO

- 2 — Les coûts normatifs — une exigence de la réduction des coûts totaux de production (Stere Stătică) 12
- Large mobilité dans l'action d'auto-apvisionnement (D. Patriche) 14
- 4 — L'intégration de l'enseignement à la recherche et la production (C. Sederias, C. Bărbulescu) 18
- La croissance de la population et la politique démographique (II) (Vladimir Trebici) 20
- 6 — La modernisation du stockage des produits agricoles — composante de la révolution dans l'agriculture (Nicolae Savu) 22
- Ecoles ● courants ● économistes. La conception économique de la „Nouvelle Droite” et la crise de la société capitaliste (Ion Florea) 24
- 8 — La pression fiscale dans le monde capitaliste (Radu Negrea) 26
- La neuvième décennie : perspectives de développement (V. Negoită) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Нормированные затраты — требование уменьшения общей стоимости продукции (Стере Стăтикă) 12
- Широкая мобилизация в деле самоснабжения (Д. Патрике).... 14
- Интегрирование народного образования с исследованием и производством (К. Седериаш, К. Бăрбулеску) 18
- Рост населения и демографическая политика (II) (Владимир Требич) 20
- Модернизация складского хозяйства длясельского хозяйственных продуктов — составная часть революции в сельском хозяйстве (Николае Саву) 22
- Школы ● течения ● экономисты. Экономическое возрение «нового правого» течения и кризис капиталистического общества (Ион Флоря) 24
- Налоговое бремя в капиталистическом мире (Раду Негре)..... 26
- Восьмидесятые годы: перспективы развития (В. Негоица).... 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Pretul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

adas

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea mixtă de viață constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitate asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este o variantă la care suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

● Asigurarea mixtă de viață cu îndemnizație pentru urmași garantează urmașilor înscrși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurările mixte de viață prezintă o serie de caracteristici comune dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 65 ani.

● Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele

asigurate se plătesc concomitent cu o îndemnizație de 10%.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul nu mai plătește prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

În acest scop se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris“, prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs cit și pentru cele pe care le va încheia sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

NICI METEOROLOGII NU MAI AU REZERVE: VARA A SOSIT!

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă o gamă extrem de largă și diversificată de articole vestimentare pentru sezonul cald ale căror modele — concepute după cele mai recente viziuni ale creatorilor de modă — și contexturi, reușesc să satisfacă gusturile cele mai rafinate.

